

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארץ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעזרמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי
ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת כי תצא תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

חולין. פרק שמיני – כל הבשר דף קח עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"

התוספות

שיטת חלב שנפלה על חתיכת בשר אם יש בנותן טעם באותה חתיכה – נאסרת. כשהחתיכה כולה חוץ לדוטב איירי, בדאמורין בפרק "גיד תרשה" (חולין קכג.) ולכן משריטין באותה חתיכה לבטל הטיפה, ולא בשאר החתיכות. משום דחלב מפעפע על כל החתיכה, ואין מפעפע מחתיכה לבדוהיא אלא על ידי גיעור ובסוי. בדאמורין

בגמרא: אלימא לא נייער כלל, אמאי לא? החתיכות אסורות! מביבלע בלע מפלט לא פליטו **מבשר** בחלב מאי טעמא לא נמינין כי – ואם תאמרו דהבא משמע דנפקא לה לאבי טעם בעיקר מבשר בחלב, ואילו בפרק "אלו עוברין" (פסחים מדב.) ובפרק "שלשה מינין" (נדר לזא.) פליגי רבי עקיבא דרבנן, למד נפקא לה טעם בעיקר מ'מ'מ'מ'ת', ולמד מניעולי גימ'. ואביי דאריי' בהדיא סוגיא משמע דידע להדיא ברייתא: ויש לומר, דאביי קבלה מרביא, שדחה לו, וחזרו בו.

דחריה הוא – פירש בקמטוס דשנידון מין היתר, זה לבדו וזה לבדו, וכשנתערבו – נאסרין. וטעם זה לא קאמר ב'אלו עוברין' (פסחים מדב.) ובפרק "שלשה מינים" (נדר לזא.) דהא בלאים נמי הכי הוי. ומסקי דהיינו חדושה: דא ר' ליה מילה זמא בחלבה – שרי, אף על פי שבבצל לבד, בשר, אף על פי שדוהא ענין, לפי שדוהא חלול דבשר שדוהא בתוכו, וכי בשיל ליה – אסור.

אמר רבא דרב בשול אסוריה תורה – ודחיא בעלמא דא, ומדבא ליכא למילך, אבל טעם בעיקר הוי דארייתא בדרש' (בבבסרס) פרק "גיד תרשה" (חולין קכג.) דביר המתחלל (רבא).

דאמר רבא קסבר רבי יודנה כי – פירש בקמטוס: דאמר רבא בפרק "גיד תרשה" (שם קג.) ואין לשרף זה שם. גבי בפרק "הקומץ רבה" (מנחות כגא.) איתיה גבי ר' יודנה אומה' מנחתו כמנחת כוח משיח' בו. ומדבא דאמר הכי בפרק "גיד תרשה" (חולין קג.) אליבא דרב לא בעי לאקשויי הבא דרב אורי – דאיכא לשנוי, אבל בדרש' איה הובא שקדוק וסלק, אבל בהדיא ד'הקומץ רבה' (מנחות כגא.) ליכא טעמא אחריני לרבי יודנה, דהא כמו שמפרש

רבא, ולדין פירש מנה. ואם תאמרו: אמאי לא פריך מרביי דהוא גופיה, ולקמן קאמר רבי יודנה ברייתא היא לישנא נופיה דקאמר רבא דאוריב דמרפיש טעמא דרבי יודנה? ויש לומר: דלא שמעי' ליה ברייתא, כי היכי דלא שמעי' ליה לרב. דאי ידע ליה רב, לא הוה ליה למימר אלא "חלב בשרי יודנה" ותו לא. ועוד יש לומר ברייתא דרבי יודנה משמע שפיר דאוריב בשרי לבטל לחתיכה, בחלבה נבדן "עד שתחת טעם ברוטב ובחתיכות" – משמע דליכא ברוטב לחדיה כדי לבטל. **אפשר** לסתותו מותר – פירשו, ידעב, אי נסחא האיסור ותגביל – ומתרת, עם חתיכה שכבר נאסרה, אבל לבתלהא אן מבעליק איסור, בדפרוש בקמטוס. אמאי?

דיבן בתמיתין "אם יש בנותן טעם באותה חתיכה" – לאסור את כל הקדרה. דיבן דנאסרה החתיכה, היא עצמה כולה נעשית איסור, ואוסרת כל החתיכות כולן, ואפליי ש' בון כדי לבטל החתיכה כולה, נאסרתו כולן. **מפני** שהן מינה – ורב סבר על כרבי יודנה דאמר: מין במינו – לא בטלי. **פליגי אוריב דאב** – בפרק "גיד תרשה" (חולין קג.) קסבר רבי יודנה כל מין ומינו דרבא אוריב שרע מינו. כלומר, מין דאיסור שנתערב עם מינו ובשאינו מינו דהיתר – סלק את מינו דהיתר, כמי שאינו מועיל לא לבטלו לאיסור, דמין במינו לא בטלי. ולא תוספת הוא נוסף עליו לחיות שניהם איסור. וליכא זכא מין דאוריב לרבות עליו ולבטלו, אלא סלקוהו כאילו אינו כאן, וריבא שאני מינו של היתר על האיסור ויבטלו. והבא נמי ש' כאן קאריב שחלב לבטל את כל החתיכה האסורה, ובאמי אסורתי? **ברובם קבה** – דק דק של בשר וזמון, דבוליה מין בשר הוא. **ומאי קסבר** – רבא ואין בו כשיעור לאסור שבלע בחיור נתון בו טעם ואיסור, ולא ובשל החיור הזה עם היתר אחר. שאפשר האיסור מונע. ולבתלהא הוא אסור, שאין מבעליק איסור לבתלהו. ומדור ידעב שרי לאבול אף הראשון. את האחרון? **אי קסבר** – הותר גם הראשון, מפני שפלט האיסור מונע. ולבתלהא הוא אסור, ואין לנו לאסור עד שיתן החלב טעם בבבלי, דהא ליממה אפשר **באמי** חתיכה נעשית נבלה – לא אפשי היא ליסחט ממנה ולחזיר לאחריים שלא קבלו ממנו כלום, ואין לנו לאסור עד שיתן החלב טעם בבבלי, דהא ליממה אפשר ליסחט מזה ולבטל בו, שדרי כון שרע מין טעמא, ואיה תתיר ואיה תאסור? **אלא קסבר** – מבעליק מבעליק, ואשמועינן, אף הותר שבה נעשה איסור, לחיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הדריב. מותר – אף הראשון שנאסר. **בשר אסור** – שנתן החלב טעם בו.

חלב

כל **הסריקין אסורין** – לענין מצות דפסח תנא: אין עושין סריקין המצויירין בפסח, מפני שהשאה שדוהה עליהן, ומזמנתי, ומתחתם אחד וביתוס שמו, היה לו דפוס אחד מצוייר, ודוה מרשיב לחובו את הסריק ודוא מצוייר מיד. אמר להם: אפשר יעשהו בדרוס, ויקבענה מיד! אמרו לו: אם כן, יאמרו: 'כל הסריקין אסורין, וסריקן ביתוס מותרין?' וכל דבא נהי יאמרו! כל

הא **הסריקין אסורין**, וסריקין ב'יתוס מותרין! – **ההם**, **הא אמר מר בר רב אשי: איורז מוכיח עליו, משנה** **שיטת חלב שנפלה על החתיכה, אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה, אסור. ייער את הקדרה, אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה – אסור. גמרא** **אמר אביי: טעמו ולא ממשו בעלמא – דארייתא, דאי סלקא דעתך דרבנן, מבשר בחלב מאי טעמא לא נמינין – דחדושה הוא, אי חדושה הוא, אף על גב דאסור נתן טעם נמי! אמר ליה רבא: דרך בשול הקדרה תורה, אמר רב: מין שנתן טעם בחתיכה – חתיכה עצמה נעשית נבלה, ואוסרת כל החתיכות כולן, מפני שהן מינה. אמר ליה מר וזמריא בריה דרב מרי לרבינא: מביי רב כמאן אמר לשמעתיה – כרבי יהודה, דאמר: מין במינו לא בטלי, לימא פליגי אוריבא, דאמר רבא: קסבר רבי יהודה, כל שהוא מין ומינו ודבר אחר – סלק את מינו כמי שאינו, ושאינו מינו רבה עליו ומבבסו! – אמר ליה: אי דנפל ברוטב רבה – ויכי נמי, הכא כמאי עסקינן – דנפל ברוטב קבה. – ומאי קסבר, אי קסבר: אפשר לסוחטו מותר – חתיכה אפוא נעשית נבלה? **אלי קסבר: אפשר לסוחטו אסור. דאיתמר, רב ורבי תניא ורבי יוחנן דאמרי: אפשר לסוחטו אסור, שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי: אפשר לסוחטו – מותר. – וסבר רב אפשר לסוחטו – אסור? והאיתמר, פניה בשר שנפל לתוך יורה של חלב, אמר רבי: בשר, אסור, וחלב מותר. ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור, חלב****

רבא, ולדין פירש מנה. ואם תאמרו: אמאי לא פריך מרביי דהוא גופיה, ולקמן קאמר רבי יודנה ברייתא היא לישנא נופיה דקאמר רבא דאוריב דמרפיש טעמא דרבי יודנה? ויש לומר: דלא שמעי' ליה ברייתא, כי היכי דלא שמעי' ליה לרב. דאי ידע ליה רב, לא הוה ליה למימר אלא "חלב בשרי יודנה" ותו לא. ועוד יש לומר ברייתא דרבי יודנה משמע שפיר דאוריב בשרי לבטל לחתיכה, בחלבה נבדן "עד שתחת טעם ברוטב ובחתיכות" – משמע דליכא ברוטב לחדיה כדי לבטל. **אפשר** לסתותו מותר – פירשו, ידעב, אי נסחא האיסור ותגביל – ומתרת, עם חתיכה שכבר נאסרה, אבל לבתלהא אן מבעליק איסור, בדפרוש בקמטוס. אמאי?

דיבן בתמיתין "אם יש בנותן טעם באותה חתיכה" – לאסור את כל הקדרה. דיבן דנאסרה החתיכה, היא עצמה כולה נעשית איסור, ואוסרת כל החתיכות כולן, ואפליי ש' בון כדי לבטל החתיכה כולה, נאסרתו כולן. **מפני** שהן מינה – ורב סבר על כרבי יודנה דאמר: מין במינו – לא בטלי. **פליגי אוריב דאב** – בפרק "גיד תרשה" (חולין קג.) קסבר רבי יודנה כל מין ומינו דרבא אוריב שרע מינו. כלומר, מין דאיסור שנתערב עם מינו ובשאינו מינו דהיתר – סלק את מינו דהיתר, כמי שאינו מועיל לא לבטלו לאיסור, דמין במינו לא בטלי. ולא תוספת הוא נוסף עליו לחיות שניהם איסור. וליכא זכא מין דאוריב לרבות עליו ולבטלו, אלא סלקוהו כאילו אינו כאן, וריבא שאני מינו של היתר על האיסור ויבטלו. והבא נמי ש' כאן קאריב שחלב לבטל את כל החתיכה האסורה, ובאמי אסורתי? **ברובם קבה** – דק דק של בשר וזמון, דבוליה מין בשר הוא. **ומאי קסבר** – רבא ואין בו כשיעור לאסור שבלע בחיור נתון בו טעם ואיסור, ולא ובשל החיור הזה עם היתר אחר. שאפשר האיסור מונע. ולבתלהא הוא אסור, שאין מבעליק איסור לבתלהו. ומדור ידעב שרי לאבול אף הראשון. את האחרון? **אי קסבר** – הותר גם הראשון, מפני שפלט האיסור מונע. ולבתלהא הוא אסור, ואין לנו לאסור עד שיתן החלב טעם בבבלי, דהא ליממה אפשר ליסחט מזה ולבטל בו, שדרי כון שרע מין טעמא, ואיה תתיר ואיה תאסור? **אלא קסבר** – מבעליק מבעליק, ואשמועינן, אף הותר שבה נעשה איסור, לחיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הדריב. מותר – אף הראשון שנאסר. **בשר אסור** – שנתן החלב טעם בו.

חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קח עמוד ב - מותר מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזלץ)
תוספות

אמאי מותר חלב נבלה הוא - מנא דהו מדקדק רבינו שמואל: דלמאן דאמר מין
במינו לא נבלה, צריך תרי ששים, ששים ברוטב - לבטל טעם חתיכת נבלה
והשיעור בחתיכת היתר - לבטל טעם חזונו מן הנבלה, וקשה לרבינו יצחק לדבריה:
דמשני "זר אסרה תורה ולא חלב", וחלל בעלמא חתיכה שן חזוהי נעשית נבלה
מדבריה, וצריך ששים כנגד נבלה, ודמאסריתא
לא צריך ששים אלא כנגד האיסור הנבלה בה,
אם כן, אף על גב דגרי אסרה תורה ולא חלב,
מכל מקום מדבריה חלבל עצמו נאסר כשאר
איסוריה, רמאי שנא משאר איסוריה, ואסור כל
חלב שבחיהו אלא דאי כיון שהחלב הנפלס מן
הבשר לא נעשה נבלה, אלא מנעם בשר
המותר בו - אין לו דין חלב טעם, אבל
מתבטל בחלב שבחיהו, כמו שהנבטל ע"י בשר
האסור, ולא חשיב מין במינו, והכי נמי רטב
נפלט מן הנבלה, אין לו דין מים אסורין, שלא
להתבטל במים אחרים, אלא אי שו לו דין בשר
נבלה, שמתבטל שפיר במים שבקדרה, והא
דקאמר "חלב נבלה הוא", וקאי הכי במסקנא -
היינו, דוקא בבשר בחלב, שכל אחד לבדו היתר
וכשתבטל יחד עשה הבשר והכל נבלה, והוא
בחלב חזונו מן השרפה, ולכך לוקח על הצ"ח
חלב הנבלה ממצ"ח וזו שנתעב בשר, אבל מים
הנפלטין מן החצי - אין נאסרין אלא מחמת
טעם הנבלה המעורב בהן, ואין מצטרפין ללקות
עליהן משום נבלה, ומנאן שן להכינה בהנבל
הבלועים מחלב או מדם, ונפלו קדרה -
מתבטלין בשמים, ואף על גב דנרתנוט טעם -
אפילו באלף מותר, דאינו חזון מן האיסור
הנבלה בהן,
גרי אסרה תורה ולא חלב - ודא דנקט "בית
בשר בתוך יורה גדולה" - משום דאם נפל
לתוך חלב מועט, היה נחשב הכל כבדי, משום
שמננית הבשר המעורב בחלב, ולא נתבטל,
שנפלו לתוך יורה רוחתו הנשמנית על הרוב
לא פלט - חשיבה - דבריה הרהא
לעניין אחד דפליט, כרשתותיו ריק בקדרה
רוחתה, משתנה מראית העינים מן הדיק, וכן בשר
שנתן מנחם לתורה רוחתו הנשמנית על הרוב
ופירש רבינו שמואל: דהא קאמר "נפלט לא
פליט" - היינו, עד שיהא שבע מלכלות, אבל
לאחר ששבע, יחר ופלט, וכן פירש רבי רבינו
שמעיה: "סוף סוף כי יניח הדר פליט" - היינו
הכי שובליתיה, ומשני: "סוף סוף סוף" -
קודם שגמר בליעתה, ואותן כלים שקוררת

האסרות, כשנבועליהם אותם בתוך יורה גדולה ומניחין אותן במכנים כשהמים רוחותיו -
היה מציין רבינו שמואל לתימיה ששה גדולה, עד כדי שיהא להם שיהיה למנחם בליעה
ולחזור ולפלוט אחר כך, ודבר תימה הוא: דמי קריע שיעור זה? ואומר רבינו תם: דהא
דקאמר רבא "מבלע לא פליט" - לא פליט מה שבכל עכשיו, אבל
מה שיהיה בלוע מקודם - פליט, ואין להחזיר טעמו זה להנעיל כלי שהוא כן יזמן, כשאין
במים ששים לבטל האיסור, ולהניח פנים בשקו רוחותיו - משום דמים מנבל בלע
האיסור שבכלי, ולא פליט, דבמים שקו צלולים לא שייך למנחם בליעה, ולא בלע, אלא
משותבם בתן האיסור, וכן אין כבדא למנחם דכי יחזר דאמר "מבלע לא פליט", ודמי פליט
מה שבכלי, והכי נמי נפלט פליט מבלע לא בלע מה שפלט, ועוד דאם כן, יהא אסור
להנעיל שני כלים זה אחר זה - ובהנעלת הראשון האסור המים, ודמי יבלע מן המים
האסורין, ודאי פליט עצמו לא יכלי, אבל פליט כלי אחר יכלע, וכן כלי הראשון
אינו מכניס כולו בבת אחת במים רוחותיו, ואם כן, מה שנכנס תחלה - פליט, ועד השני
שנכנסו אחר כך בלע מה שפלט דור הראשון, לכך נראה דאין להנעיל כלי כן יזמן
כשאין ששים לבטל, להנעיל המדקדק, ולא אסרה תורה אלא כן יזמן - לא תגעלו אלא כלים קטנים בתוך רוחותיהם, שהיה במים ששים לבטל האיסור, ובערב פחות קודם ארבע
שעות - מותר להנעיל כלי של חמץ, אף על פי שאין ששים ששים, דראביב שלשה נותן טעם של חזוהי חמץ נותן טעם בכלי, וחבלי נותן טעם במים, והמים חזוהי ונבלה בכלי,
וערין הוא היתר, שהוא קודם הפסח, ודבריהם כשעניר מאי יער אילימא יער בסוף ולא בתחלה - דהו מצי למפירך מכלל דלרבנן אפילו לא יער כלל - מבלע בלע מיעלס

חלב אמאי מותר - הרי חלב מעט שנבלע בבשר נעשה נבלה, שהרי נאסר,
וכשחזר ונפלט בשאר החלב - והוה ליה מין במינו, אלא אסור בחלב היתר,
ורב אית ליה מין במינו לא בטיל, חלב נבלה הוא - זה שנבלע ונסתס, ניי
אסרה תורה ולא חלב - ואפילו חלב - מותר, ואפילו חלב בבשר שיעור
גדול לתת טעם בשר בכל החלב - כמביא
ליה נמי לרב דחלב מותר, חצי זית חלב
- הכי משערין זין חלב וכל משקה
לשערו בכותי: מכאי כוס מלא משקה,
ומביאי חזוהי, ונותן לתוכו חזוהי, והמשקה
יצא לחוץ, וההוא דנפיק חזי כותי, וכך
היא שריה בתוספתא בפרק "גזיר שאכל",
לוקח על אבילותו - דכותי חזוהי אכל
ואינו לוקח על כשולו - לקמן מפרש
טעמא בשמעתין, אלא לעילוי קסבר רב
חלב נמי אסור - רסנין, היכא דיש בו
טעם איסור או איסור מין בלא טעם,
והכא במאי עסקינן - דאמר רב לעיל
"בשר אסור, חלב מותר" - כגון שנפל
אין זית לתוך יורה רוחתו, ונפלו שובלע
אינו פולט, שכל זמן שאינו חזי מדרחיותיו,
אינו פולט, כשקדש וסילקו - לאותו זית
קודם שתנות לעילוי לא מצטרפי -
לעשות איסור אלא אם כן היה בו תחלה
כשיעור, וכי אמר רב "לוקח על אבילות" -
שכא מיהו גדולה, ולצורך אמר רב
למיתיה: "אל חצי זית בשר וחצי זית חלב"
- הבא מיהו גדולה שנתבטל על שיעור
מזה ומזה ואסרה, "לוקח על אבילות" -
שאכל שיעור שלם איסור שן שם אחד,
"ואין לוקח על כשולו" - דאם בלע כחצי
זית ובשר וחצי זית חלב זה עם זה, לפי שאין
מצטרפין מכלל היתרין לקרות איסור, עד
שיהא בכל אחד לעשות איסור לעצמו,
אחרים - גימז, כלומר, שנתבטל כל כחצי
כיון שנתנה טעם באותה חתיכה - כלומר,
כיון שיש בו דין לית טעם באותה חתיכה
חלב חלב, ואפילו יער את הקדרה
דאיכא למימר נחלק לכולו, והרי אין בו כדי
לאסור - אפילו הכי, אסור, וטעמא מפרש
לקמיה, מפני שקו מינה - לפיכך אסרת
כולו, ואפילו זין אלק, שיש בהו כדי לבטל
חתיכת האיסור בו, דכיון דמינו גינה - לא
בטיל טעמא דבשר דנפיק מניה, שפא טעם
הבשר נאסר, והכמים ואחרים עד שתתן

טעם בו' - קא סלקא דעתך דאטפה קיימי, עד שיהא בו כדי ליתן טעם בבלוע
אין כאן איסור אפילו חתיכה ראשונה, מפני שהוא חזון נוסחו, קיפה - רק דק
יש בשר שיעור לשולוי קדרה, נראין בו' - מפרש לקמיה כולה מילתא דרבי,
נייע - הגיס בה במגיס, ונפחת את הקדרה, ומפישו טעם בבלוע, וכן המוסכ
אותה, מפני שמי השוליים עולין עד פה ויורדין, אילימא לא יער כלל - אמאי
נאסרות ואחרות? מבלע בלע - דהיא חתיכה, מפליט לא פליט - באחרות את
טעם החלב, שהחלב בגנה של חתיכה הוה, לא יער בתחלה - וקבלה החתיכה
את הטעם, ואחר כך נייע, חזורה ופלטתה באחרות, חצי זית חלב פליט - מה
שבכלה חזורה לתחיתה, והאיסור שיצא ממנה אין בו כשיעור לאסור קסבר
אפשר להחזומו אסור - מפני שכולה נעשית איסור, וכל הנכנס ממנה - אסור,
וכל הנשאר בו - אסור, וכיון דאין טעם שבה נאסר - חזור ואסור
ואחרות, אפילו זין אלק, דמין במינו לא בטיל.

ופריכין:
נראין

וּפְרִינֵן; מְכַלל דְּרַבִּי יְהוּדָה מִכָּר כִּי נִיעֵר כ' – נְמִי אֲסִירִי. דְּמֻדְקָמָר 'רֹאשׁ
אִי דְּרַבִּי רַבִּי יְהוּדָה בְּשֵׁלֵא נִיעֵר בְּתוּחֻלָּה, אֲבָל אֵינִי רֹאשׁ אֶת מָה שֶּׁהוּא אוֹסֵר אִף
בְּשִׁנְיָעַר – מְכַלל דְּאִיתוּ, הָאֵל שֶׁבְּשִׁנְיָעַר אֲסִיר. מְדֻלָּא קִנְיָ 'אֲמֹר רַבִּי' לֹא אֲמַר רַבִּי
יְהוּדָה אֲלֵא בְּשֵׁלֵא נִיעֵר. הָאֵל כָּל בְּלֻעָה – חֲתִיבָהּ רֵאשׁוֹנָה יוֹתֵר מִן דְּאֲחֵרֹנָה,
וּבְשִׁנְיָעַר הוּא אֵת שֶׁעֵינֵר לֹאֲסֹר אֶת כּוֹל.

מַכְלֵל דְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: כִּי יַעֲר מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף.
וּבִסְה מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף - אֲסוּר, אֲפָא, הָא לֹא בִלְע
כִּלְלָא - אִימָא "לֹא יַעֲר יָפָה יָפָה, וְלֹא כִסָּה יָפָה יָפָה".
אֲמַר כּוּר: "וְדַבְּרִי כְּחֻמִּים כְּשֶׁנֶּעֱר וּבִסְה", מֵאִי "נֶעֱר"
וּמֵאִי "כִּסְה"? אִילֻכְמָא יַעֲר בִּסְפּוֹר וְלֹא יַעֲר בְּתַחֲלָה,
וּבִסְה בִּסְפּוֹר וְלֹא כִסָּה בְּתַחֲלָה - הָאֲמַרְתָּ "נִרְאִין דְּבַרִּי
רַבִּי יְהוּדָה כִּהָּא"? אֵלֵּא, יַעֲר - מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף,
וּבִסְה - מִתְחַלֵּה וְעַד סוֹף. מַכְלֵל דְּרַבְנָן סָבְרִי: יַעֲר
בִּסְפּוֹר וְלֹא יַעֲר בְּתַחֲלָה, כִּסָּה בִּסְפּוֹר וְלֹא כִסָּה בְּתַחֲלָה
מִוִּתְרִי. אִילָמָא סָבְרִי - אֲפֻשֶׁר לִסְחֻטָּא - מִוִּתְרִי. אֲמַר
לִיה רַב הֶאֱמַר מִדְּרַשְׁתִּי לְרַבְנָא: מֵמָד דְּכֹאֲפֵר
לִסְחֻטָּא פְּלִיגִי, דִּלְמָא, אֲפֻשֶׁר לִסְחֻטָּא - דְּבַרִּי הַחֵל
אֲסוּר. וְהָא בְּמִין בְּמִינוּ קָא מִפְּלִגִי, וְדַבְּרִי יְהוּדָה
לְטַעְמִיה דְּאֲמַר מִין בְּמִינוּ לֹא כִסִּיל, וְרַבְנָן לְטַעְמִיהוּ
דְּאֲמַרִּי מִין בְּמִינוּ כִּסִּיל - הָאִי מֵאִי? אִי אֲמַרְתָּ
כִּשְׁלֵמָא דְּרַבְנָן בְּמִין בְּמִינוּ הָא כְּרַבִּי יְהוּדָה סָבִיר
לְהוּ וּבְאֲפֻשֶׁר לִסְחֻטָּא פְּלִיגִי - הֵינֵּן דְּקָאֲמַר רַבִּי
"נִרְאִין דְּבַרִּי רַבִּי יְהוּדָה כִּהָּא וְדַבְּרִי כְּחֻמִּים כִּהָּא".
אֵלֵּא אִי אֲמַרְתָּ אֲפֻשֶׁר לִסְחֻטָּא דְּבַרִּי הַחֵל אֲסוּר,
וְהָא בְּמִין בְּמִינוּ כְּמִפְּלִיגִי - הָא "נִרְאִין דְּבַרִּי רַבִּי
יְהוּדָה וְאִין נִרְאִין" כְּפַעֵי לִיה, וְתוּ לֹא מִדְּרִי. **מִשְׁנָה**
קָרְעוּ - אִינוּ עוֹבֵר עָלָיו. הַחֵל - קוֹרְעוּ וּמוֹצִיא אֶת דָּמִי

מינה, פליגי רבנן, ואמרו לעולם אין חתיכה זו אוסרת את השאר, עד שיהא בחתיכה כדי לתת טעם בכלול. דמין במינו נמי בטיל. ורבי חכי קאמר: רואה אני את דברי יהודה לאסור אף בשאר החתיכות – בשלא נעיר בתחלה, וקבלה טעם האיטור ונעשת איטור אלא סבוק, חזרה ופילטה באחרות, ואנו מביין לאל בטיל. ואין אני רואה דברי בשנייה בתחלה – הדא לא נעשת איטור. ולשואל לא נער יפה את דברי המזמיר – בשנייה בתחלה, כדפרישית, ומהלא נעשת איטור, ולשואל לא נער אל הישקין. ואין רואה היתר אפילו באחרות – בשלא נעיר בתחלה אלא סבוק, נעשת איטור ומינהל ואוסרת סבוק את חברותיה במשלה, דמין במינו לאל בטיל. **האי מאן אפרת בשלמה במינו** – כלום מודים ולא בטיל, ובחתיכה באחרות שרו רבנן משום דאפשר לטחוטן מותר, ועד שחתך דאקדשו – אטשיף קאי. חיינו – דשייך למימר "נראא דברי חכמים המזמיר בשנייה בתחלה, לא בלעה. **אילא אפרת אשכחא** לטחוטן **מאן מאן** – והאי דקדשו רבנן בן שנייה בתחלה ובין שלא נעיר בתחלה – אשאריו דאז דקדשו, בשנייה במינו בטיל, ורבי שחתך – אטשיף קאי, הזכי מצי רבי למינני "דברי חכמים בשנייה? והוא רבנן נמי אסרי לאל לחתיכה, דאית להו גורד שמוא לאל נער יפה. ורבי, מדתלי טעמו דהיתרא בשנייה, מכלל דשרי אף בקמייתא משום דלא בלעה. ואן נראן לול בה, לא נעיר רבי יהודה האטור בכלול, ולא דברי חכמים יהודה באחרות ואוסרין מיהא בראשונה. ואם בא רבי לשחשמינו דמין במינו לאל בטיל, ועד לא הישקין לשואל לא נער יפה? והאי איבעי אלי למינני: "נראא דברי חכמים יהודה באחרות בכלול, בשלא נעיר בתחלה אלא נער סבוק, דכין שקבלה הטעם ונאסרה! אוסרת חברותיה בכל שהוא. דמין במינו לאל בטיל. ואין רבאן דבריו – בשנייה. דאיתו חשש לשואל לא נער יפה. והא, ואוסרת כולן, דכין ניער – והאי הישקין לבה, ואף הראשונה מותרת. ומדקאמר "נראא דברי חכמים" – מכלל דרבנן בקמייתא נמי שרו, ועד שחתך" – אטשיף קאי, וקטריה: אפשר לטחוטן מותר, והאי נעשת החתיכה נבלה. ותו לא ליידי – אלא לשנות את תוסוגיא. ואחרת דקם ליה רבי בשטיתיה דברי יהודה דאפשר לטחוטן מותר, ורב רבי יוחנן ורבי חנינא נמי בחותיה סברי, אף על גב דאפילונו עינינו משאלי ליקש – דא, אמרנן: שמואל באיטורי במקום רב ליתמי. ואן ולבני רבי יוחנן ליתמי. ועבדינן רבי יהודה, בן גיטית פלה שנפל על החתיכה ולא ניער ישה כדי ליתן טעם באותה חתיכה, ובין חלב הדבוק בחתיכה ויש בו ליתן טעם בה. ואפילו אין בו כותי, דהוי חצי שיעור אסור מן התורה. והחתיכה עצמה נעשת נבלה, ואין מושליה את החתיכות לבטלה, וכולן נאסרות, ואפילו קן אלקל. דבוא נמי קיימא לן רבי: יהודה דמין במינו לאל בטיל, דהא קם ליה רבי בשטיתיה. ורב ושמואל נמי קיימי דאמר תרייהו: לא אפילו קן אסורין קטריה: לא בשנייה במשלה, ותני חתיכה במסכת עבודה זרה (עגב). על גב דאפילונו עינינו רבי יוחנן ורש ליקש דחם, ותניא נמי בחתיכה – שמעין לאבי ורבא, ובראייה ורז דקמו רב כרשנאול. דאימא: לאל מראר כן, במסכת עבודה זרה (סא, ט), ופסחוס (לא, ט) נמי פסח אבא אלתרנא, דמין במינו במשלה. ואמר רבא, הלכתא: בן במינו בן של אמיני – במשלה. ומפרישין טעמא: במינו – ברטעמייה. דאמר לבי אסורא במשלה ובשלה, ודברא נמי גזר רב חמין גזר אמיני, משום דאל בדילי אמיני מיניה, והוא ופלו ללולוי ביה. שמע מינה: תרייהו הלכה רבי יהודה, בן באפשר לטחוטן אסור וכולה נעשת נבלה. בן במין במינו לאל בטיל. אבל אלא שי ברוטס לבדו יתיר משמיש בכל החתיכה שקבלה את הטעם – הרוטס מנטלה, ומשליכה וכולן מותרות. דבא אפילו רבי יהודה מודי, דכל מין ומינו דבר אחר – סלק את מינו כמי שאינו, ושאינו מינו רבה עליו ומנטלה, ואין ספריה מונחיה בן אפסא: אמר רבי נריאן דברי רבי יהודה בשנייה וסכה כו' – ולא אפשר לאקמא. דאם כן, כולוה מודו בקמייתא דאפשר. דכין דמוקי פלוגתיה נמי בשלא נעיר בכל, אלא קן על ערך קרבן – נמי עמיתא אסורה, דלא עלה לאל פלט, ואין כאן מחלוקת אלא באחרונה, ורבי איירי באסור לטחוטן מותר, והליב' לא סרינן לאל. **משנה** לא נער **מינו** קרבן – על אפילונו ליקטול, ולא על שולח, דלא "חלב" מקרי. וגבורא פופש אי איבא מיהא איסורא דאן רב לאל. **הלך קרינו ומוציא את דפו לאל קרינו מינו עוכר עליו** – לריות חברת. ומסכתא כריתות (כבא, ט) מוקס לאל לבל עוף שאין בדמו כותי. אבל בבמהא – איני כרת אלא לא קרעו לאחר בשולו, אבל בשור – אינו נאסר, שהלב חלק הוא, ואינו בולע. ודכי נמי אמרינן פסחוס (עגב, ט), שאני לו, דשעי. **נמארא**

חולין. פרק שמיני – כל הבשר דף קט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

אִינוּ עובר עליו ומותר – פירש בקונטרס: דמותר אם בשל, משום דחלב שחוטח דרבנן הוא, והאי, כיון דאכלת לא פירש – אפילו איסורא דרבנן ליכא. משמע שורפה להעמיד כולה שנתעלה בדחל לעיל, דאי לקדשה – אמאי מותר? הא יצא חלב חזר ונבעלו וכן פירש לקמן בחזיתא גבי "ויקח לו כחל", דפרקי' והא "בשלו" קתני בדברימה, ופירש בקונטרס: והא דאכל בצלל הוא, ומדקתני

1 "מותר". דאי בקדשה – אמאי מותר? הא יצא
2 החלב חזר ונבעל. ולקמן בחר שנתעלה דרבב
3 פירש בקונטרס: והלכות כחל כבר אמרו
4 למעלה. ודלציל – כעו קריעה שתי או ערב, ואי
5 לא קרע – מותר, כלישנא קמא דרב, דהא
6 תניא מותר. ולקדשה – קרע שתי וערב ושתי
7 כבולת. ומה שכתבו בספרים בפרק "ידי נעשה"
8 (תולין צ"ג) "כחל עצמו איסור היכא דלא
9 קרעה ובשילהי בחי' בשרא" לא גרסין ליה.
10 דאפילו בשילהי לחודיה איסור לפירוש הקונטרס,
11 לפי שפירש חזון ובעל פה ומהא ד"ידי נעשה"
12 הקונטרס היכא דאיכא ששים במים שנעבשל
13 בחן הבחל – לא היה נאסר דבחל היכא
14 שבשלו לחודיה, דבשלו ערב – נאסר
15 במים. אבל היכא דבשלו ערב – נאסר
16 משום טעם שער הבעל בחלב שבעבול, וכן וי
17 ספרים גרסי בסמוך "כחל שבשלו בחלב" –
18 מותר. והאכ' ובשילהי לחודיה לא כשר, ויש
19 להעמידו לפירוש הקונטרס שיש במים ששים
20 כדפרישית שנעבשל בחן חלב ויחצו מן הכחל.
21 **הא** איסורא איכא – אמאי? והא תאמר: לפירוש
22 הקונטרס, דלמא לא איסורא איכא לקדשה.
23 אבל לציץ – מותר? ויש לומר: דאם כן היה ליה
24 למתני דאם לא קרע – מותר, דהוי חזון,
25 וממילא היה מקמינן ליה בצלל.

26 **לב** הוא דבעי קריעה אבל כחל לא בעי קריעה
27 – ואם תאמר: אדרבה, דוק מינה איפכא
28 עובר עליו – אמאי איסורא איכא, כדכתיב
29 לעיל. דאכל לא שייך למימר "ואידי דבעי
30 למימר: בסיפא" כדאמר לעיל. ויש לומר,
31 דלמא לא קרעה? ממתניתין: "ואינו עובר
32 עליו", נקט נמי בברייתא: **הא** כחל לא בעי
33 קריעה – מולא קתני "קורע לאחר בשול",
34 והיה מקמינן ליה בצלל, כדכתיב גבי לב. ואם
35 תאמר: ומאי קסבר? אי מצינא ביה קריעה אדר
36 בשול – ומאי מותר בלא קריעה. ויזת מקדס
37 בשול דרצין קריעה? ואי לא מצינא ביה קריעה
38 – הדיכ מיתני לשיעורא לא מתיב ברייתא קריעה
39 קתני "קורע לאחר בשול", והא אין קריעה
40 מועלת לי כלום לאחר שנעבשל שער לומר
41 דהוא סלקא דעתך דמועלת לי קריעה לאחר
42 בשול, והא דקאמר רב ואינו עובר עליו ומותר
43 בלא קריעה – מנבעל, ובודי – קרעה. והני
44 משום דכי נתבשל כבר פלט ממקצת, אבל ד
45 שיש לו רוב חלב בעי קריעה. **ולמא** לא היה
46 דסני ליה קרע. אינו עובר עליו – על כרחך, איש עובר עליו ואסור. כיון דמיידי לקדשה. ורבינו חם פירש: דהא דרצין קריעה שתי וערב ושתי ובתול לקדשה – היינו, קרדה עם בשר.
47 דלקדשה משמע עם בשר. בדמא: אם בנותן טעם בקדשה. אבל לקדשה בלא בשר, או לציץ – שרי לבתחלה בקריעה קצת. ויטעמא דחמוריו חב עם הבשר – לפי דטעם החלב נכנס בבשר ומשנתה טעם הבשר, ויש שער בחלב. ולכן גזר חכמים. וכשאין הבשר עם הבתל בקדשה, אף על פי שלא קרע שתי וערב – כיון שקרע קצת לבתחלה, מותר, דאין

1 **אמר רבי יורא, אמר רב: אינו עובר עליו, ומותר.**
2 **והא אנו תנן "אינו עובר עליו"** – מיעיבר הוא דלא עבר,
3 **הא איסורא איכא?** – בדין הוא דאיסורא גמי ליכא,
4 **ואידי דבעא למיתנא סיפא "חלב קורעו ומוציא את**
5 **דמו, לא קרעו אינו עובר עליו"**, התיב – מיעיבר הוא
6 **דלא עבר, הא איסורא איכא, תנא גמי רישא "אינו**
7 **עובר עליו". ליכא מסייע ליה: הפהל – קורעו ומוציא**
8 **את חבלו, לא קרעו – אינו עובר עליו.** התיב – קורעו
9 ומוציא את דמו, לא קרעו – קורעו לאחר בשול,
10 ומותר. לב הוא דבעי קריעה, אבל כחל – לא בעי
11 קריעה. דלמא: לב הוא דפסיג ליה בקריעה, אבל כחל
12 לא פסיג ליה בקריעה. ואיכא דאמרי, **אמר רבי יורא**
13 **אמר רב: אינו עובר עליו, ואסור. ליכא מסייע ליה:**
14 **"אינו עובר עליו"** – מיעיבר הוא דלא עבר, הא
15 איסורא איכא. – בדין הוא דאיסורא גמי ליכא, ואידי
16 דבעא למיתנא סיפא "חלב קורעו ומוציא את דמו, לא
17 קרעו אינו עובר עליו", התיב – מיעיבר הוא דלא עבר,
18 **הא איסורא איכא, תנא גמי רישא "אינו עובר עליו"**
19 **עבר שמע: הפהל – קורעו ומוציא את חבלו, לא קרעו**
20 **אינו עובר עליו.** התיב – קורעו לאחר בשול, לא
21 קרעו – קורעו לאחר בשול, ומותר. לב הוא דבעי
22 קריעה, אבל כחל – לא בעי קריעה? דלמא: לב הוא
23 דפסיג ליה בקריעה, אבל כחל – לא פסיג ליה בקריעה.
24 תניא כלישנא קמא דרב: **פחל שבשלו בחלב – מותר,**
25 **קבה שבשילהי בחלבה – אסור, ומה הפרש בין זה לזה**
26 **זה פנוס במעי, וזה אין פנוס במעי.** מצינן קורעו?
27 **אמר רב יהודה: קורעו שתי וערב וטחול בכותל. אמר**
28 **ליה רבי אלעזר לשמיעיה: קרע לי ואנא איכיל. מאי**
29 **קא משמעין לן? מתניתין היא! – הא קא משמעין לן:**
30 **דלא בעינן שתי וערב וטחול בכותל. אמרה ליה ליהא**
31 **לרב נחמן: מקדי, פל דאסר לן רחמנא שרא ליה**
32 **בזויתיה, אסר לן דלא – שרא לן בבדיה, ניה – דם**
33 **טחור, חלב בהמה – חלב חיה, חזיר – מוחא דשיבוטא,**
34 **גירואה – לישאנא דכוורא, אשת איש – גרושה בתי**
35 **בעלה, אשת אח – יבמה, גויה – יפת תואר, בעינן למיכל בשרא בחלבא! אמר ליה רב נחמן**
36 **לשמיעיה: ויקו לך כחלי. והאנו תנן "קורעו"? – תהווה לקדשה. – והא קתני "שבשלו" – היעבר**
37 **אין, לבתחלה – לא! – הא חזין דאפילו לבתחלה, ואידי דקא בעי למיתנא סיפא קבה,**
38 **שבשלו**

1 **אמר רב אינו עובר עליו** – מדאורייתא, ומותר לבתחלה באכלה אם בשלו, ולא
2 אמרינן: אסור מיהא מדרבנן – דהא אפילו נסחט ממנו ויצא, אמרינן לקמן
3 (קאמא) חלב שחוטח, מדרבנן הוא, והאי, כיון דמובלע ולא פירש – אפילו איסור
4 דרבנן ליכא. דהתם מיעיבר הוא דלא עבר – ללקות, דאין בו כותל. **הא איסורא**
5 **איכא?** – דהני שיעור אסור מן התורה. **הא**
6 **כחל לא בעי קריעה** – לאחר הבישול,
7 מולא תנא ביה "לא קרע" קורעו לאחר
8 בשול. **ולמא** – משום דכי לא תניא,
9 משום דלב הוא דסני ליה בקריעה לאחר
10 בשול, משום דבעש בשול לא בעל, דשיע
11 **אכל כחל** – שהוה קר, כבר נבעל בו החלב
12 על ידי בשול, ולא סני ליה כחל כדכתיב. קבה
13 של טלה או של עגל שיוקנס החלב לתוך
14 בקתו, זה פנוס במעי – ומצינא מדי
15 בהמה – חלב הוא, וכחל אינו פנוס במעי
16 יצא מיהא בהמה בחי, ולא
17 נאסר אלא מובלע בבשר הוא, ולא בא
18 כלכל חלב. ומידי לבתחלה בעי קריעה
19 מדרבנן. וטחול בכותל – כובש ביד
20 לבתול, כדי שיסחט חלבו. קרע לי – כחל
21 קודם שחצולנו, ואנא איכיל. מתניתין **הא**
22 דקורעו מתחלה ומותר. **הא קא משמע**
23 **לן** – קריעה בעלמא קורע ליה, או שתי או
24 ערב, לפי שהחלב הנוטף יוצא למטה.
25 ומצינא, דהרי הוא חלב – לא חזר, ולא בעי
26 שתי וערב אלא לקדשה, דהתם דאמר צריך
27 להוציא כולו מתחלה, לפי ששחוטא יצא
28 ויהי הוא חלב גמור, וזוהו ומתבשל נמו.
29 דקתני לעיל "שבשלו מותר" – בצלל
30 קאמר, דעלי נמי קרעו בשול, דכתיב בדברי
31 הימים (ב לה) "ויבשלו (את) הפסח". **ילתא**
32 **אשתו.** הכיב – כולו דם הוא. קרש –
33 טעם דם לו. דם מותר – כעו דם בחולין ושל
34 ימי טהרה של יולדת. מוח – של דם ששמו
35 שבוטא. טעמו כטעם חזיר. גירואה – עוף
36 טמא הוא. לישאנא דכוורא – אי שני טעם
37 גירואה. **אמר לן אשת איש** – שרא לן
38 גרושה, ואף על פי שבעלה חיה, **בעינא**
39 **למיכל בשרא בחלבא** – ומה אמנא היתר
40 דוגמתו? ויקו – שפרו, ליה לא כחל
41 בשפח. **והא אנו קורעו תני תהווה לקדשה**
42 **– דכי נפיק מיניה – הוי חלב שחוטח, וכי**
43 **קרעו ומיבעל עליו – אסר ליה.** דקתני "לא"
44 **הא אינו עובר עליו** – רב נחמן סבירא
45 ליה כלישנא קמא דרב, וברייתא מוק לה
46 בצלל, דכתיב (את) הפסח בדברי
47 הימים.

1 **והא**
2 **בעלה, אשת אח – יבמה, גויה – יפת תואר, בעינן למיכל בשרא בחלבא! אמר ליה רב נחמן**
3 **לשמיעיה: ויקו לך כחלי. והאנו תנן "קורעו"? – תהווה לקדשה. – והא קתני "שבשלו" – היעבר**
4 **אין, לבתחלה – לא! – הא חזין דאפילו לבתחלה, ואידי דקא בעי למיתנא סיפא קבה,**
5 **שבשלו**
6 **סני ליה בקריעה אפילו לציץ** – משום דבבולבול כן פולטו לא שייך בשאר אסורים, אלא בדם לחודיה. **לדא** דם טחור – בסולס של פרשה פסח ויהי רבי אליעזר הקליר: זמן הדם
7 טחול, לא משנתה נדחא דאשד) – דהתם בחלי אשתו, ומאשת איש – יפת תואר לאיש. ונבנר בותיל לא פירש, וחלב עשה על פי הידורשמי.
8 **ויקו לך כחלי** – פירש בערוך: כמו ויקם מלאים, ודמי לזוויג? דארמאי בפרק שיש דמסכת עבודה זרה (לאב), כלומר נפוחין, וכן אבא, כחל כמו דר נפוח מלא חלב ולא נקרי. ובקונטרס
9 דאין חזק, דכתיב נפוחין בפרק "כיצד גזלין" (פסדס ע"א) קורע לאחר בשול – היינו, אדר צלייתו. ואינו רוצה לומר דסבר למיכא כלישנא בתרא – דאין מקיל טעם אפילו מלישאנא
10 קנא, ושרי אפילו לבתחלה. אלא פירוש ממתניתין סבר כלישנא בתרא, דכיון דשרי רב נחמן לציץ לבתחלה בלא קריעה, אם כן, דא דקתני "קריעה" – היינו, קדשה כדאמר מלכא. וכי
11 קתני "לא קרע, אינו עובר עליו" – על כרחך, איש עובר עליו ואסור. כיון דמיידי לקדשה. ורבינו חם פירש: דהא דרצין קריעה שתי וערב ושתי ובתול לקדשה – היינו, קרדה עם בשר.
12 דלקדשה משמע עם בשר. בדמא: אם בנותן טעם בקדשה. אבל לקדשה בלא בשר, או לציץ – שרי לבתחלה בקריעה קצת. ויטעמא דחמוריו חב עם הבשר – לפי דטעם החלב נכנס בבשר
13 ומשנתה טעם הבשר, ויש שער בחלב. ולכן גזר חכמים. וכשאין הבשר עם הבתל בקדשה, אף על פי שלא קרע שתי וערב – כיון שקרע קצת לבתחלה, מותר, דאין

רסו חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קי עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" - (שטיינזלץ)
תוספות

1 ואין החלב בעינה עוד בבחלב, כמו שהיה קודם. ואף על פי שנפלט החומר ונבלע תוך הבחלב
2 – לא גזרו בו חכמים. כיון שאין שם בשר אחר, ולא נשתנה טעמו של חלב מפני הלידה
3 והוא אתי למיכל בשר בחלב. ובדיעבד שרי אפילו לא קרע כלל, ואין חילוק בין צל
4 לקרדה בלא בשר, ודאן בו שום טעם להקל בצלי יותר. דבעלי נמי נוטין החלב ונופל על

1 רָאִיפוּ לוֹ דַּעְבָּר נָמוּ לֹא,
 2 לֵיךְ רַבִּי אֲלַעֲזָר אֲשַׁכְּחִיהּ
 3 אֲדַתְמִינִיהּ לְרַב כְּהֵלֵּךְ?
 4 נִדְמוּי. אִמֵּר לִיהּ: אֲנִי
 5 הָיִיתִי, וְרַב - בְּקֶמֶה מִצָּא
 6 מִלְּפָנֶיךָ, שְׂמִיעָה לְהִתְחַוָּה
 7 רִיבְעָא דְבִשְׂרָא כְּמָה
 8 אִלֵּי גִמְוִי דְכִתְּנָא כְּהֵלֵּךְ
 9 כְּלָא רַבִּי נִתְּנָא מִתְּנִי
 10 אֲנִי אֲנָה כְּחַל שֶׁל מִנְיָה
 11 כְּחַל חֵיטִי שֶׁנָּתַן לִי כְּחַל
 12 כְּחַל אֵימְלוּכְוִי לְרַב רַבִּי פִפְי
 13 כְּחַל רַב יִצְחָק בְּרַי יוֹסֵף
 14 אִמֵּר אֲבִי: רַבִּין תְּהֵלָא,
 15 הָיוּ דְרַב פִּפְי - בְּרִיתָהּ
 16 בְּיִי יִצְחָק נִפְחָא - מִרְיָה
 17 שְׂמִיעָה לָהּ מִכִּי נִשְׂא, לֹא
 18 כְּלִי כְּהֵלֵךְ, בְּמִקְרִיבָא
 19 דְּהוּא רַמִּי בְּרַי יוֹחֵלִי
 20 בְּמַעֲלֵי יוֹמָא דְכַפּוּרִי,
 21 הָיוּ שְׂרִיטָהּ. אֲוֹל אִיהּ,
 22 כְּמִפְּיָהּ כִּסְתָא. אִמֵּר
 23 גִמְוִי לִיהּ: מִדְּבַר דְּרַבִּי
 24 הָ: זִילִת לָךְ "תוֹמִינוּ עֲלֵיו
 25 וְחִמְוִי תְּמָקוֹם שְׂחָלָךְ
 26 חִסוֹם אֲבִלְתִּינָהּ - וּבְכֵמָה
 27 לִיהּ: לְאַחַר שְׁנֵים עָשָׂר
 28 דְּרָדָה בְּהוּ חִזְלִי. חִיְיָהּ
 29 אִמֵּר לִיהּ: חֲלוּל מַעֲשֵׂי
 30 לֹא הָיוּ קָא רַבִּי חִטְיָי,
 31 הֵיא, וְאִמֵּר בְּרַי הִתְדָּה
 32 מִלִּית

[illegible]

57 חסר באבילו, ולשטן בחר ברוד וזה שמעו ליה דרבי אלעזר. ונראה דלא קאי אהנה
58 ירמין כמקור סהרא לא אבלי חלי, אף על פי דמתניין שריא ליה בקריעה. ודיה תמיה
59 כהן כהן מניק. ור' דאסור אבלי חמיה. ומתניין – כשאינה מניק. ור' דהה תמיה
60 ירייתא היה בא חלוק על משטנו, לאסור כל כח, אפילו בקריעה. ואנן דאבלין חלי,
61 מניק. וגם אשארד רבין ור' יעקב בר יוסף דאייזו קמיהו בשביל תרכלי, ואכל
62 חביל. וזכאלו אמאי לא אבלי. וגם משבדא דרמי בר חמני קמיהו כולדו חלי, ואפילו

והוא קתני ששכלו ביריעבד – והוא ודאי בצלי הוא, מוקתני "מותר", דאי בקרדא – אמאי מותר? הא יצא החלב וחזר ונבלע איבא תנא – בהאי דוכתא, דאתניה לרב כהל – יש כאן מי ששנה לרב: כהל ששכלו בלא קריעה – אסור באכילה? ולישנא בתרא דרב הוה שמינא ליה לרבי אלעזר.

אָמרוּ לוֹ רַבִּי אֱלֵעָזֶר זֶה שֵׁנָה לֹא אֵי
לֹא שְׁנִיתוֹ לוֹ כַּחַל בֶּל עֵינֶךָ - כְּלוּמָר
שֶׁנָּח סוּחַ לֹא שְׁנִיתוֹ לוֹ אִסּוּרֹה, בֵּין כַּחַל
מִנְיָקָה וּבֵין כַּחַל שְׁנִינָה מִנְיָקָה, וְרַב -
שֵׁנָה לֹהֵם כַּחַל שֵׁאִסּוּר. בִּקְעָה מִצָּא -
כְּלוּמָר, רָאָה שְׁדוּי מְדוּלָּסִים אִבְשׁוּר שֶׁנֶּר
כַּחַל, וְהִסְתַּמֵּר עֲלֵיהֶן. לְשִׁטְלוֹשׁ, רִיבְעָא
— תּוֹרָה בִּרְבִּי אֶבְרָהָם הָבִי - כְּמוֹ
שֶׁמֶרְבֵּעָה, שֶׁנֶּן הִשְׁבִּיר בִּרְצָח לֹרֶב
אֱלֵעָזֶר לֹא שְׁנִיתוֹ לוֹ בֶּל עֵינֶךָ. כַּחַל מִנְיָקָה
— שְׁדוּתָהּ מִנְיָקָה, וְכֵן בִּדְרִידָה חֲלֵב בִּטּוּס
הַדְּרָבָה, וּמִתְּחִלָּה פִּלְפּוּלוֹ שֶׁל רַבִּי חִיָּא -
שְׁהָא מְחַדְּדִי מֵאֵר מִכּוּנֵן מַעֲצָמוֹ, וְסוֹכְדִי
שְׁתַּלְמִידֵי מְחַדְּדִין כְּמוֹתוֹ. מִנְיָקָה וְשֵׁנָה
לִפְנֵי רַבִּי חִיָּא, שֶׁנֶּה לוֹ סַחֵם, וְסוֹכְדֵי שִׁיבִין
רַב שֶׁאֵין אִסּוּר אֲלֵא מִנְיָקָה אֵלֵּא הִבֵּן.
תְּבֵאלָא — שְׂבּוּל, קוֹבֵר אֵלֵּא בִּינֵי. טֵרָא
דְּקוֹבֵרָא — הִדִּיר מַעֲשִׂים טוֹבִים אֵל.
אֲבִלִי כַחֲלִי — לְגִמְרָה, אִפּוּלוֹ צִלִּי, וְאִפּוּלוֹ
קִרְעֵה. מְבֹאֵר מִיִּתְּנֵהוּ — קִרְחָהּ חֵן שֶׁל
צִיעָה. כְּבוֹרָנִי — מִתְּחִלָּה שֶׁאֲחֵל
הַקְּדוּשָׁה, וְהַבְּרִיטִים. לֹאִיר שֶׁנֶּר עֵשֶׂר
חֲדָשׁ הוּא — וְתַנּוּן מִבְּסוּט עֲבוּדָה וְרַחֲ
(לד.א.) לְחוּם — אִסּוּרִין, בִּישָׁן — מִחֲרִישׁ.
וְאֵלֹהֵי כֹל לְחוּם — כֹּל שְׁנֵים עָשָׂר חֲדָשִׁים.
קִדְרָהוּ בְּהוֹ חִילְפִי — גִּלְדוֹ בְּהֵם, מִמַּחֲמַת
שֶׁקִּרְבָּהּ וְתַעֲשׂוּ עֹפֶר. חִילְפִי — אֲחִירִישׁ.
וְהוֹאִיל מִתְּחִלָּתוֹ וְתוֹרְכִין לוֹ נִטְלוּ מִשָּׁם,
שֶׁמֶת מִנְּהָלָהּ אֵין חֲרִישׁ. מְבֹרֵן מִן הַתְּחִלָּה
— מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לְחַלְצֵן תְּרִידָה. לֵאלֵא הוּא
רַבִּי חוֹטִי — לֹא הִטִּיל צִיצִית לְטַלְטוּלָה.
כְּמוֹתוֹ

2 מוֹרִיתִינֶהוּ? אָמַר לִיה: בְּפִרְצֶנִי. - וְלָמַק מִיֵּן נֶסֶד הָיָא? אָמַר
 3 חֲדָשׁ הָיָו. - וְלָמַק דִּבְרֹה חֲדָשׁ? אָמַר לִיה: יֵאֵשׁ בְּעֻלֵּי הָרֹחַ,
 4 דִּלְמָא מִנֵּחַ תְּפִלִּין, אָמַר לִיה: מָאי מְמַחַת אֵי מִנְחַת הָרֹחַ,
 5 הָיָא, וְאָמַר לִי, וְהִדְרָה, חֹלִי מְעִיין - בְּמִדּוּר כֵּן הִתְפִּילִין, חֲדָרֵיהּ
 6 אָמַר לִיה: מָאי מְמַחַת לִית לָךְ חֲזוּזִי? אָמַר לִיה: מִלֵּית שְׂאֵרֵי

כלישנא קמא, דהניגא כוחיה, דילכתא כוחיה, ולמאי דפרישת דמותיגן אייני נמי בקך את דלכו', הוי נמי אפילו בהדי כשה, ולא ווי דומאי דלכ קורעי. אל קרעי, קורעי אל חלל. דעסע דלכ דשיע אל קאי לפי מוסקאס דפסדום (עדב), לפירוש רבינו חם. **איכא** (בבא בתרא פנא: א) איכא תנא דאנתייה לרב מידת? אחי ליה רב יצחק בר אבדימי, והוה ובייש קרע' אלון קו דהשקף' (נשרדיון ערוא: א) אמר רבא: נול רבי רב יצחק בר אבדימי בראי ודלא ביה שום שום בר יצחק. ודלא למרד הלוי שר אבא ונרס חתם רבי חם ביה דקאמו: 'אני אל שניתי לר' ומדחי ש' לפרש לוי' כמו ממנו'. כמו (בבא מציעא לאר: א) אחי שפיר, ואומר רבינו חם, דשמי הוי, אחי היה בימי רבינו הקדוש, יאמרנן פרק 'כרד' יכול להיות שחיה רבו, ושן קרע. וכן שפיר בר אבדימי רב יצחק בר אבדימי רב יצחק את הספ' רבי יוחנן? ודלא רבי יוחנן שחיה רבו ר' של אבדו הוי.

ראיתי לרב בלח – פירוש בקנטוניס: יש כאן מי ששנה לרב בלח בשבועות של חתונה או קשר לישני דלעיל, אלא שמע שהיה רב חסיד, ואפילו בן חסיד, ועבר, כן.

רבי אברהם ורשבי' לו יצחק רב בדורס: רב בקעה מצא גורל בד. דרב יצחק קאב' לו "כחל" סתם, והיה סבור שיבין רב מעצמו, והלא ורשבי' וטעה בדבריו. והיה סבור שחזר אפילו של מניקה בקריעה – מסמכין אלישנא דרב בקעה מצא, ואין חילוק בין מניקה של יצחק, ומסתמא של מניקה היה, מדורס רבין לאבולו. רב יצחק עיקר, שדמא אביי:

שמונת

חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קי עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

רש"י

בטלית שאולה פטור כל שלשים יום בו - מדאורייתא פטורה לשלם, כדקאמר
בדאשית הגד (תולין ק"א), "סכות" - ולא של אחרים, אלא לפי שנתאית
כשלו, חיבתו ובהמים משלשים יום ואילך, דאין דרך לישאל יותר משלשים יום, ומכאן
מדקדק רבינו עם רסחם שאלה - שלשים יום, כמו הלאה, דאמרין במסות (ג"ב):

המלוח את הכירוס כמו - אין רשאי לתובע
פחות משלשים יום, ונראה דאין ראייה מזה,
דכ"י בני אמרין ב"החבלת" מנחות מד"א, ו
השוכר בית בחוצה לאריך - כל שלשים יום
פטור מן המלוח, אף על גב דסחם שפירש לא
היה שלשים יום, ולענין ברבך נראה שאין
לברך על השאלה, אף על פי שאומר רבינו עם
דנשים מברכות אסוקה, אף על גב דפרטות
דדמי אינה מצווה ועושה, מדאשכחן רב יוסף
דאמר: מאן דאמר ליה להבך רבי יהודה דאמר
סומא פטור מן המלוח, עבדתא אמר טבא
לרבנן, מאן דאמר ליה לברך כל הברכות -
לא היה שנוח ברבך, מכל מקום לא דמי לשלתי
שאלה: הדיחם - אף אור ויהי חייב, שאינו
סומא או שאינה אסוקה, אבל הכא - כל אדם
פטור כשאינו שלו, ואף על פי כן, המבדק לא
הפסיק, ויש שפירשים: דאם היה של כלאים, כגון
החבלת, דאסורת, דאין פטורה מדאורייתא
ואומר רבינו עם, כדן דרשמי, דמאריש
ה"החבלת" מנחות מ"ב, והחבלת אין בה משום
כלאים, אפילו בטלית פטורה, ומסקין "כגון
שהטיל למולתו" - פירושו: טלית שיש בה

ציצית כבד, וכל בעי למיסר "כגון שאר" כן חסר הראשונים, וקא משמע לן דלא היה
פסולת משום "תעשה ולא מן העשוי" - דאם כן למה ליה למיסר, אין בה משום כלאים,
לישא: הטיל למולתל כשרה, אלא אף קא משמע לן, כל טלית דאשכחן בה כלאים,
דוהיה ובלא - מותר בכל עניינן, כן להתעסק בן להציע תחתיו, כל ז' בן לחבורו בין לאשטו, כן ביום בין בלילה, לדלגמי שרא ביה כלאים, והא דאמרין בפרק "בבמה מליקין"
(שבת כ"ה), גזירה משום כסות לילה - לא כמו שפירש בקונטרס: שמא יתכסה בה בלילה, אלא גזירה משום כסות המיחור ללילה, ולא אשכחן בה כלאים כלל, דאימעיט מ"זראים",
וצ"ל אלעזר ממ"ד? חקקה לו: דאמר בריש ערכין (ג"ב), הכל חייבין בציצית, כתיב ליום וישראלים, ומפרש: דכתיב אצטרך ליה - ודסקלא דערך אמנא: הואיל ואשכחן כלאים
בגדיה, לא לדייבין, אף משמע לן נדי דאשכחן בעידן עובדה - לא איתחור, לא אמרין דאשכחן בלא ענין ואומר רבינו עם, דחתם נמי אישכורו בכל ענין,
אפילו שלא בעידן עובדה, דאמרין בפרק "א"ר (שם חסא), גבי "כגון כותנה ותרנו ליתות בהו" אל לא: את שמע, וכל ז' שנינן בבית כותנה" - שניה ודא חלוק
מחלוק ועד גמא חתם, גבי בגדי כותנה לציצית בהו בגימיה, אסור - פירושו: משום אסור הקדש, ובמקשר - מותר, בין בשעת עובדה בין שלא בשעת עובדה, והא דקאמר "נדך
דאשכחן בשעת עובדה" - כלומר, בגדים שבוששים בשעת עובדה, "שלא בשעת עובדה" - פירושו: בגדי חול, "מי אישכורו בכלאים?", ומיזו משמע חתם דלא שרו אלא דרך לבישת,
דבעי למידק חתמה ליתות בהו, מדקתינן אוחם ומקפלינן עניינן אוחם חתם ונחת דאשכחן, "אלא תחת דאשכחן", אלא איתנא "כגבר אצטרך" ודא חתם נמי
מסתברא, דאי סלקא דערך "תחת דאשכחן" - נדי דנתנו ליתות בהו, תיפוק ליה משום כלאים, ולפי זה בטלית שאולה, היה אסור להציע תחתיו, ומיזו נראה שיש לחלק בין טלית,
שכל שקיף לבישתה לצורך אגותו, כגון בגדי כותנה, שקיף לבישתו לצורך עובדה, כל מצות עשה שנתן שכרה כן - ואם תאמר: דחיי צדקה, דכתיב "פחות תפתח את דרך וגו'
כ' בגלל הדבר הזה יברכך" וגו' (דברים ס"ו), דאמרין בפרק בבא בתרא (נ"א), דרבא אנפיה לן רחן בר אמר, ואפי' מניה ארבע מאות ז' לזדקתא ואומר רבינו עם: דאנפיה
דחיי דבריהם, כדאשכחן פרק "עירוב" דאשכחן מליח ועל: תורה דנבדקא נמי איכא לאו, אלא תפינן ואלא תאמין (דברים טו).

כבדא מה אתון תבי - אומר רבינו עם: ודכלת קרן שמענא איירי כבדך שלא נמלח, דאי בחר מלחיה ושהייה במלח - פשיטא דשרי לבישתה בדיה בשר, שעלי דיי מליחיה יא
כל הדם, שכן נהנין העולם לבישל אחר צליה, והא חייך דשרי אחר מליחיה, דשיעור מליחיה פריש בהלכות גדולות דחיי כשיעור צליה, משום דמליחיה חיוא ברוחא
דצלי, ופוטל על ידי מליחיה, כמו שפוטל על ידי צליה, אבל בלא מליחיה מביעני ליה אי שרי לבישל עם בשר, דשמוא דם הבדב אף על פי שפירש מותר, אף על פי שדם שאר
האברים שפירש אסור, כדאמרין בפרק קמא דבריות (ד"ב), חו, לדם האברים, ולכן אמרין לקמן (ק"ג), דאין מולחין בשר אלא בבלי מנוקב, דם הבדב שמוא שרי, דהא כל הבדב
דם הוא, ושהייה רחמנא, כדאמר לעיל (ק"ג), שריא לן כדבדא, ונראה: דמדאורייתא פשיטא ליה דדם הבדב מותר, אף על פי שפירש, משום דכולי דם הוא, כדפירשתי, מלא חשיב
פרק "דם שהייה" (כ"ח), דם הבדב, דקנעני: דם הטחול ודם הלכ ודם הכליה ודם האברים - דרי אלו כלא תעשה, אלא מדרבנן מביעני הוא, ואפילו נאסר מדרבנן דם
הזעזע מנוט על מליחיה, לפי שהוא ענין, דהיה אסור שאר דם, כי דייב גורמין דם מחלתי שמים, דאמרין (שם ט"א), גבי "שחיטת" - מוצינן, שעל כבדך - נהריה, כלא מקום
מביעני ליה בבשול, לפי שאנו ניכר דדם כלל, ולכן אף מותר, ולא נגזר בשול כבד אטו בשול אחר בשר מליחיה, ועוד ש' לומר בענין אחר: דכלא מליחיה - פשיטא דאסור,
ועל ידי מליחיה חיוא ומביעני ליה, כיון שיש כבדך בשר דם, שמוא אינו בשול כולו על ידי מליחיה, או שמוא יציא ומיזו שרי קצת דקאמר בסמוך "למיסר חיבתיה נמי לא בעיך, כל
דתן: דאסור" - לא איכא לזקוקי מלח מלחיה ולפירושו ריבא עם נחא, ועל ש' לומר: דנמשע ליה מימרי אחר מליחיה, כמו שדרך בשול בשר, ולקמן (ק"א), גבי בר שטא
דייתו לקמייה כבדא שליף, ולא אבל - לפירוש רבינו עם: צריך לומר: דידע היה שלא נמלחה הבדב, והא נמי דפשיט מחזוהו דקריבי קניא בכופיה - דידע היה שלא נמלחה
הבדב, אף על פי שצריך לומר כי הריאח חולק שדיו עם הבדב נמלח, ואין לתמונה על זה דכמה דברים היו עושין כדי להריאח להכלה לתלמידים, או נמי כל שלשונם נמלח, אלא
לדבדב לא מהניא מליחיה אלא בקריעה שתי וערב ותחובה לחתח, כדאמר בסמוך, ולקמן (שם) נמי דקאמר "אבל לטחול, שמונא כדפירשתי, ודא, ומיזו שדמולא דעבדי ליה
תבשילא דטחול בימא דהוקה - וזו יודעים ודלא מליחיה, כדבדא נמי שרי, אי נמי: דהם קאי אקריעה שתי וערב, אי נמי - מילי - כבדא, אבל טחולא - לא
בעי קריעה, כי דא דשמואל בו, וידועין היו דמטחול שלם עבדי ליה, ורב אלפס תרב שמונא בכל ישראל שלא לבישל כבד, אפילו אחר מליחיה בלא צליה.

דתנן לבסוף, ובהסמנה גם מלתא היה דור, ומשנתא אפילו דורעיו ודמיהו היו עשוריהו פטור, כדפירשתי שמוא: אף על פי שפירש (שבת קל"ה) גבי "עתידי תורה שתשכחתי משאלה,
הא נמי מתינתין אלו השערי שמונא בתורה, וכן שכתובו בשם שמוא שנתנו פטור, ויש לומר: דגם תחלה היה דורע ומשנה, אלא היה כבד שריא דורע מוסקפ משיקרא, לא
נאסרה או אינה נאסרה, מנבשלת דפליגי בה גמאי בסמוך, והיה מוסקפ דאין להכלה, ועל כן הביא לו ראייה מרבי ורקא ורבי שאי שקלן ליה ואבלי, והשיב לו איבי: למיכסר נפשה
לא קמביעני ליה דאניא נאסרה - כתנא קמא דרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן כן ברוקה וכתסמ מתינתין דהרמזיה, והשיב לו: למה אין פטוח לך מותר אוחה משנה עצמה, שאתה
למה מננה שאתה נאסרה אפילו בשליקה, שאפילו בבישול אסורת חיבתיה:

בפתותו - על העמוד להלקוח, כדנתיא (כתובות פ"א), במה דברים אמורים
דארבעים ותו לא - במצות לא תעשה, שכבר נעשית העבירה, אבל מצות עשה
שלפניו, ואינו רוצה לקיימה, כגון אומרין לו "עשה סוכה", ואינו עושה, "עשה
ללוב", ואינו עושה - ממך אותו עשה נפשח, שמתן שכרה בצדה - למען
יאירכנו: מיעך" (שמות כ), כל פרש מתן
שכרה - לומר: אם לא תקיימנה, וזהו ענינו,
שלא תטול שכר זה, כבדא מה אהם נהנין
בו - מותר לבישל בקדורא או אסור, מפני
שפוטל דם, ואף על פי שכולו דם, אפילו
הכי לאחר שפירש ויצא, הרי הוא דם,
ואסור. כי סליק - רב ספרא, אשכחא
לרבי ירמיה - ובנעני מניה, אמר ליה -
רבי ירמיה, אמא שליך לרבי אמר ואכל -
בשלוה לו הבדב, ואבולי, כי חלא - רב
ספרא, לגביה - דאביי, סיפר לו מה
שמעתי, אמר ליה - דאביי, למיסר נפשה
- שיהא דם הנפלט ממנה חוזר לחובת
ואסורת, לא מביעני ליה, - דפשיטא לו,
דכין דטרודה הוא לפטול ולהוציא כל
שעה - לא בלעה, כי קמביעני ליה למיסר
החיבתה - אם דם היוצא ממנה אסור
בשר אחר המתבשל בו, דתנן הכבד
[ואסורת] ואניא נאסרה - כלומר, מדפשט
מתינתין, אם כן למיסר נמי בחיבתה לא
תביעך, דרדא קרן משנה גופה תנן בה

דאסורת, ובסדר דרועים היא, אמר ליה דלמא חתמא הכבדא דאיסורא - כגון
דטרפה.

ומשום

ומשום
בפתותו - על העמוד להלקוח, כדנתיא (כתובות פ"א), במה דברים אמורים
דארבעים ותו לא - במצות לא תעשה, שכבר נעשית העבירה, אבל מצות עשה
שלפניו, ואינו רוצה לקיימה, כגון אומרין לו "עשה סוכה", ואינו עושה, "עשה
ללוב", ואינו עושה - ממך אותו עשה נפשח, שמתן שכרה בצדה - למען
יאירכנו: מיעך" (שמות כ), כל פרש מתן
שכרה - לומר: אם לא תקיימנה, וזהו ענינו,
שלא תטול שכר זה, כבדא מה אהם נהנין
בו - מותר לבישל בקדורא או אסור, מפני
שפוטל דם, ואף על פי שכולו דם, אפילו
הכי לאחר שפירש ויצא, הרי הוא דם,
ואסור. כי סליק - רב ספרא, אשכחא
לרבי ירמיה - ובנעני מניה, אמר ליה -
רבי ירמיה, אמא שליך לרבי אמר ואכל -
בשלוה לו הבדב, ואבולי, כי חלא - רב
ספרא, לגביה - דאביי, סיפר לו מה
שמעתי, אמר ליה - דאביי, למיסר נפשה
- שיהא דם הנפלט ממנה חוזר לחובת
ואסורת, לא מביעני ליה, - דפשיטא לו,
דכין דטרודה הוא לפטול ולהוציא כל
שעה - לא בלעה, כי קמביעני ליה למיסר
החיבתה - אם דם היוצא ממנה אסור
בשר אחר המתבשל בו, דתנן הכבד
[ואסורת] ואניא נאסרה - כלומר, מדפשט
מתינתין, אם כן למיסר נמי בחיבתה לא
תביעך, דרדא קרן משנה גופה תנן בה

דאסורת, ובסדר דרועים היא, אמר ליה דלמא חתמא הכבדא דאיסורא - כגון
דטרפה.

ומשום
בפתותו - על העמוד להלקוח, כדנתיא (כתובות פ"א), במה דברים אמורים
דארבעים ותו לא - במצות לא תעשה, שכבר נעשית העבירה, אבל מצות עשה
שלפניו, ואינו רוצה לקיימה, כגון אומרין לו "עשה סוכה", ואינו עושה, "עשה
ללוב", ואינו עושה - ממך אותו עשה נפשח, שמתן שכרה בצדה - למען
יאירכנו: מיעך" (שמות כ), כל פרש מתן
שכרה - לומר: אם לא תקיימנה, וזהו ענינו,
שלא תטול שכר זה, כבדא מה אהם נהנין
בו - מותר לבישל בקדורא או אסור, מפני
שפוטל דם, ואף על פי שכולו דם, אפילו
הכי לאחר שפירש ויצא, הרי הוא דם,
ואסור. כי סליק - רב ספרא, אשכחא
לרבי ירמיה - ובנעני מניה, אמר ליה -
רבי ירמיה, אמא שליך לרבי אמר ואכל -
בשלוה לו הבדב, ואבולי, כי חלא - רב
ספרא, לגביה - דאביי, סיפר לו מה
שמעתי, אמר ליה - דאביי, למיסר נפשה
- שיהא דם הנפלט ממנה חוזר לחובת
ואסורת, לא מביעני ליה, - דפשיטא לו,
דכין דטרודה הוא לפטול ולהוציא כל
שעה - לא בלעה, כי קמביעני ליה למיסר
החיבתה - אם דם היוצא ממנה אסור
בשר אחר המתבשל בו, דתנן הכבד
[ואסורת] ואניא נאסרה - כלומר, מדפשט
מתינתין, אם כן למיסר נמי בחיבתה לא
תביעך, דרדא קרן משנה גופה תנן בה

חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קיא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
ר"ש

1 ומשום שמנונית – קאמר דאוסרת את המתבשל עמה. לפי שבולע מן הטרפה.
2 "ואינה נאסרת" – אם של היתר היא, ובשלה עם טרפה, אינה נאסרת. לפי
3 שטרודה לפלוט כל שעד, ואינה בולעת כלום. אבל דמא דנפיק מינה דכשרה
4 מיבעיא ל: אי אסיר אחרינ, אי לא? דאיכא למימר: דמא דהיתירא הוא, שהרי

וּמִשּׁוֹם שִׁמְנוּנֵיכֶם, מִשּׁוֹם דָּמָא מֵאִי? כִּי הָדָר סִלַּק אֲשַׁכְּחִיתָ לְדָבִי וְרִיקָא. אָמַר לִיה: הָא נִמְי לֹא תִפְעִי לָךְ, דִּיאָא וְנָא בְּרִיה דְּרָבִי אֲמִי אִיקְלַע לְבִי יְהוּדָה בְּרִיה דְּרָבִי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּזְי, וְקִרְבִּי לָן מְנָא בְּקוֹפִיָּה - וְאִכְלָא. מִתְקַרֵּי לֵה רַב אִשִּׁי, וְאֵיתִימָא רַבִּי שְׁמֵאוֹל מִדּוּרְאִיקָא: וְדִלְמָא פִּי קִנָּה חִזִּין לְקִדְוָה? הִנּוּ? אִי נִמְי, מִיחֻלָּט תּוֹת חִלְטִי לִיה מַעֲקִירָא? כִּי הָא, דְּרַב הוּנָא - חִלְטִי לִיה בְּחֵלָא, וְרַב נַחֲמָן - חִלְטִי לִיה בְּרוֹתִיחִין. וְסָבַר רַב פֶּקַּא קִפּוּיָּה דְּרָבָא לְמִמּוּר: חֵלָא אִסְרִי, אָמַר לִיה: אִי חֵלָא אִסְרִי - אִיהוּ נִמְי אִסְרִי, בִּי חֵלָא דְפִלְטִי הָדָר בָּעַל. לֵה רַב שְׁבָא אִיקְלַע לֵה רַב נַחֲמָן, אֵיתִי לֵה בְּכַדָּא שְׁלִיקָא וְלֹא אָבֵל, אָמְרוּ לִיה: רַב רַב דְּלָדִין לֹא אָבִיל! וַיִּנּוּ? רַב בַּר שְׁבָא, אָמַר לֵהוּ רַב נַחֲמָן: נִאֲמִי לְשָׁבָא. כִּתְנָא, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: חֲפָבָר אוֹסֶרֶת וְאִתָּהּ נִאֲסֶרֶת, מִפְּנֵי שְׁפֹלְמַת וְאִתָּהּ בּוֹלְעַת. רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא בְּנֵי שֵׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: מִתּוֹבֵלָת אוֹסֶרֶת וְנִאֲסֶרֶת, שְׁלִיקָה - אוֹסֶרֶת וְנִאֲסֶרֶת. רַבָּה בַר רַב הוּנָא אִקְלַע לְבִי רַבָּה בַר רַב נַחֲמָן, אֵיתִי לְקִפּוּיָּה תַּלְתָּ סָאִי כּוּסָא. אָמַר לֵהוּ: מִי הָדָּה דִּיעִיתוּ דְּאִתֵּינָא? אָמְרוּ לִיה: מִי עֲדִיפָת לָן מִינָּה דְּרַבְתִּי? וְקִרְאָת לְשָׁבָא עֵגֶגְגִּי? אֲדֹרְכִי, אֲשַׁכְּחֵהוּא בְּכַדָּא דִּיהוּהִי בַּהּ סִכְפּוּנָא בְּכַדָּא דְּדָמָא. אָמַר לֵהוּ: אֲמַאי עֲבִידִי הֵכִי? אָמְרוּ לִיה: וְאֵלֹהִי חִזִּי נְעֻבְדִּי? אָמַר לֵהוּ: קִרְעוּ שְׂתֵי עֶזְרַב וְיִתּוּבִילָא לְתַתָּה. הָאִי מִלִּי - כְּבָדָּא, אָבֵל מִתְבָּלִי - שְׁמוּנָא בְּעֻלְמָא וְהוּא. כִּי הָא דְשְׁמֵאוֹל עֲבִיד לִיה תִּכְשִׁילָא דְּמִלְּוִי בְּיוֹמָא דְּעֵבֶד מִלְּתָא. אֲתִמְר: כְּבָדָּא עִילּוֹ בִּשְׂרָא - שְׂרִי, דָּמָא מִשְׁרַק שְׂרִי. כְּבָלָא עִילּוֹ בִּשְׂרָא - אָסוּר, מָא טַעֲמָא - חֵלָב סְרוּבִי מִסְרִיד. רַב דִּימִי מִגְּדִירְעָא מִתְנִי אֶפְסָא: כְּבָלָא עִילּוֹ בִּשְׂרָא - שְׂרִי, מָא טַעֲמָא - חֵלָב שְׁחוּמָה דְּרִבְנָן, כְּבָדָּא עִילּוֹ בִּשְׂרָא - אָסוּר, דָּם דְּאִוּרִיָּתָא. דְּרֵשׁ מִרְמֹר, הִלְתְּכָא: בֶּין כְּבָדָּא בֶּין כְּבָלָא, תּוֹתִי בִּשְׂרָא - שְׂרִי. עִילּוֹ בִּשְׂרָא, יִיעֲבַד - אִין, לְתַתְּחֵלָה - לֹא. רַב אִשִּׁי אִיקְלַע לְבִי רַבָּא בַר אָבָא חֲמַוָּה, חֲזִייה לְבְרִיה דְּרַבָּא בַר אָבָא דָּקָא

50 ופעמים שמרים זנב השפוד, נמצא התחתון עליון. ופעמים שמשפילו, ונמצא חברו
51 עליון, הלכך, בין שהכבד לצד הראש ובין שהוא לצד הזנב — אסור.

בִּי הָרָב הוּא חֲלֵט לִי בְּחֹלָא וְרַב נִחְנָן חֲלֵט לִי בְּרוּחָן — וְאִם תֹּאמְרוּ וּתְפִשְׁטוּ
מִינָה דְרֹאסוּ, מִדְּחוּ צְרִיכֵי לְמַחְלָה! וְשִׁלּוּמוֹ: דְּלִדְחִידּוֹ נִמִּי הוּא מְסַפֵּק לָהּ,
וּלְכַךּ הוּא מְחַמְרִין. וְדוֹקָא לְכַשֵּׁל עִם הַבֶּשֶׂר הוּא חֲלֵט לִי, שְׁלֵא תֹאסוּר הַבֶּשֶׂר, אֲבָל
בְּפִי עֲצוּמָה — אֵינָה נֹאסֶרֶת.

6 כבדא שלקא ולא אבל — צריך לומר:
 7 שלא היה נחלת ברוחנות, ולפי שלא היה בשר
 8 אחד עמו — ולא התצרבו לחלוטו. אף על פי
 9 שפועל דעם וואסער הוצרכו להכליל — מזה לא היו
 10 חוששים, כיון שהבשר עצמו מותר. שאין לומר
 11 שנחלתו, עולל דיו ידן כר בחנמן מותרין, אבל
 12 אם לא נחלת היה אוסר, דבר שבא היה סביר
 13 להחליט איזה מועלת — אם כן, לא מייית שפיר
 14 "כבאני". הנאנים לא נחלקו בה.
 15 **והתוביות** לתחת — לשבולת בקירה. אחר
 16 צליחתו או מליחתו בקירה. דאי
 17 לאוכלול צלי — למנה לז התוביות דמה שפועל —
 18 שריק ונפול, ממה שלא נפלט — שחיו
 19 האברים של פרישה, ושיר, פרק ד"ם חושדי
 20 (כריתות כא). ואי משום דם סמפונות הבשר
 21 צריך קריעה אף צלילי, דהוי כבדת אף על פי
 22 שלא פריש — אם כן, משתל נמי אי איבא
 23 סמפונות. למנה לא יצטרך קריעה ועוד: דסביר
 24 הוא דאין סחולס סמפונות, ואם כן מה בא
 25 להשמיטנו "אבל דטוחא", יוצא כן ובהלכות
 26 גדולות כתב: ואין מאן מדעלי כבדא בשלמות
 27 — צריך להתובית. מאי שעמא? דאדיל דמא
 28 ומוכנס בסמפונות, והבא דלא קריעה —
 29 לקריעה לאחור בשלול, וזוהר, ויצא דר הכונס
 30 בסמפונות ולא ודישקן שמא דם הסמפונות חור
 31 שפועל דעם — כמייקין כבדא צריך
 32 (פסחים ע"ב) ודבולעו כן פועל.

33 אָבֶל טחלֵא שׁוּמנָא בעלמָא הוּא — הֵינֵּן,
34 דוקא גוף הטחול הוא שומן, אבל דם
35 הדיוצא ממנו — אסור, כדנתיא פרק 'דם
36 שחטה' (כריתות כ"א, ב.).

37 **כְּבָרָא** עֵלְיוּ בִּשְׂרָא אִסּוּר - לְבַתְּחִלָּה אִסּוּר
38 לְבִלְוֵי עֲמֻלָּא, אָל עַל בִּרְבִּישׁ אִסּוּר
39 בִּשְׂרָא שְׂרִי, אִפְּלוּ לְבִלְוֵי לִיד בְּרִיכָּא כִּיבִי?
40 גֻּזְרִין (פְּסוּדִים עֲדָב, בּוֹלַעַת כִּר פּוֹלֵט, מִשּׁוּם
41 דִּם מִשְׁרֵךְ שִׁרְקָא, כְּבָבֵד, שֵׁשׁ מִר בִּר דְּבִר
42 שְׁאִינוּ יוֹכַל לְצֹאֵת אֶל יַד מִלְחָמָה כְּמוּ בִּשְׂרָא
43 בְּשֵׁר בְּרִשְׁמֵתֵיכּוֹן בּוֹלִיד מִלְחָמָה - אֵל שִׁרְקָא
44 שְׁפִיר, וּלְפִדְרוֹשׁ בְּרִינּוֹ חֵם אֵל נִיחָא כּוֹלֵי הָאֵי -
45 בְּכּוֹבֵלֵי שְׁתִּינְיָן אֵל תִּסְתַּפֵּחַם דִּם הַבְּבִיר בִּי אֵם
46 הֶלֶקֶל וְלֹחֲדֵתִי בִּלְ מִלְחָמָה, וְלֹא לְחֻמְיָהּ, וְאֵל
47 עַל פִּי שְׁדִּבְרֵנוּ לְעִיל שְׁאִינָה בּוֹלַעַת מַחֲמַת
48 שְׁתּוּדָה לְפִלְעֹת מִלְּכֵם, מִלֵּךְ מִקּוּם עִירָא
49 שְׁתּוּדָה עַל מִכְרֵה דְּהַלְאָבֵד מִקּוּם עִירָא
50 שְׁפִיר

שְׁמֹארוֹתָם טַעַם שֶׁדִּבְרוּ בִּכְחַשְׁמוֹעַ הָיוּ אֶל לֹאסוֹר כְּבָרָא עֵלְיוֹ שִׁבְרָא, וּמְדוּ שֶׁ
לְהוֹרָא דְקָאֵי אִמְאֵי אֲדִירָתִין קִמְעָא דְרָךְ מִלְּתָא; וְהֵן מֵלִי כְבָרָא, שֶׁם בִּרְבֹּךְ אֲבֵל
חֹטְאֵל – שְׂמוֹנָה בְּעֵלְמֹאד אֹרָא, מִשְׁרָק שֶׁרֶךְ – אֲשֶׁר לִמֵּי הָיָה אֵי
(שם) פִּלְטָא בִּרְבֹּךְ – אֲבִירָא עֲשֵׂה; וּמִסְתָּקִין הָרֵם וּלְמִלְתָּאֵיהֶן אֲשֶׁר אִפְּלִי כִּתְחֵלָה:
שְׁלֹמֹה מִן הַכֹּהֵן תִּחְלָה, וְהַכֹּהֵן עֲרִין פִּלְטָא, וְנוֹפֵל עַל הַבֶּשֶׂר, וְכִשְׁמִטִּין הַבֶּשֶׂר הָרִי
תִּחְנֹן גִּלְגָּל קֹדֶם, וּמִסְתִּין אוֹתוֹ מִן הַשְּׁחָרִיז לְהוֹרָא דְבִרְבִּי שֶׁרֶךְ בִּשְׁפַע דִּרְבִּי אֶל אֲמִרָנִין
בִּרְבִּי פִלְטָא, אֶל עַל פִּי שֶׁפַע דִּרְבִּי – הֵלֵךְ מִתְבַּשֵּׁל מִמְּוִחִישׁ בְּמִקְוֵם בְּחָלָל הֵלֵךְ
מִכָּל מִקְוֵם חֲלָלִים כִּשְׁנֵפֶלֶס, עַד שֶׁלֹּא תִבְשֵׁל – הִיא אֲדוּרִיתָא, אֲבֵל כֹּהֵן – שְׂחוּתָה –
אוֹרִיתָא, מֵרֵאשִׁית חֲשִׁיב הִיא פִּקְרִי "דֹּם שְׂחוּתָה" (בְּרִיתוֹת אַבָּא) בְּרִיָּה בִּלְבָד וְנִשְׁחָל לְכִלּוֹת.
עַל הַבְּחֹלֶל הָיָה יִקְרְעוּ וְהָיוּ עֹבְרִים וְחֹבְרִים – אֵם כֵּן, עֵלְיוֹ בִּשְׂרָא אֵם לִישְׁתִּיר, הִיא
דִּינִין קֻטֵּן הֵלֵכֵךְ מִן הַבְּחֹלֶל עַל הַבֶּשֶׂר, הַבֶּשֶׂר שְׂחוּתָה בִּיעֵן, עַל לְעֵדֵם מִנְּמִין הִיא שְׂחוּתָה
וְלֹא מִצִּיָּה בְּקוֹטְרִס שְׂחוּלֵךְ עֵלְיוֹ בּוֹה, דְּרֹא בְּחֹדִיאֵי שְׂרִי הַחֹתִין בִּשְׂרָא, אֶף עַל פִּי
שֶׁל הַבְּחֹלֶל. דְּרֹא אִפְּלִי שְׂפֹדֹר אֲחֵר שְׂרִינֵן אֶל כִּתְחֵלָה, כִּשְׂבֹּחֵל לְמֹטָה, וְאִפְּלִי עֵלְיוֹ
מִתְּרִשְׁתִּיא, אֲחֵר בְּלִי דְבִירֵב שֶׁרֶךְ.

מליח

מליח אינו כרוחה - הוא דמיא (חולין קיגא) דמיא מליח וטוהר תפל אסור - היינו בדגים, דרפו קרמיהו. **אמר** אביי האי היתרא בלע בו - לא רעה לומר משום דדיי נותן טעם בר נותן טעם כעם דגים שעלו בקשרה - דאביי לטעמיה, דחשיבי ליה חד טעמא משום חורפיה דצנון. ואף על גב דלעמן אסר אביי - א"לביא דרב כדנא קאמר לה. **ולא** חזי שנייה התם דנפש מרייה -

כלומר, מכאן אין לחבוט, אבל חזי דפירוש אשירה, כדמכח בסתנן. **אבא** בר אבא - אבוי דשמואל הוה, דאמרינן בפרק "מי שנתנו" (ברכות י"ד) **כרבי** ר' חייא בר אבא סבירא לי - אין הלכה בן, אלא בדפסקין בפרק "כיצד מברכין" (שם מגא). **הלכתא** אשירה שעלו בקשרה - של בשר, מותר לאוכלו בכותל, את הקשרה והדגים פגלים - לא אימרינן לפסוק, דליכא מאן דפליגי. אלא ששאריו מותר ורחה, וכן עלאה גבר בין תהאוב גבר, קליפיה מיהא - דאמרינן בפרק "כיצד צולין" (פסחים ע"א), דאמרינן ליה בלע, בשם רישא פירש רבינו יהודה בן נתן חתנו דוקא עלו - שר, אבל נחבשלו - נחבשלו, דכדח טעמא חשיב, ובא מעשה לפניו בבגדים שנתבשלו בקדרה של חלב, ואסר לעשות מהם מוציאין של בשר, ויש להביא ראיה לדבריו מרע"ט שחבשו בסתנן, דאסור לאוכלו בכותל משום דאגב חורפיה בלע טפ, וחשיב כדח טעמא, ונתבשלו לא טע. מצנון, ומיהו לפירוש לשון אחר שפרש בקונטרס דטעמא דשאריו משום חורפיה קודם על חלב וסבין וזו ניכר, והיי טעם ראשון בצנון - אין ראיה משם. ומתוך לשון הקונטרס משמע דאין חלוק בין עלו לנתבשלו, דלעל גבי נותן טעם בר נותן טעם פירוש בקונטרס: דאם ויש מבושלים עם בשר משם או לאוכל חלב בקדרה - מותר שמואל דאסור, דדיי נותן טעם ראשון, משמע מתוך פירוש דמבושלים עם בשר - הוא דאסור, אבל מבושלים עם הקדרה - שרי. והא

שפיר פברא עילוי בשרא, אמר: פמה יהיה האי מרבנן! אימר דאמור רבנן - דיעבר, לכתחלה מי אמור? ואי איכא בי דיוני - בשרא עילוי פברא נמי אסיר. - ומאי שנא מרבנא דבשרא? דמא דבשרא - שכן, דמא דבכדא - קפי. אמר רב נחמן, אמר שמואל: סבין ששחט פה - אסור לחתוך פה ורחה. צונן - אמרי לה: בעיא דהרה, ואמרי לה: לא בעיא דהרה. אמר רב יהודה, אמר שמואל: קערה ששחט בה בשר - אסור לאכלו בה ורחה. ושמואל למעמיה, דלפני שמואל: מליח - הרי הוא ברותה, וכבש - הרי הוא מבבשל. אינו אמר רבין אמר רבי יוחנן: מליח - אינו ברותה, וכבש - אינו מבבשל. אמר אבוי: הא דרבין ליתא, דההיא פיתא דההוה בי רבי אמי דמלח ביה בשרא - וחבריה, מפני רבי אמי תלמיד דרבי יוחנן הוה, מאי טעמא תבריה? לאו משום דשמיא ליה מיניה דרבי יוחנן דאמר: מליח - הרי הוא ברותה! ויתבי רב פהנא אחיה דרב יהודה קמיה דרב הונא, ויתבי וקאמר: קערה ששחט בה בשר - אסור לאכול בה ורחה, וצנון שחטבו בסבין - מותר לאכול בכותל. מאי טעמא? אמר אבוי: האי - היתרא בלע, והאי אסורא בלע. אמר רבי ליה רבא: בי פלע היתרא, מאי הוי? סוף סוף, האי היתרא דאיתי לדי אסורא הוא, דאסורא קאכיל! אלא אמר רבא: האי - אפשר למעמיה, והאי - לא אפשר למעמיה. אמר ליה רב פפא לרבא: ולמעמיה קפילא ארמאה, מי לא תנן, פברא בלע, ואם בישל - בנותן טעם, בישל בה תרומה, לא יבשל בה בשר - לא יבשל בה חלב, ואם בישל - בנותן טעם, בישל בה תרומה - לא יבשל בה חולין, ואם בישל - בנותן טעם, ואמרין: בישל בה תרומה - טעם ליה ביה, אלא בשר בחלב - מאן טעם ליה? ואמר לו למעמיה קפילא, הכי נמי - למעמיה קפילא! - הכי נמי, כי קאמינא - דליכא קפילא, איחמר, דגים שעלו בקשרה, רב אמר: אסור לאכלן בכותל, ושמואל אמר: מותר לאכלן בכותל. רב אמר אסור - נותן טעם הוא, ושמואל אמר מותר - נותן טעם בר נותן טעם הוא. והא דרבא, לאו פירוש איחמר אלא מפלגא איחמר. דרב אקלע לבי רב שימי בר רמיא בר גריה, וזש בעינן, עבדי ליה שמיא בעיא, פתר הכי רמי ליה בשילא בנות, טעם ליה טעמא דשמיא? אמר: יתיב טעמא בולי האי! לא היא, שמיא תחם - דנפש מרה רבי אלעזר יהוה קאים קמיה דמר שמואל, איתוה למעמיה דגים שעלו בקשרה וקא אכל בכותל, ויתבי ליה ולא אכל. אמר ליה: לרפך ויתבי ליה - ואכל, ואת לא אכלת? אתא לקמיה דרב, אמר ליה: הדר ביה מר משמעתי? אמר ליה: חס ליה לרועיה דאבא בר אבא דליספי לי מדי ולא סבירא לי. רב הונא ורב חיאי בר אשי הוו יתיב, חד בתאי גיסא דמברא דסורא, וחד בתאי גיסא דמברא. למר איתוה ליה דגים שעלו בקשרה ואכל בכותל, למר איתוה ליה תאנים וענבים בתוך הסעודה ואכל ולא בריך. מר אמר ליה לחבריה: ותנא! עבד רבך הכי? ומר אמר ליה לחבריה: ותנא! עבד רבך הכי? מר אמר ליה לחבריה: אגא שמואל סבירא לי, ומר אמר ליה לחבריה: אגא ברבי חיאי סבירא לי. דתני רבי חיאי: פת פוטרת כל מיני מאכל, ויין פוטר כל מיני משקין. אמר חזקיה משום אפי, הלכתא: דגים שעלו בקשרה - מותר לאוכלן בכותל, וצנון שחטבו בסבין שחתך בה בשר - אסור לאוכלו בכותל. והני מילי צנון, דאב

שפיר - נותן בשפור, ולא היה חש למה שהבד יהיה עליו. **בי דיוני** - שנתנן כלי לקבל השמן, כדרך שאנו עושין לאוחין, והוא שקרא "בי דיוני" בלשון ארמי. **בשרא עילוי פברא נמי אסור** - לפי שדם הכבד נותן לחוץ הכי דוגי, ונמצא אכולו. **ומאי שנא מרבא דבשרא** - והרי אף דם הכבד, כשאינו עם כבד, ע"ז עם השמן, ואגו אכולין אותו? **ומכני דמא דבשרא שכן** - יורד לשולי הכבד, והשמן עץ למעלה, ונעניין לחוץ הכלי מראה אדומות בשבילם. **קפי** - עץ למעלה, כמו (מלכים ב' ו') "ויצא הכבד", ומתרגמין: וקפא פורלא, והלכות כחל כבר למדנו למעלה: לצלי - בעי קיערה שחט ותרעב, ואם לא קרע - מותר, כלשנא קמא דרב, דהא גניא בחייה. ולקדור - קרועה שחט ועבר וטחו בכוחו. **סבין ששחט בה** - אידי דבית השחיטה רוחה, בלע סבין מן הדם, ואסור לחתוך בה ורחה מפני שחור ופולט בו. **צונן** - ואם חתך בה צונן, בעי דהרה - והוא צונן. **קערה ששחט בה בשר אסור לאכול בה דבר דהרה** - לפי שנבלע בה הדם, ונותן טעם ראשון הוי כאסור גמור. **ואמר רבין דאמר: רבי יוחנן מילק - ליתא, דההיא פיתא גריסין** - קערה של חרס, שאין לה תקנה בהגעלה, מפני רבי אמי תלמיד דרבי יוחנן בו' - אבוי מסיק ליה למיתיה. **וצנון שחטבו בסבין** - אף על גב דאגב חורפיה צנון, איגרשי בלע, הוא בולע משמנות הסבין הקדרה עליו, והוא אינו צנון תחת טעם ראשון, שחור בלע איסור ממש והוי כבשר. **מותר לאכול** - לאותו צנון בכותל שיש בו טעמי דהחלב, כדמפרש טעמא דכיון שבלע מן השמנות, והיתרא בלע והאי איסורא בלע - קערה בלע דם. **סוף סוף האי היתרא לדי איסורא אתי** - משום שנתנו בכותל - הוא צנון אפשי לו לישראל לטעמו קודם שיתנו בכותל, והאי "מותר" דקאמר - כגון טעמו בתחלה, ולא היה בו טעם משמנות. **אם דם הקשרה לא אפשי למעמיה** - לפי שאסור הוא, הלכך אין לו חקת דהתר. **קפילא** - נתחם גוי. **כי קאמינא** - דאסור לאכול בה ורחה דרבליכא קפילא. **דגים שעלו בקשרה** - מן הצלי, כשהיו רותחין נתנו לחוץ הקשרה שאכלו בה בשר. **אסור לאוכלו בכותל** - לפי שהשחר נותן בהם טעם. **נותן טעם בר נותן טעם הוא** - אמר רב מבושלים עם בשר ממש, היה אסור לאוכלו בכותל. אי נמי מדה שמואל שסאור לאכול חלב ורחה בקשרה - נותן טעם ראשון ליה כבשר גמור. אבל קערה זו היה עצמה אינה בשר, אלא על ידי נותן טעם, ואינה כבשר. **שימיא** - משהח ממנו. **בצנא** - קערה. **ריבא בישרא** - באותה קערה לאחר מן אסור יתיב טעמא - בקערה. **בולי האי** - שחור ונתן טעם בבישול, ומאן ששחט סביר. דאית ליה לרב תחת טעם בר נותן טעם נמי בעלמא, ולא חייא - דגבי סממנים נפש מרייהו. **מרים דם מאר** - קאים קמיה - משמש לפניו בסעודה. **לרבי** - רב שלמון. **ממנו שסאור** - **אבא בר אבא** - אבא דשמואל הוה, וחסיי גדול היה. **דליספי** - מדי דלא סבירא לי - לא לא היו דברים מעולם. **בחך גיסא דמברא דסורא** - שהיה הנדר מפסיק. **תאנים וענבים** - לא אתו לליפתן, וקיימא לן (ברכות מגא.) דברים הבאים לאורח סעודה, כלומר הדגלים לבא לאורח סעודה - עשנין בריכה בין לפניהם ובין לאחריהם, אפילו הביא בתוך הסעודה. **דכיון דאין ליפתן, יתבא** - בלא דעת.

חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קיב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" רכג

והא דאמרין פיר "כל שעה" (פסחים ל"ב): אין טעין התנור באליה, ואם טעו, כל הפת
אסורה, עד שיוסק התנור, ולא סגי בקבוצ – אין ראייה משם דנתבשל אסור, מולא חשיב
ליה בקבוצ נותן טעם בר נותן טעם. דאומר רבינו תם: דאי אפשר לתנור להתקנה יפה
כשנדבק בו השמנניות, והוי בעין עד שיוסק. ויש לדקדק: דאפילו נתבשלו – שרי,

בדאמרין פיר' ד'ס חטא' ובוזוס צוא' דכל
יזום ונעשה גיעול לחבירו, ומותר לבשל
שלמים האדנא בקידוש בשלם ב' שלמים
אמתול. דלא אמרין דקא ממעט באבילה
שלמים דהאדנא. משום טעמ' שני דאז נתבשל
קודם שבא לידי איסורא דאז לומר דראש הבה
דדרי טעם שלישי, לפי שיש שם בקידה —
מטעם זה ידיו נמי הוציטם מותרים בשבטל
במים דקידוש. ודבר ישר דאפילו בשבטל מיד
הקודם סמכת עבודה דרי (ע"ג) הדיא דכל
יוזם נעשה גיעול לחבירו. ומידו על כרחך אף
ראה משום, דלא אפילו בשל בה חטא — שר
לבשל באתרא דקרה שלמים, בסוף מסכת
עבודה דרי (שם). ודרי ממעט באבילות
דמסתר לזרים ולנשים ובערים, דאין נאכלת
אלא לזכיר בודנה. וזה מפסלי ביצא, דאין טעם
שני באיסור. ועל כרחך חתם הדי טעמם משום
דמין במינו מדאורייתא בטל ברוב, ובכלי מקדש
אימקוה אדאורייתא. וקדושתו משתבשת בזה
בשר, שדורשו במבטח של חלב בכל ראש
שנודע אין יומין — שר, לאסור, אפילו אם נאמר
לא דוק עלו אלא אפילו נתבשל, אם
השמונית בעץ על הקשרות. ודרי שבטל
נתקת, דאין בקמטוס ללשון אחר. ואפילו אן
שמונית בעץ — אסור, דהקדושתו נוגעת
במבטח, ונפלט טעם מזה לזה, ודרי טעם שני
באיסור. ועוד דלא דמי לכל לרגום שכל
באקדוה. דאין כשדחטעם שני של בשר של חלב
נכנס במים — מיד נאסור הדי, ודוריון ואסורין
הקדושתו ומבטחו. ואם האחד אינו כן יומא, אז
כיון שהיו כן מיד מותר, (א"ר) חורפא בעל —
יש ליהרר שלא לחתוך שומין כרישין ובצללים
בסכין חלבת, משום דרפוי טובא. והיא דרור
ותתן בקדרי מלאה מים ורחתה — מותר
בששים, בקל טעם העלוב בים ונתפלג
הסכין, אבל תחבו בסכין של גוי — נעשה הדיק
כזו נבלה, דאין שרישם לבטל הדיק, עדין
אם הסכין מקטן ואין כן יומא, אזי חורפא עדין

קישות – מתוקה היא, ואינו נבלע בתוכה, אלא השמוניות צף ועומד על מוס
החתך, הלכך, "גירי לבי פסקי" – למקום חתך גורר מעט בסכין, "ואביל" – אף
בכותה, הלכך, גדים שעלו בקערה – מותר לאוכלו בכותה, כדאמר דאין נותן טעם
הבא מן הממש אלא נותן טעם אחר מנותן טעם. ודסח קערה מקניח אותה משומן

הִקְדוּשׁ עָלֶיהָ מִשּׁוּם מֵאִסָּה. אֲבָל לִסְכָּךְ.
פַּעַמִּים שֶׁהַשְׁמֹנִתִּים קִרְשׁ לָעוֹלָה וְאִינוּ יִכְבֵּר.
וְשִׁכְחוּךָ בַּעֲצוֹן – הֵן חֹרֶף טַעַם הַכֹּהֵן.
הַמִּשְׁמֵשׁ. וְעוֹדָה דְּמִשּׁוֹת הַחֹרֶף בִּלְעַד טַפִּי
מִדִּינִים הַדְּרוֹתִים. וְאֵגֶב דְּרוֹקָא דְּסִכְיָנָא פְּלִיט
סִכְיָנָא וּבִלְעַד צִנּוֹן. קָלִי – קִלְחִים. לִיפְתָּא
– וּפֶלֶא אֵינָהּ דְּחִיָּק אֵל מִתּוֹק אֵין טַעַם שׁוֹמֵן
יִכְר בּוֹ. דְּסִלְכָא אִסְרִי – לִפִּי שְׁנוֹת טַעַם
בְּתוֹךְ. וְאִי פְתִיחַ דְּלִיפְתָּא – עֵרִיב בֵּית
תְּחִיבָה, שְׁתַּחֲרֵךְ אֹתָהּ שֶׁל לֶפֶת וְאֹתָהּ
– הִלְפַת מִנְטֵל טַעַם הַשְּׁמֹנִתִּים מִן
הַסִּכָּךְ, וְאֵין הִתְרִיץ שְׁמָא טַעַם הַיִּמְנֵן.
כִּסְבָּא – בּוֹחֵת. מִי חִיִּישִׁין שְׁמָא פִּיּוֹל מִן
הַבּוֹחֵת מִבְּלֹא, הוּאֵל לֹא יֵדַע וְיִמְלֹחַד מִמֶּנּוּ
קִדְרַת בִּשְׂר? דְּחֵלָא מֵאִי – דֶּרֶךְ לֶתֶת חוֹמֶץ
לְתוֹךְ הַחֲבִשְׁלִי. מִי חִיִּישִׁין שְׁמָא פִּיּוֹל מִן
הַבּוֹחֵת חוֹמֶץ, וְיִחְזוֹר דִּין מִמֶּנּוּ לַחֲבִשְׁלִי?
לִבִּי תִּיכּוֹל – כְּשֶׁמִּתְדוֹד לִי עָלֶיהָ רוֹשׁ
מִלַּח שִׁכְרִי, אִמּוֹר קֵץ טַעַמֵּךְ לֹא דִבֵּר. הָאִי
– בּוֹחַת הַנּוֹפֵל מִבְּלֹא, נִרְאָה וְתִיבָר, וּפְגִי
שְׂדָאוֹ עַד מֵאֵל בִּשְׁלִי. אֲבָל כּוֹחֵךְ וְחֵזֶק
בְּחוֹמֶץ לִיחִיה בַּעֲיִנֶיהָ, וְטַעַמָּא נִמִּי לֹא יִדְּבֹב
בְּתוֹךְ חוֹמֶץ, שְׂרִיחַ בְּרִי חֵזֶק – אָף עַל פִּי
שִׁדְחוֹת מִלִּיחָה. דְּאִינוּ נִכְלֵא נֶאֱבָל מַחֲסֵת
מִלּוֹח – אֵין בּוֹחֵת לִיאֲכַל מִרּוֹב מִלֵּם, עֵינֵי
שִׁשׁוֹר וְמוֹדִיקוֹן אוֹתוֹ בִּימִים, כֵּעֵן מִלִּית
בְּשׁוֹר הַלְּעִצִּי. נֶאֱבָל מַחֲסֵת מִלּוֹחַ הוּאֵ –
כְּלוֹמַר, נֶאֱבָל מִבְּלֹא הוּאֵ. קִלְפִּיהָ –
מִלְּמַעְלָה סִכִּיב. וְאִי אֵיחָּ פִּי – פִּלִּי – בְּקַעֲסִים
הוּאֵ וְעַל – אֵל סִנְיִי לִיחָה בְּקִלְפִּיהָ. לִפִּי
שְׂבֹלַע דֶּרֶךְ תִּקְבִּים, וְכוּלָּא אִסּוּר. וְאִי מַחֲבֵל
בְּתַבִּיל? – הַתְּבִיל שֶׁנִּתְּבַלַּע עוֹלָם מִרְכִּיב
אוֹתוֹ וְנֹחַ לִכְלוֹעַ, וְשֶׁנִּשְׁפַּל לְכַחוֹת אֵיחָה צִמָּא
בְּלֹחַת, וְכוּלָּא. שְׁתַּחֲרֵךְ עָלֶיהָ לִישׁ – כְּשֶׁשׂוּאָה
שׁוֹר וְהֵלֵךְ. אִסּוּר לִיאֲכַל עֵשֶׂה – עוֹפִי שֶׁהוּם
יִרְאָה וְנִבְלַע בּוֹ. וְהֵן מִלִּי דֶאֱסִיב – שְׂהִיה
הַבִּשְׂר אֲרוֹם שְׁקִטְרוֹדֵא. וְהֵן מִלִּי דֶאֱרֵבִית
– שֶׁנֶּקֶב דֹּחַת אֵת הַחֲבֵכֵי, כְּלוֹמַר, עֵבֶר מִצְדוֹ
לְצִדוֹ. עַד שִׁרְאָה מִשֶּׁם צִדִּיק. וְהֵן מִלִּי דֶאֱסִיבִית – שְׂהִיה אוֹתוֹ
מוֹחֵל הִירְצָא מִן הַבִּשְׂר עֵבֶה, אֲבָל צִלוֹ – לֹאֹד דֶּם הוּאֵ. שְׂרִי לִיחָ לְכַלְכֵּיהָ –
הַחֲבֵכֵי כֹרֵב. מִי בְּנִשְׁחַךְ – דִּיאֲדוּלָּה לֹא לִיחָ לְמִיכְלִיחָ לְשִׁמְעִישָׁה סִיכָּה לִיחָ אִיסּוּרָא?
דֶּאֱנִינִי קִרְיָתָה – וְאִי וְלֹא אֲבִיל לִיחָ – מִשּׁוּם אֲדִיפִיטוֹס הַסִּיכָּה, וְלֹא מִשּׁוּם
אִיסּוּרָא. חֲסֵר בִּשְׂר? צִין הַבִּשְׂר. אֵין מִנְחִין בִּלִּי – זִבִּי דוּגִי? דְּלַעֲלוֹ (ק.י.א.ב.) עַד
שִׁיכְלָה – שִׁיחָה כֵּל דְּמוֹר כֶּבֶר נִפְטֵל מִמֶּנּוּ. שְׂשִׁתְּלֵה תִּיבִירָה – שְׂהִיבִשָׁה מַעֲלָה
עֵשֶׂה. לִשְׂנֵאא אֲחִירָא: אִישׁוֹ הַגּוֹלֵחִים מִתּוֹךְ עֵשֶׂה, שֶׁכֵּל מִן שְׁהֵם שׁוֹתֵת עֲלֵיהֶן, אֵין
אֵלֶּכּ בְּכוֹן הַדּוֹלֵכִים. אִישׁוֹ שֶׁהַשְּׁמֹנִתִּים עֲלֵיהֶן עֵשֶׂה, לִשְׁוֹן מוֹרִי. וְלִיכָלָא –
תִּרְאָה מֵאֵה – עַד הַתַּחֲתוֹן שֶׁל צֶד הַגָּלִים נִצְלָה, וְהַעֲלִיין לֹא נִצְלָה? תִּיר נָלִי
דְּמִלְחָא – בִּין עַל הַבִּשְׂר וּבִין בְּחוֹךְ הַבֵּל, וְהוּם נִגְרֵר אֲצֵל הַמִּלַּח לְשׁוֹלִימִים.

תח: דאטו תהו אטמחא דאימיליו גיידא דנשיא בי ריש גלותא, בפרק "גיד תהיה" (תח) ששלח בא שמו ארבע אלול בן תחת, חתא איפבא דהיה בי ריש גמא, וכן רב מרי דא הקטנסיא דהיה אסור תחת, דכל מיליתו דהוה עשוק לפרד – חשיביא וכן מיליתו מחמת דצלי. וכן משמע ב'הקומץ רבד' (מנחות כ"א.) דאקטור: טעמא דמעישה קרא, דא לאו הוה עבר עליו אלאמא, מילית קרשים דוי אין נאכל מחמת מלח, דמפרש דם שילוח בן מרי אלאמא, מיליתו מחמת מלח.

תרי גליל מלחמה ומשפיה — שדהם נגרר אצל המלח בשוטים. ואפילו למאן דאמר בהשא, סאסר מחמת דם המעורב בו, ושוב אל יזיעל לו חרץ גליל מלחמה — רבין ולא דמי לאפשר לסוחטו דלעיל — דהתם אין האיסור יוצא לגמרי אלא משבתל. ועב גליל, אבל הרבה מלח — פוסק כן דהם, ואי

דגים

777

חולין. פרק שמיני – כל הבשר דף קיב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

דגים ועופות שמלחן זה עם זה אסורין – הדגים לבדן. והקשה רבינו שמואל: דאם כן, הוה השמע אפילו העופות תפל הדגים מלוחין, כמו גר טורח שמלחו עם גר טמא בדבסמון, ודייחי בטורח מלח וטמא תפל – וזה אינו, כי בענין זה לא הוי הדגים אסורין. ונראה דאין צוהרין אחריות מלחין לאיסור.

וּמִשְׁפִּיחִי. אָמֵר לִיָּה רַב
אִשִּׁי: וְכִי אָמַר שְׁמוּאֵל
שִׁחֲתָה עָלֶיהָ בֶּשֶׂר - אָמַר
דָּאָבָה דִּיחָקָא דְּסִינְיָא
וְעוֹפֹת שְׁמֵלָהּ זֶה עָם רַב
בְּכָל יְשָׁאוֹהֵם מְנַקֵּב - אָמַר
אִפְּלוּ בְּכָל מְנַקֵּב - אָמַר
לְעוֹלָם - בְּכָל מְנַקֵּב, וְדָגִי
וּפְלִשְׁתִּי, וְעוֹפֹת קִמְטִי, בְּרַב
וְתַרְדֵּי בְּלֵעֵי מִיָּצִי. רַב מִן
שְׁהוּבָא בְּהָדִי בְּשַׁר מִרְפָּא
לִיָּה: "הַמָּאִים" - לְאֹסֹת

פלפול – אינן בולעס, וכשזו, כבר נזר, ולפרשיו חסידה בשמואלוך דרבה חסידות;
יחיד וזו אחר, ומהנך שניה על דראשונה כן שלישית קור רביעית, אפילו שי (גמ'
יטבא, קא ע' פ' דראשונה גומרא פליטה חולה. ופסחא דראל: אלא לא שאל) (אנא)
משמע: (ששומר למלוח כל אחד ואחד בפני עצמו, קן מפרש רבנו: "אלא לא שאל")
שאק ע' פ' שחתתוך פלטה חלה – אינו נאסר. ולמה מותרין כין פשליטת התחתון
קודמת. ונראה דהיו עטמא משום דרין מפרק שריק בשלח נמי בשלח. ובי יחי'
דשרי בגלי אורא עליו בשרא פליטא לבתחלה, ק' פ' שכלה חליטת פליטה ע' פ'
התחתון של צד תאש משום דמפרק שריק. הוא דרין נמי במליחה דשרי כהאי גוונא.
ודיגס דקא משום דרין קרמיהו אסיר – ששום דרכיני ונבעה חיל בתוכן, ק' פ' שריק
מיידא. ומדודו חילא דבאכא גומא בשלח על עילון של חתונות, הוא דרין מפרק שריק
ע' פ' חתונות; דמשמע: כין שי שמואין גומא (חתונות) התחתונות מלאות אסיר,
והנך גומא דרין דרין. פשליטת ששום פדליטת חיל משבת דרבה ארבי פליטת דהם,
וזנא זמן ששומר פליטת חסידה. פשליטת מה שבושעין קן העליטות אור פליטת דמן, ומה
שנמצא בגומות – צי דוא, ואל, הם אבליגין אן לומר ק' – לפי פשליטת חסידות

[illegible]

ורומבן וקפה שלון – ואם האמור ותיפס ליה 'ממרשת' ליתן טעם בעיקר. דרמשא אצטערן אלו לעצור, ושאר הוו אסמכתות בעלמא. דיאמר פר' 'אלו מביא' דסלקא לרזטן וקפה, ואשמועלן בחבש. אמר א' המוח השרץ גומעו, וז' כריש מביא דרעצ' (קא.) מביית' לא א' מהותא את רחלי גומעו. אמר האמור א' כ', וז' כריש מביא דרעצ' שתהא באבילא, דדיי מעינן לאוקומם בהוקפוזא ואלו. ו**קפפה** שלון – ב'יהוה דהרטו וקפפה? בליון. וזה יכול להיות בן פירמא בן בליון, דאמא לאשמועלן דשתייתא ב' לומר

וּמִשְׁפִּיחַ — כמו (בבא מציעא ס"א.) חֲשׂוּפָה יֵין לְחִבְרִי, קוֹלִירִי. כלומר, יערֶה
הַשּׁוֹמֵן הַלְעִיץ בְּחַת מְכַלֵּי אֵל כְּלִי, כִּדִּי שְׁלֵא יִתְעַרֵּב דָּהֵם בּוֹ. וְרֵאִיתִי בְּחִלּוֹת
גְּדוּלוֹת דְּרוֹקָא נָקַט תְּרִי גִלְלִי. כלומר, מַעַס מַלְאָה. אֲבֵל מַלְאָה הִרְבָּה פּוֹסֵס כֵּחַ דָּהֵם,
וְעוֹשֶׂה בָכֶם, הוּא עֹבֵר וּמוֹתָרֵם עַל הַשּׁוֹמֵן. וְכִי שְׂמֹאלִי — רַחֵם לֵאמֹר
שִׁילְכָה לְכָּה שְׂמֹאלָה אֲדוֹמוּמִית שָׁבוּ מוֹתָרָה?
וְחֲמִשִּׁי שְׂמֹאלָה ב' — וְהֵיא בֶּשֶׂר כִּבְר נִצְלָה.
שְׂאֵי חָתָם דְּרֵאבִּי דְּרוֹקָא דְּכִסְפִּינִי — שְׁלֵם
לְעוֹסֵם כְּשִׁתְּעֵלָה מִתְּמִרְתּוֹ אִין דָּהֵם — וְהֵיא
מִמְנוּ עַל יְדֵי אֲהָרִי, וְשִׁשְׁנִיתָהּ הוּא. וּמוֹתָר.
אֵל כְּשִׁחֲתוּבָה וְכוּבֵשׁ עַל דָּהֵם דָּחֵק, הוּא
דְּרוֹקָא, וְאֵם גִּשְׁאֵר ב' — דְּרוֹקָא הוּא
רַחֵם דִּנְסִי וְעוֹפּוֹת — לֵאמֹר דְּרוֹקָא עוֹפּוֹת.
יִצְאֵל שְׁכֵן בֶּשֶׂר אַחֲרִי, לִפִּי שְׂדוּחַ קֶשֶׁה מִבְּשֵׁר
עוֹפּוֹת. אֲסִירִין — וְהִדְגִּיבִי עַל שְׂדוּחֵם
יִצְאֵן מִן הַבֶּשֶׂר וּנְבַעֵל בְּדִגְסִי. אֲסִילִי עוֹפּוֹת
עוֹפּוֹת (יִצִּי) אֲסִירִי — כְּדִמְאֲרִינִי קִמְנִי
(קִרְגָּא.) אִין מוֹלְחִין בֶּשֶׂר אֵלֶּה עַל גִּבִּי, חֲתוּר
מְנוּקָה, לִפִּי שְׂדוּחֵם הִדְגִּיבִי נִשְׂאֵר אֲסִירִי, חֲתוּר
נְבַעֵל בְּשֵׂרָה. אֲסִילִי עוֹפּוֹת וְדִגְסִי (נִצִּי)
שְׂרִי — שְׂהִירִי דָּהֵם יִצְאֵן. דִּמְהֵ לִי דִּגְסִי, וְנִצִּי
לִי שְׂאֵר שְׁתֵּי חֲתִיבוֹת מְלֻמְלוֹת וְזֵן עַל גְּבוֹ
וְלִמְנָה

22 שאף על גב שהדם יוצא מעליהם לתחתונה – אין נאסרין אם והלי מנוקב. **לעולם**
23 **בבלי מנוקב** – והיטו שעמא דגנים אסורין. **משום דגנים דברי קרבייהו** – קרום
24 שלחן קר. וקדמי **ופלטי** – ממחרן לפלוט ציר שלחן. **ועופות קמיש** – עומתין,
25 שחורין. כלומא, אף ממחרן לפלוט. וכבר נזכר הוה דגנים משהו, ועדין שפת
26 פולטין. הלכך, בלעי דגים. אבל בשר ובשר – כמה שזה שולחן לפלוט, כך זה
27 שווה לפלוט, ושניהם מפליטין יחד. וכן זמן שהתחתן טרוד בפליטה, אינו בלע.
28 **אפילו ליח בשר שחומה בחיי בשר נבלה** – ובבלי מנוקב, כממשע ומולדוס
29 בשר. כמביעא ליה: מי מאמרין כי היכי דגבי יד אם דיישנין לרדמא פלט עליון
30 ובלע תחתן, למאמרין: כל מי שטרודים בפליטה, אינו בלען שחומה חוץ דר
31 מפליטתן. הכי נמי לא שנו. או לא? **אמר ליה הגמאם** – היא יתירה דגבי
32 **הטמאים** לכם בכל השרץ (ויקרא יא). **לאסור צירן ורובבן וקפה** – פירמא.
33 בשר ותבלין הנקמה בשווי הקדירה. ובין דצירן אסור, מידתן חבשר השעוה
34 תחתיה אף השרפה. שחורא דצירן לילכלע מן מוסר.

הני

[illegible]

הן לכל התורה, בדאיתא פרק 'אלו עוברין' (פסחים מ"ב, ו) יש לומר: דעיקר דרשה לא באב מצינע (ל"ב) גבי 'ותחלתמול' דעיקר קורן לוקו ואינו ליל כבודי. אי נמי איצטריך נמי קטור, כדבשנתא לא מחייב, וכן דאכליא כתבא בה. והכי איתא ב'הזרח השמש' (תולין פ"ח, ה) דאיצטריך לחביבי ויש לומר: שדקילמס הם. ומצוי פתיה לא הוה חששין לדלוי (ג"ה ו' שם) מפרשי: 'קיסף' – פירמא. ופרקי הוא עצמו שיטמא טומאת אכולין אלא מאי זיה. וכן פירש בקטורס: 'פירמא' – בשר ותבלין הנקפה בשולי הקדרה. ומיזה לא היה לה

חלוץ. פרק שמיני – כל הבשר דף קיג עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל" – (שטיינזליץ) רכז

תוספות

וְלִימָא ליה מדרשמואל – אף על גב דבביתא עריפא, בביתא לחוד לא סגי, אלא
מבט מלחיה דשמואל דמיית בודה, אבל דשמואל דרבי סגי. ומשני: והו
אמאי, הני מילי דמן, וכאן אין שייך לאסור, משום דמשרק שריק או כבולען כן פולט.
מאי לא שניהם מלווין – אלא, לא בלע. ולא גריסין "ושמע מינה דרצין מותר" –

דאדא משנה שלמה דאדא במבטח עבודה וזה
(לה) דגד סגיא צירי אסור, ויבסאי דרבי בריא
נמי קמי "שנא מליח טהור תפל – אסור".
טהור מליח וטמא תפל מותר – גבי מליח
כרותה לא שייך לא עילאה גבר ולא תחתא
גבר ואפילו קליפה לא בעי, אף על גב דאמרין
(ספחם ע"א.) גבי עילאה וחתאה: אמריק ליה
בלע. ויש ללמוד מכאן דאין צריך להגביל
דרסי בגיות הגנים, ומותר לעשות בהם כחם
לישראל ולמלוך בתוכן. דהוי כמו טהור מליח
וטמא תפל. דאין שייך מליחה בעין, ולא נעשה
עין רוחה על ידי מליחה. ומשעים ובל יום
דמלח בקערה שמשמשין בה בשור, לוקחים
ממנו לתת ממנו בחלב. והמתיר הבא עליו
ברכה. אין מחזיקין דם בבני מעיים – לאסור
מטעם זה למלוח בני מעיים עם שאר בשר,
משום דלא טרידי לפלוט, דבלע ע"כ כמו דגים.
דבאם ע"כ משרק שריק, אבל דרש קרימיה,
דפרשיתו (ק"ב) דומר המתיר (דבאם)
ואין להתיר מטעם שריקא אם הוי שופכן דם
על הבשר בשעת עיליה – דרוקא דם הנפלט
נולע עם הציר על ידי צריקה או על ידי מליחה,
כדאמר לעיל (ק"א) דריוק, אבל דבאם דהוי
הדם בעיניה לא אשכחן.

א"ל לא שניא – ומותר בכל ענין, אף על פי
שנתיב השניה על תחילת שנמלחה
תחלה, דפרשיתו לעיל.

בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה בו –
הוא דרין בשר עוף לרבנן דאסור מן
התורה, דרוקא רבי עקיבא וזה דאמר חיה ועוף
אינם מן התורה, ונפקא לן מדרדשי לקמן: את
שאסור משום נבלה, אסור לבלעו בחלב.
אלא

ליה במילוא גלגליה, ומנפין ליה. אמר רב משרשיא: אין מחזיקין דם בבני מעיים, תרגמא
- אפרבשא ומעיא ותדרא דכנפא. אמר שמואל: אין מניחין בשר מליח אלא על גבי בלי
מנוקב. רב ששת מלח ליה גרמא גרמא, תרי מאי טעמא לא – משום דפרש מהאי ובלע
האי. חד נמי, פריש מהאי גיסא ובלע האי גיסא! אלא: לא שניא. אמר שמואל משום דבי
חתיא: השובר מפרקתה של בהמה קודם שתצא נפשה – הרי זה מבקיד את הבשר, וגזל
את הבהית, ומבליע דם באברים. איבעיא ליה: היכי קאמר מבקיד את הבשר וזולת
בהית משום דמבליע דם באברים, את לרדיה – שפיר דמי, ואן דלמא – לרדיה נמי
אסור? תיקו: משנה הפעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו עובר בלא תעשה.
גמרא הא אוקלי – עובר בלא תעשה, שמע מינה: בשר עוף בחלב דאורייתא! אימא:
הפעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו בא לרדי לא תעשה. משנה בשר בהמה
טהורה בחלב בהמה טהורה – אסור לבשל ואסור בהנאה. בשר בהמה טהורה בחלב בהמה
טמאה, בשר בהמה טמאה בחלב בהמה טהורה – מותר לבשל ומותר בהנאה. רבי עקיבא
אומר: תיה ועוף אינם מן התורה, שצאמר "לא תבשל גדי בחלב אמו" שלש פעמים, פרט
לחיה ולעוף ובהמה טמאה. רבי יוחנן הלילי אומר: צאמר "לא תאכלו כל נבלה", וצאמר "לא
תבשל גדי בחלב אמו", את שאסור משום נבלה – אסור לבשל בחלב, עוף שאסור משום
נבלה, יכול יהא אסור לבשל בחלב – תלמוד לומר: "בחלב אמו" – צא עוף שאין לו חלב
אם. גמרא מנא הני מילי? אמר רבי אלעזר, אמר קרא: "וישלח יהודה את גדי העיזים"

כל נבלה ונאמר – באותו סוסק עצמו "לא תבשל גדי בחלב אמו", דמשתכח: כל שנחא בו אסור נבלה, יש בו משום בשר בחלב. גמרא מנפני מילי – דכל בהמה
במשמע.

הני מילי דמן – כלומר, הני מילי לגבי דם, וכגון בכלי שאינו מנוקב, דבתר דפלט
הדר בלע. אבל צירן – ויעה הוא ולא מיתסר. והבא לדם ליכא למיחש –
דמנוקב הוא. ואם כן, כשרה וכשרה נמי. קא שמינע לן – דציר – אסור, וציר
נח לביביל הוא. מאי לא שניהם מלווין – ושמע מינה: ציר נמי לא מיבילע כל

זמן שטוסקים בפליטה. "ושמע מינה צירן"
מותר לא גריסין. תפל – מבלי מלח,
דהשוא לא פליט טמא מדי. אבל שנידס
מלווים, טמא נמי פליט – אסור, וכל שכן
טמא מליח וטהור תפל – הני שניהם מלווין
שרי – דשניהם טורדים בפליטה. רב הונא
לל בני הרתח ברישא – ברחלליה בי
טבתא. כל חריתא הבשר מותרגמין: דחולל.
מילא גלגליה – מלח שניא. שלמיא.
ומנפני ליה – למילתא לאחר זמן, מפני
שהדם נבלע בה. אבל מלח דקא אין צריך
לפני, שואי תחבא מעצמא. אין מחזיקין דם
אין בחוקת דם לאסור אם לא נמלחו.
הריא דכנתא – דקין שסביב הכנתא,
אנטריל, ופעיא – קבה וקרה ושאר הדקין.
וברבישא – שטחיא. אבל חלב דהריא
דחבר וכתנא גופא – יש בהן דם, ועריכין
למילתא, אלא לא שניא – ומותר, וטעמא
דפרשיתו לעיל (ק"ב) דובר העומד
ועופות: דכל זמן שטורדים לפלוט אינן
בולעים, וכשתה – כבר נזכר. הרי זה
מבכדי את הבשר – לפי שכשתע שחטתה
הוא טהור לחוציא דם, וכששובר מפרקתה
– מותר צרתה אין בה כח להתאנף
ולחוציא דם, והיא נחה ושוקטת, וזהם
נבלע באבריה וטמאיה בשור, ומצא גזל
את הבהית, כשהוא מוכריה במשקל, וזהם
שוקל. איבעיא ליה היכי קאמר – האי
"ומבליע דם" דקני – כוליה חד איסורא
הוא, והכי קאמר: מבכדי את הבשר, ומצא
גזל את הבהית הוא. משום דמבליע דם.
שכבדי את משקלה, והבלעת דם –
לפרשי "גזל את הבהית" נקט ליה. הא
לרדיה – דליכא למימר משום גזלה –
שרי, לפי שהוא חדר ורצא על ידי מלח. או
לימא לרדיה נמי אסור – ותרתוי אסור
קשיב: חדא. גדול את הבהית וחדא.
דמבליע דם, ושבו אינו יוצא, ואוכל דם.
משנה אינו עובר בלא תעשה – היא
גופא לא אינטרין, דהעלאת לא
דאורייתא. אלא דריוק דילא אינטרין.
למדיק מינה: הא אוכל עוף בחלב – עובר,
ולאפוקי מדריב עובר דאמר: פרט לעופות.
גמרא אינו בא לרדי לא תעשה – כלומר
אין לחוש שמא יאכלנו ויעבור עליו, דאי
נמי אכלי ליה – לא עבר. משנה מורה
לבשל ומותר בהנאה – דאין בו משום בשר
בחלב, כדילקא בגמרא. ובאפילו מידא
אסור – משום איסור טמאה, פרט לעוף
וזה ובהמה טמאה – גדי – פרט לעוף.
שאינו בהמה: "גדי" – פרט לחיה, שאינה
בהמה. דאף על גב דחיה בכלל בהמה –
אחא קמי תריא ומפקיע, "גדי" – ולא את
הבהמה טמאה. רבא בחמה טהורה דלא
גדי, כגון פרט, וכלל איתורבאי מקרא:
דקדקתי בבביתא בגמרא. נאמר לא האביל

כל נבלה ונאמר – באותו סוסק עצמו "לא תבשל גדי בחלב אמו", דמשתכח: כל שנחא בו אסור נבלה, יש בו משום בשר בחלב. גמרא מנפני מילי – דכל בהמה
במשמע.

אלא למאן דאמר שני כותבים בו - טובא כתיבי, אלא כל הנהו דרבקה חשיב להו כהו, וכן הנהו דיהודה כהו.

עוים העוים - תימיהו דבחד מיטעא עמי, וכן לקמן בסוף פרקין (קכ"ג). גבי תרומת חושן. **קסבר** שמואל איסור חל על איסור - בהנא מוחזק בקנטרס את

הגניסא, ולדבין קאמר דקסבר שמואל איסור חל על איסור - דאי הוה סבירא ליה בעלמא דאין איסור חל על איסור, אלא היה ליה מוחבא, אל הוה מפקי חלב ומתה תרידיה מחד קרא, אלא היה מוקף קרא בדמי. ולמאי דנמי בסמוך דבעלמא קסבר אין איסור חל על איסור - משום תרידיהו מחד קרא, בדריש בעגרתס. משום תרידיהו מן גדי דם. לאו גדי עשה, ואם תאמרו: מכל מקום לא אמעית אלא מ"גדי" ויש לומר: דאפילו אל הוה כתיב אלא "אל תבשל בשר בחלב אמר ה' ממעטין אתם", דלא איסור בשר, כדכתיב בפרק "שנה" (פסחים כ"ג). כשדותריה נבלה - היא וחלבה וגידה דותריה, אבל הנהו לא קאמר שדותריה. דאסור בכל נבלה היא. **ושאני** חבא דרבי רחמנא בגי' לא לאו "גדי" לא הוה ליפתן שיהיל איסור בשר בחלב על איסור חלב. מדאמרין סוף פרק "גיד תעשה" (חולין קנ"א). יבא איסור נבלה ואיסור טרפה וחיול על חלב. דשאני נבלה דמטמאה, וטרפה נמי משום דמדיח. ודכתיב ונטא אמרינן בובחוס פרק "ושאת העוף" (ע"א). ודא דאמר בפרק "גיד תעשה" (חולין קנ"א). דאיסור טרפה חל על איסור אבר, מיד דדחה ואיסור חלב, אף על גב דאבר מן החי מטמא - מכל מקום כיון דחלב כבדת, ואפילו הכי חייל עליה, כל שכן אכאב מן הדדי.

כיון

לזו שמוחללת ועומדת! איבעית אימא: בעלמא - איסור חל על איסור, ושאיני התם - דמיעט רחמנא "ומתו בו". איבעית אימא: בעלמא קסבר שמואל אין איסור חל על איסור, ושאיני התם דרבי רחמנא "גדי". ואיבעית אימא: הא - דידיה, הא - דרביה. בעא מיניה רב אחריב בר אמי מרב: המכיל בחלב גדי שלא הניקה, מהו? אמר ליה: מ"דאגמרינא לישמואל למימר "בחלב אמו" - ולא בחלב זכר, וזר הוא - דלא אתי לכלל אב, אבל האי כיון דבא לכלל אב - אסור. אהמור, המכיל חלב בחלב - רבי אמי ורבי אסי, חד אמר: לוקח, וחד אמר: אינו לוקח. לימא בהא קמפליגי, רמאן דאמר לוקח קסבר: איסור חל על איסור, ורמאן דאמר אינו לוקח, קסבר: אין איסור חל על איסור! לא, דכופי עלמא אין איסור חל על איסור. ואיכילא - דכופי עלמא לא פליגי דלא לקי, כי פליגי - מאן דאמר לוקח - חד איסורא, ודאמר אינו לוקח - להכי אפקהו רחמנא לאיכילא בלשון ביטול.

שאני הבא, דרבי רחמנא "גדי". אלמא איסור חל על איסור לשמואל, הבא מ"גדי" נפקא ליה מריבא. והא דפריך לקמן: וסבר שמואל איסור חל על איסור? דא קשא ליה: דמדריש שמואל חלב ומתה, אלמא איסור חל על איסור. דם ושליא - לא בעיא קרא למעטינהו, דהא לאו "גדי" נינהו, ומחכא תיזיל לאיסורא. ומתו בו - באוכל תרומא בטומא גופי כתיב, דהא לעיל מניה כתיב "איש איש מורע וגו'". שרף לו בו - אלמא לא אתי איסור טומא הנוף. שדוא מניהה בדי שמימ, וחייל איסור טומא תרומא, שאמור וועמדת עליו באיסור עשה, כדפרש בביבמות בפרק "הערה" (ע"ג). במעשרין תאכלנו הטמא ודחורו, דמשמע: טמא ודחור אכילן בקערה אחת בשר פסולי המוקדשין לאחר פירוקן. דאין כן איסור טומא. וכתיב "תאכלנו לזה", ולא לאחור. כלומר, בזה דותרנו לזה טעור אבלם עשה טמא, ואף על פי שאוכל בשר טמא. שמותר לאכול פסולי המוקדשין, כן בטומא הנוף וכן בטומא עצמן. אבל בתרומא לא התירו לך לאכול בטומא עצמה. ולא הבא מכלל עשה עשה. אבל אוכל תרומא בטומא הנוף מפורש בו לא תעשה, דכתיב "בקרשים לא יאכל", וכתיב בתריה "ובא העשם ודחור ואחר יאכל" וגו', ומוקמין ליה בתרומא, ביבמות (ע"ד). בדי גרסין: בעלמא בר שמואל איסור חל על איסור ושאיני הבא דילי רחמנא ומתו בו כי הללוהו ואי תעיה אימא בעלמא קסבר אין איסור חל על איסור ושאיני הבא דרבי רחמנא גדי - ולשון ששמעתי קשיא לי כיון דדחה לגופיה, דרבי ודי מיתר, והא דרשניהו? הא דרביה - רבי אלעזר, שאמר לעיל שמואל ששמו. וכל דאין דקני' "משום פלגין" - לא שמע מפין, אלא מפין אדריש שאמור מפין. ושמואל לא ראה את רבי אלעזר ממימר, דרבי אלעזר בתרובין היה (ניטין ג"א). מתלמידי רבן יוחנן מן זבא, ושמואל מדורות האחרונים היה, בסוף ענותיו דרבי. שלא תניק - לא לידה מעולם, ויש לה חלב כותבין קרובי למה לידתה - מי דייקין? אמר, שדחתה אמו כרב, או לא? דאמר לוקח - אף סלקא דעתך דאכילא קאמר. (והם) תתרו בו משום בשר בחלב. אין איסור חל על איסור - ולא נפק מקרא. ולגופיה. וקרא תיזיל ליה לן לרבי - דאיכא למימר: חד לרביי שליל אתא. דוד איסור הוא דאיכא. וחד למעטיש שלא אתא, ולדא סבירא ליה פירשא דהא, ובעי קרא למעטיש. ואילו למעטיש דם וטמא לא איצטרך - ודיכין דאין איסור חל על איסור. מהכא תיזיל לן דליתיהו, דבעי למעטינהו? כי פליגי אבשול - שדרי החלב וכל שאר איסורין לא נאסרו לבשל, אלא בשר בחלב. חלב, גבי בשול אין כאן אלא איסור בשר בחלב.

כאן - פירש לך הכותב שגדו זה מעוים היה. **הא** - אם לא פירש, יש במשמע אף שאר בהמה, מ"דאיצטרך ביה לפרוש, ונליא - גמירה בשל מניה: מה "גדי" האמור כאן - עוים, אף "גדי" האמור בבשר וחלב - עוים הוא? **תרי מעישי כתיבי** - היא דכתיב בכל חד מעיטא חלב. **אמר שמואל** - קרא ותיזיל כתיב, לדרשה. ודרשין ליה. ולקמן פריך: תלתא קראי כתיבי, ושמואל שיתא דרשין לרבות **את החלב** - שאם בשל חלב בחלב, ואכלו - עובר משום חלב, ומשום בשר בחלב. **את המטא** - שאם בשל בשר בנבל בחלב, ואכלו - עובר משום בשר בחלב. ואף על גב דבעלמא אין איסור חל על איסור, וכאן לא קדמו פירוש איסור חלב ואיסור נבלה לאיסור בשר בחלב - אתא קרא ורבינהו. **לחוציא את המטא** - בשר בהמה טמאה בששל פירש בחלב בהמה טמאה, ולא בחלב אב - שדחה לו חלב מועט מן הדדים. כגון אם נשתנה ודיו לו דדים. **ולא בחלב שחוטא** - ד"דאמר" משמע: דהיאחי לדידות אמ, ולא משחוטא. **בחלב אמו** - משמע, שלא נאסר חלב אלא ממין שונאסר בשר "רגדי" הא אימריבא ביה כל בהמה שדורה, ולא טמא. הלכך חלב כגדי, דהא "אמר כתיב", וקא מעטא חלב בטמא, דאפילו כדכתיב טהור. איסור חל על איסור - אני שמעתי דגרס ליה, והכי פירשהו: איסור חל על איסור, ולא אצטרך קרא לא לחלב אלא למתא. **מחד קרא** - כלומר, מהדורא קרא דאמר לגופיה נפקי דאם בשל חלב או בשר נבלה בחלב, אף הם במשמע וקשיא לי הא דאמרמין לקמן בפירוקין (קט"א). לרבי עקיבא, משום דאית ליה איסור חל על איסור. מיתירא ליה כולתו תלתא "גדי" לדרשה. ואמרין: חלב ומתא לא צריכי קרא. ודאם לשמואל נמי, דאית ליה איסור חל על איסור, אהמור, חלב ומתא מחד קרא נפקי. ולא מיתירא כולתו אלא ארין ונראה בעיני דלא גרסינן להאי "קסבר שמואל איסור חל על איסור", אלא הכי גרסינן: "חלב ומתא מחד קרא נפקי" בר. וכולתו תלתא "גדי" מיתירא לדרשה דהוה ליה למיכתב "אל תבשל בחלב אמו", כל כי שיש לו חלב אם בהמה, כיון דסופיהו לדיבא במשמע "גדי" אף עגל וטלה. בדאמור לעיל. ומתכח "גדי" לדרשה אתי: חד, לחלב ומתא. ושמוענין שדחה איסור חל על איסור, לאיתרובו ליהו תרידיהו, ודא מין דהו ודי מעיטו מפקד? חד לשליל, וחד למעטיש טמאה. ולקמן נמי בשמעתיא אמרין: איסור חל על איסור? דא קשא ליה: דמדריש שמואל חלב ומתא, אלמא איסור חל על איסור. דם ושליא - לא בעיא קרא למעטינהו, דהא לאו "גדי" נינהו, ומחכא תיזיל לאיסורא. ומתו בו - באוכל תרומא בטומא גופי כתיב, דהא לעיל מניה כתיב "איש איש מורע וגו'". שרף לו בו - אלמא לא אתי איסור טומא הנוף. שדוא מניהה בדי שמימ, וחייל איסור טומא תרומא, שאמור וועמדת עליו באיסור עשה, כדפרש בביבמות בפרק "הערה" (ע"ג). במעשרין תאכלנו הטמא ודחורו, דמשמע: טמא ודחור אכילן בקערה אחת בשר פסולי המוקדשין לאחר פירוקן. דאין כן איסור טומא. וכתיב "תאכלנו לזה", ולא לאחור. כלומר, בזה דותרנו לזה טעור אבלם עשה טמא, ואף על פי שאוכל בשר טמא. שמותר לאכול פסולי המוקדשין, כן בטומא הנוף וכן בטומא עצמן. אבל בתרומא לא התירו לך לאכול בטומא עצמה. ולא הבא מכלל עשה עשה. אבל אוכל תרומא בטומא הנוף מפורש בו לא תעשה, דכתיב "בקרשים לא יאכל", וכתיב בתריה "ובא העשם ודחור ואחר יאכל" וגו', ומוקמין ליה בתרומא, ביבמות (ע"ד). בדי גרסין: בעלמא בר שמואל איסור חל על איסור ושאיני הבא דילי רחמנא ומתו בו כי הללוהו ואי תעיה אימא בעלמא קסבר אין איסור חל על איסור ושאיני הבא דרבי רחמנא גדי - ולשון ששמעתי קשיא לי כיון דדחה לגופיה, דרבי ודי מיתר, והא דרשניהו? הא דרביה - רבי אלעזר, שאמר לעיל שמואל ששמו. וכל דאין דקני' "משום פלגין" - לא שמע מפין, אלא מפין אדריש שאמור מפין. ושמואל לא ראה את רבי אלעזר ממימר, דרבי אלעזר בתרובין היה (ניטין ג"א). מתלמידי רבן יוחנן מן זבא, ושמואל מדורות האחרונים היה, בסוף ענותיו דרבי. שלא תניק - לא לידה מעולם, ויש לה חלב כותבין קרובי למה לידתה - מי דייקין? אמר, שדחתה אמו כרב, או לא? דאמר לוקח - אף סלקא דעתך דאכילא קאמר. (והם) תתרו בו משום בשר בחלב. אין איסור חל על איסור - ולא נפק מקרא. ולגופיה. וקרא תיזיל ליה לן לרבי - דאיכא למימר: חד לרביי שליל אתא. דוד איסור הוא דאיכא. וחד למעטיש שלא אתא, ולדא סבירא ליה פירשא דהא, ובעי קרא למעטיש. ואילו למעטיש דם וטמא לא איצטרך - ודיכין דאין איסור חל על איסור. מהכא תיזיל לן דליתיהו, דבעי למעטינהו? כי פליגי אבשול - שדרי החלב וכל שאר איסורין לא נאסרו לבשל, אלא בשר בחלב. חלב, גבי בשול אין כאן אלא איסור בשר בחלב.

חולין. פרק שמיני - כל הבשר דף קיד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
רלא

1 **וְיָרֵא אֶת־הָאֱלֹהִים בְּאֵימָתוֹ** וַיֹּאמֶר אֶל־הָאֱלֹהִים
2 **מִי אֲנִי וְאֵיךְ יִדְעוּ אֲנִי וְלֹא יִשְׁתַּחֲוּוּ לִי** וַיֹּאמֶר אֶל־הָאֱלֹהִים
3 **וְעַתָּה יֵדְעוּ אֲנִי וְלֹא יִשְׁתַּחֲוּוּ לִי** וַיֹּאמֶר אֶל־הָאֱלֹהִים
4 **וְעַתָּה יֵדְעוּ אֲנִי וְלֹא יִשְׁתַּחֲוּוּ לִי** וַיֹּאמֶר אֶל־הָאֱלֹהִים
5 **וְעַתָּה יֵדְעוּ אֲנִי וְלֹא יִשְׁתַּחֲוּוּ לִי** וַיֹּאמֶר אֶל־הָאֱלֹהִים

כִּיֹּן דַעַל אֲכִילָה לֹא לֶקֶן - אֲבִישׁוּל נִמְי לֹא לֶקֶן.
וְאִיכָא דְאָמְרִי: אֲבִישׁוּל - כּוּלִי עֲלֵמָא לֹא פְלִיגִי דְלֶקֶן,
מִי פְלִיגִי - אֲאִכִילָה. מָאן דְאָמְרִי אֵינִי לֹקֶה - דְּהָא
אִין אִישׁוּר חָל עַל אִישׁוּר. וְכִמָּן דְאָמְרִי לֹקֶה - לְהִבִּי
אֶפְקֵה רִחְמָנָא לְאִכִילָה בְּלִשׁוֹן בִּישׁוּל. כִּיֹּן דְאֲבִישׁוּל
לֶקֶן - אֲאִכִילָה נִמְי לֶקֶן. וְאִיפְתִיעִית אִימָא: מִר אֲמִר
דְּהָא וְגִיר אֲמִר דְּהָא, וְלֹא פְלִיגִי. מִיתִיבִי: הַתְּכַשֵּׁל
בְּמִי חֵלֵב - פְּטוּר, דִּם שְׁבִשְׁלוּ בְּחֵלֵב - פְּטוּר.
הַעֲנִימוֹת וְהַגִּידִים וְהַתְּקִירִים וְהַתְּכַשֵּׁלִים שְׁבִשְׁלֵן בְּחֵלֵב
פְּטוּר. הַפְּגוּל וְהַנּוֹחֵר וְהַתְּכַמָּא שְׁבִשְׁלֵן בְּחֵלֵב - חֵיב!
- הָא תַנָּא סְבַר אִישׁוּר חָל עַל אִישׁוּר. "הַתְּכַשֵּׁל"
בְּמִי חֵלֵב פְּטוּר." מִסְבִּי לִיה לְרִישׁ לִישׁוֹן. דְּתַנּוּ: מִי
חֵלֵב - חֵרִי הֵן הַתְּכַשֵּׁל. וְהַנּוֹחֵר חֵרִי הָאֵל שְׂכֻמָּן. אֲמִר
רִישׁ לִקְשִׁי: לֹא שִׁנּוּ אֵלָּא לְהַכְשִׁיר עַתָּה הַהִירְעִים, וְהָא
לְעִנּוּן בִּישׁוּל בִּשְׁר בְּחֵלֵב - מִי חֵלֵב אֵינִי בְּחֵלֵב. מִנֵּן
רַבְּנֵי: "בְּחֵלֵב אֹמֵר" - אִין לִי אֵלָּא בְּחֵלֵב אֹמֵר, בְּחֵלֵב
פְּרָה וְרַחֵל מִנֵּי? אֲמַרְתָּ, קָל וְחֹמֶר: וְכִי אֹמֵר שְׁלֹא

נאסרה עמו בבשולו. פרה ורחל שנאסרו עמו בהרבעה - אינו דין לומר "בחלב אמו". - והא למד לר' קרא? הא אתאי ליה למימר, מעיקרא דדינא פירכא. מחויבא קא מיתית לה - מאמו, מן בשחיטה, האמר פרה שלא נאסרה עמו בשחיטה! תלמוד דר: "בחלב אמו" - אין לי אלא בחלב אמו, בחלב אחות גדולה מה אמו שנקנסה עמו לדיר להתעשר - נאסרה עמו בבשול. דיר להתעשר - אינו דין שנאסרה עמו בבשול! תלמוד לומר לר' קרא? הא אתאי ליה! אמר רב אשי: משום דאיכא למימר, יכא קא מיתית לה - מאמו, מה לאמו - שכן נאסרה עמו גדולה - שלא נאסרה עמו בשחיטה! תלמוד לומר "בחלב אמו".

חיותו קטנה מבנה? - אתאי מביניא. - מהו חיותו? יתני מאמו מן בשחיטה! - אחותו גדולה תוכיח. מה לאחותו גדולה שלא - אמו תוכיח. והור דרין, לא ראי זה פרא זה, ולא ראי זה שהוא בשר, ואסור לביש בחלב. אף אני אביא אחותו קטנה, בחלב. - אי הכי, אחותו גדולה נמי, יתני מביניא? - אין הכי נמי, מכע ליה לכדתנא: "בחלב אמו" - אין לי אלא בחלב אמו,

הא

[illegible]

הלכה ה' מתני' האומר: "איש פלוני יירשני", במקום שיש בת. "בתי תירשני", במקום שיש בן – לא אומר פלוס, שהתנה על מה שכתוב בתורה.

רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם אומר על מי שראוי ליורשו – דבריו קיימין. ועל מי שאין ראוי לו ליורשו – אין דבריו קיימין.

[דף כ"ד ע"א]

גמרא אומר רבי יוחנן: לא אומר רבי יוחנן בן ברוקה אלא על בן בין הבנים, ועל בת בין הבנות. בת בין האחין, אח בין הבנות – לא.

אמר רבי יוחנן: הלכה פרבי יוחנן בן ברוקה.

רבי, שאל לרבי נתן בר בא: אומר, אכן שאילה: מאי טעמא דרבי יוחנן בן ברוקה?

רבי זעירא אומר: הן שאילה: מה ראו לומר הלכה פרבי יוחנן בן ברוקה?

אמר ליה: ואת לא שניתה לנו בן? אינון ירתון. ביני מתניתא, אינון וטלון.

אמר לו: ואפילו כמאן דאמר ירתון, כח בית דין מיופה. כמה דתימר תמן: אין אדם מזהב בלשון מתנה. והכא – מזהב! ודכוותה, אין אדם מזהב בלשון ירושה, והכא – מזהב.

תמן תנינן: רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם מתה – יירשנה, שהתנה על מה שכתוב בתורה.

רב ירמיה בשם רב: מפני שהתנה על הכתוב בתורה, והמתנה על הכתוב בתורה – תניין בטל, בתנאי שאינו של ממון, וכא – בתנאי ממון נן קיימין.

מה טעמא דרב? פסוף הוא זכה. אומר רבי יוחנן: הלכה פרבי יוחנן בן ברוקה.

דמר רבי יוחנן: מכרה ונתנה, בדין הוא להיות קיים, ולמה אמרו מכרה בטל? שלא תהא מכרה נכסיה מבגלה, ואומרת: "שלי הן".

[דף כ"ד ע"ב]

רבי יוסטיני הוה ליה עובדא קומי רבנן, וחיובניה. קם קומי ריש לקיש, אומר: זיל חות לניכסד. רבי ירמיה בעא קומי רבי זירא: אומר רב: פסוף הוא זכה בקון.

אמר רבי יוחנן: הלכה ברבי יוחנן בן ברוקה. אמר ריש לקיש: איזיל חות לניכסד. מאן אינון רבנן?
רבנן דרבי יוסמני.

וירש אתה (במדבר כז, יא), יכול כשם שהוא יורשה, כך היא יורשתו, תלמוד לומר: אותה, הוא –
יורשה, היא – אינה יורשתו.

אמר רבי יוחנן: דברי חכמים, אביה יורשה, אחיה יורשים אותה.

התיב רבי בא בר ממל: אם אומר את: שאין יורשת אשה דבר תורה, מעתה יירש את ארוסתו! כמה
דתימר, מן הקרובה (ויקרא כא, ג) – לא גרושה. ודכוותה: הקרובה – לא ארוסה.

התיב רב המנונא: אם אומר את: שאין אשה יורשת דבר תורה, מעתה, יירש הפעל בראוי בבמוחזק!
אמר רבי יוסי: כך שנה רבי, אין הפעל נוטל בראוי בבמוחזק.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: הרי בכור, הרי ירושתו – תורה, ואינו יורש בראוי בבמוחזק!

אמר רבי יצחק: וילין דכתבין: "אין מיתת דלא בגין – כל דלה יחזור לאביה" – תנאי ממון הוא, ותנא
קיים.

ושגוב הוליד את יאיר וגו' (דברי הימים א, ב, כב). וכי מניין היו ליאיר ערים בהר הגלעד? אלא,
שנשא אשה מבנות מנשה ומתה וירשה. אם אומר את: שאין ירושת אשה דבר תורה, גימור ויהי
לשגוב! אלא, ויהי לו ליאיר.

ודכוותה: ואלעזר בן אהרן מת (יהושע כד, לג). וכי מניין היו לו לפינחס בהר אפרים? אלא שנשא
אשה מבנות אפרים וירשה. אם אומר את: שאין ירושת אשה דבר תורה, גימור ויהי לאלעזר! אלא
ויהי לפינחס?

הלכה ו' מתני' הכותב נכסיו לאחרים, והניח את בנו – מה שעשה עשוי, אבל אין רוח חכמים
נוחה הימנו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם לא היו בניו נוהגין בשורה – זכור למוב.

גמרא אמר רבי בא בר ממל: הכותב נכסיו לאחרים, והניח את בנו – עליו הוא אומר (יהושע לב,
כז): ותהי עונותם על עצמותם.

בחדא חד בר נש אפקד גיכסיי גבי רבי בא בר ממל. אמר ליה: "אין הויין בגוי דהננייה – הב לון פלגא, וסב פלגא". אתון בגוי, ונסבין פלגא.

בתר יומין, אתון בעיין מיעור עימיה, אמר לון: לא אמר לי אבוכון אלא "אי הויין בגוי דהננייה – הב לון פלגא וסב פלגא", בדון, אתון קקו פדיפטי, הבו לי מה דיתבית לכון.

[דף כ"ה ע"א]

הלכה ז' מתני' האומר: "זה בני" – נאמן. "זה אחי" – אינו נאמן. יטול עמו בחלקו. מת – ויחזרו נכסים למקומן. נפלו לו נכסים ממקום אחר – יירשו אחיו עמו.

מי שמת, ונמצאת דייתיקי קשורה לו על ירכו – תרי זו אינה פלוס. זיבה ביה לאחר, בין מן הירושין ובין שאין מן הירושין – דבריו קיימין.

גמרא אם הוי מוחזקין בו שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר: "אינו בני". ושאינו בנו, אמר: "בני" – נאמן.

היה עומד בצד המוכס, ואמר: "בני הוא", ויחזר ואמר: "עבדי הוא" – נאמן. "עבדי הוא", ויחזר ואמר: "בני הוא" – אינו נאמן.

אית תני תנאי: נאמן. אמר רבי מנא: בגון אילין נפתאי דמשעבדין בבניהון יתיר.

האומר: "וינתנו נכסיי לפלוני", והוא בהן, והיו שם עבדים, אף על פי שאמר: "אי איפשי בהן" – יאכלו עבדיו בתרומה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מפיון שאמר: "אי איפשי בהן" – זכו בהן הירושין.

אמר רבי לא: בסתם חלוקין. מה נן קיימין? אם דבר בריא שרוצה בהן, כל עמא מודו שיאכלו עבדיו בתרומה! ואם דבר בריא שאינו רוצה בהן, כל עמא מודו שזכו בהן הירושין! אלא בי נן קיימין: בסתם.

ורבנן סבירין: משעה ראשונה היה רוצה בהן, ועכשיו חזר בו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מפיון שאמר: "אי איפשי" – זכו בהן הירושין.

תני: רבן שמעון בן גמליאל אומר: דייתיקי – מבטלת דייתיקי.

[דף כ"ה ע"ב]

אין מתנה מבטלת מתנה.

רבי אבא בר חנה, רבי יוחנן וריש לקיש, תריהון אמרין: כל שאילו ובריא ויחזור בדיותיקתו – חוזר אף במתנתו.

בהדיא אהתיה דרבי חנניא פתבת נכסה לרבי חנניא. צרכת וזבנת לבעלה. מן דדמכת, אתא בעי מיעור עימיה. אמר ליה: ולמה לא תבעתינן בהייה? אמר ליה: לא בעית מעיקתה. אף על פי כן אפיק רבי אמי.

הלכה ח' מתני' חביתב נכסיו לכניו – צריך שיכתוב: "מהיום ולאחר מיתה"; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אינו צריך.

חביתב נכסיו לכנו לאחר מותו – האב אינו יכול למכור מפני שהן פתוכין לבן, והבן אינו יכול למכור מפני שהן ברשות האב.

מכר האב – מכורין עד שימות. מכר הבן – אין ללוקח בהן כלום עד שימות האב. האב – תולש ומאכיל לכל מי שירצה, ומה שהנחת תלוש – הרי הוא של יורשין.

גמרא רבי שמעון בן יקים אעיל עובדא קומי רבי יוחנן. "מהיום ולאחר מיתה" – מתנתו מתנה. "מהיום ולאחר מיתה" – אינו גמ!

חברייה אמרין: בן אבא ליה: אינה היא איסרטה.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: בן אבא ליה: אינה בגיטין, ואינה במתנה.

אמר רבי לא: במתנה, אם כתב: "מהיום" – מתנה ברוחה היא. לאי זה דבר כתב בה: "לאחר מיתה"? לשויר בה אכילת פירות. אבל בגיטין, אם כתב בה: "מהיום" – ברות הוא. לאי זה דבר כתב בה: "לאחר מיתה"? לשויר לו גופה?!

אמר רבי בון בר כהנא קומי רבי לא: לשויר לה מעשה ידיה! אמר ליה: לא מצינו, אשה נשואה לזה – ומעשה ידיה לזה.

רבי זירא מקיים ליה, וצווח ליה: בגייה דאורייתא!

האומר: "טבי עבדי, עשיתי בן חורין", "עשיתיו בן חורין", "עושה אני אותו בן חורין", "הרי הוא בן חורין", "הרי זה בן חורין" – הרי זה זכה.

רבי חייא בשם רבי יוחנן:

[דף כ"ז ע"א]

ובלבד בשטר.

"עושה בן חורין", רבי אומר: זכה. וחכמים אומרים: לא זכה.

האומר: "שדה פלוני נתתי לפלוני", "נתונה לו", "תהא שלו", "ינחל פלוני בנכסיי", "יחזיק פלוני בנכסיי" – לא אומר כלום.

"תינתן לו מתנה" – רבי אומר: זכה. וחכמים אומרים: לא זכה. וכופין את היוזשים לקיים דברי המות.

תני: רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף הכותב "דיאתימון" בלעז – הרי זו כמתנה.

רבי חגין בשם רבי יהושע בן לוי: חזרתו על כל בעלי לשונות לידע מהו "דיאתימון", ולא אומר לי אדם דבר.

האומר: "ינתנו נכסי לפלוני". "מת פלוני – לפלוני". "מת פלוני – לפלוני" הראשון ראשון – קודם.

מת השני בחי ראשון – הראשון אוכל פירות. ואם מת – יחזיר ליוזשי הנותן.

מת השלישי בחי שני – הראשון אוכל פירות. ואם מת – יחזיר ליוזשי הנותן.

מת השני והשלישי בחי ראשון – הראשון אוכל פירות, וקונה קרקע; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין לו אלא אכילת פירות בלבד.

הזקיקה אומר: הלכה כרבי.

אמר רבי ינאי: מודה רבי, שאינו נותנה במתנת שכיב מרע.

רבי יוחנן אומר: ולא במתנת פריא.

בהדא תהיא איתא בתבת ניקסה לחד בר נשו צרכת וזבנת לפעלה. רבי הייה בר מדייא אעזל עובדא קומי רבי יוסי. לא בן אמר רבי ינאי: מודה רבי שאינה נותנת במתנת שכיב מרע! אמר ליה רבי יוחנן: ולא במתנת בריא הוא?

הדא איתא, מפיון דבעלה זקוק מספקא ליה מזוני, ולא במתנת שכיב מרע הוא? עד דדון זקוק מספקא, פיתא וקומי, דילמא ביעי, דילמא תרגגולין?

ממה דתני: הראשון אוכל פירות וקונה קרקע,

[דף כ"ז ע"ב]

הדא אמרה: מוכרת קרקע ולוקח קבורה.

אמר רבי יוסי: ואילין דכתבי אפילו לוכל דברים מעולין.

אמר רבי יעקב בר אבהו: תניי תמן, קבורה – במזונות. לא היה לה קבורה, מן מה דתני: הראשון אוכל פירות וקונה קרקע, הדא אמרה: מוכר קרקע ולוקח קבורה.

אמר רבי יוסי: ואילין דכתבין: אין סנת, אין סנות – תנאי מומן הוא, וקיימניה רבנן.

הלכה ט' מתני' הניח בנים גדולים וקטנים – אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים, ולא הקטנים נזנין על הגדולים, אלא חולקין בשוה.

גשאו גדולים – ישאו קטנים. אם אמרו קטנים: הרי אנו נושאים בדרך ששאתם אתם – אין שומעין להן, אלא מה שנתן להן אביהן – נתן.

הניח בנות גדולות וקטנות – אין הגדולות מתפרנסות על הקטנות, ולא הקטנות נזונות על הגדולות, אלא חולקות בשוה.

גישאו גדולות – ישאו הקטנות. וזה חומר בבנות מבנים, שהבנות – נזונות על הבנים, ואינן נזונות על הבנות.

גמרא רבי ירמיה בעא קומי רבי יוירא: נסבין רבכייא מאה גרבין, ואינן טבין עשרים דינרין, נסבין ועיריאי מאה גרבין דינן טבין עשרה דינרין? אמר ליה: כמה דנסבין אילין – יסבין אילין.

הדרן עלך יב נחלין

פרק תשיעי

הלכה א' מתני' מי שמת, והניח בנים ובנות, בזמן שהנכסים מרופים – הבנים יירשו, והבנות ייוזנו. נכסים ממועטין – הבנות ייוזנו, והבנים ישאלו על הפתחים.

אדמון אומר: בשביל שאני זכר הפסדתי? אמר רבן גמליאל: רואה אני את דברי אדמון.

גמרא ביני מתניתא: הבנות יוזנו, והבנים ישאלו על הפתחים. רבי ירמיה בשם רב: והוא שיהא שם לאילו מזונות שנים עשר חדש.

שמואל אומר: זו דברי רבן גמליאל בר רבי. אבל דברי חכמים: עד שיבגרו או עד שינשאו.

ואית ביה לקולא, ואית ביה לחומרא. פעמים שפסדין לבגור, ופעמים שרחוקות מן הבגור.

בעון קומי רבי חייה בר ווה: אויף שמענתה מרבי יוחנן? אמר לון: אנא לא שמעית מיניה הך מילתא, אלא מה דנתן בר הושעיה בעא קמי רבי יוחנן: הית שם לאילו ולאילו מזון שנים עשר חדש, ונתמעטו נכסין? אמר ליה: הואיל והתחילו בהיתר – התחילו.

[דף כ"ז ע"א]

רבי חנינה ורבי מנא, חד אומר: והוא שיהא בסוף מזון שנים עשר חדש. וחרנה אומר: אפילו מתחילה לא היה שם לאילו ולאילו מזון שנים עשר חדש, והותרו יש שם מזון לאילו ולאילו שנים עשר חדש. אמר רבי אמי בבלייא: נישמעניה מהדא: אם עמדו יתומין ומכרו שלחן – מכרו. כל שבן אם הותרו – יחלוקו.

היה שם לאילו ולאילו מזון שנים עשר חדש ואלמנה לזון, מהו שיאמרו בנים לבנות: "כלום אין לכם אלא מזון שנים עשר חדש"?

אמר רבי אבדומי: נישמעניה מהדא: אם אמרו היתומים: "הרי אנו מעלין נכסי אבינו יותר דינר" – אין שומעין להו.

רב חסדא בעי: היה שם לאילו ולאילו מזון שנים עשר חדש ואלמנה לזון, מהו שיאמרו בנים לבנות: "אין לכם אלא מזון שנים עשר חדש".

ודא דתימר: והוא שיהא שם לאילו ולאילו מוזן שנים עשר חדש, חוץ מקטורת אשה, חוץ ממוזנות אלמנה, חוץ מפרנסת בנות, חוץ ממלוה בשטר, חוץ ממלוה בעדים, חוץ מקבורתה.

אלמנה ובנות – שתים שוות. אלמנה ובנים – שניהן שוין.

אין אלמנה דוחה לבנות, ולא בנות דוחות לאלמנה. פעמים שהאלמנה דוחה לבנות על ידי בנים.

כשם שהאלמנה דוחה לבנות על ידי בנים כך תדחה אלמנה לבנים! אמר: ראויה היא לתבוע ולאבד מוזנותיה.

בהדא ארמלתיה דרבי שופתי,

[דף כ"ז ע"ב]

הות מבזבזה בניכסיה. אתון בנוי קרבון לרבי לעזר. אמר לון: ומה ניעביד לכון, ואינן עמא שמיא. מי נחתון, אמרון אמרו לכתובה, מה נעביד? אמר לון: איתחמוז ובגון מן ניכסי, ואתייא ותבעת פרנא ולית לה מוזנין.

בתר יומיו, אתת וקריבת לרבי לעזר. אמר ליה: "יבא עלי אם אמרתי להן דבר", ומה ניעביד ומפת פירושין נגעו בה.

רב הננאל בשם רבי ועירא בשם אבא בר ירמיה: שני דברים אמר חנן, והלכה כמותו. שבעה דברים אמר אדמון, ואין הלכה כמותו.

רבי בא בר זבדא בשם רבי יצחק בן חקילה: כל מקום ששנינו: "אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון" – הלכה כדמון.

שמואל אמר: זכין לעוברין. רבי לעזר אמר: אין זכין לעוברין.

מתניתא פליגא על רבי לעזר. גר שמת ובין בוזו ישראל את נכסיו, ונדע שיש לו בן, או שהיתה אשתו מעוברת – פולץ חייבין להחזיר.

החזירו, ואחר כך מת חנן או שהפילה אשתו, חמחזיק באחרונה – זכה. בראשונה – זכה אי לא? פתר לה משום יאוש ואפילו בשמואל לית הוא פליגא. או אפילו באחרונה לא יזכה, עוד הוא משום יאוש.

הלכה ב' מתני' הניח בנים ובנות וטומטום, בזמן שהנכסים מרובין – הזכרים דוחין אותו אצל הנקבות. נכסים מועטין – הנקיבות דוחות אותו אצל הזכרים.

האומר: "אם ילדה אשתי זכר – ישול מנה", ילדה זכר – נוטל מנה.

"ואם נקיבה – מאתים", ילדה נקיבה – נוטלת מאתים.

"אם זכר מנה, ואם נקיבה מאתים", וילדה זכר ונקיבה, הזכר – נוטל מנה, והנקיבה – מאתים.

ילדה טומטום – אינו נוטל.

ואם אומר: "כל מה שתלד אשתי ישול" – הרי זה ישול. ואם אין שם יורש אלא הוא – יורש את הכל.

גמרא תני: האומר: "המבשריני אם ילדה אשתי זכר – ישול מאתים", ילדה זכר – נוטל מאתים.

"אם נקיבה – מנה", ילדה נקיבה – נוטל מנה.

זכר ונקיבה – אין לו אלא מנה. אומר רבי מנא: ביטלה צרת נקיבה שמחת זכר.

הלכה ג'

מתני' הניח בנים גדולים וקטנים, השביחו הגדולים את

[דף כ"ח ע"א]

הנכסים – השביחו לאמצע. ואם אמרו: "ראו מה שהניח לנו אבא, הרי אנו עושין ואוכלין" – השביחו לעצמן.

וכן האשה שהשביחה את הנכסים – השביחה לאמצע. אם אמרה: "ראו מה שהניח לי בעלי, הריני עושה ואוכלת" – השביחה לעצמה.

גמרא אומר רבי לא: אם אמרו – בבית דין.

דבי רבי יצאי אמרי: אפילו עירניה .

רב אמר: אפילו סל, אפילו קורדום.

תני רבי חייה: אפילו מחט, אפילו מוקף צמיד פתיל.

אמר רבי חנינה: המשיא את בנו בבית – זכה בבית.

תני רב הושעיה: בבית, ולא במטלטלין.

רבי לא, חילק את הטריקלין בינו לבין בנו.

רבי חניי בעא רבי יוסי: היתתה הופתו בקיטון, ועשה לו הסב בטריקלין, מהו? אמר ליה: לית חמי ליה מפקה?

רבי יהושע בן לוי אמר: חולקין לקטנים מפני גדולים.

אלא, עמדו קטנים ומצאו דבר יתר ומיהו? רבי אבהו אמר: נשבעין להן. אמר רבי כנא: כל המוציא מחבירו – עליו הראייה, חוץ מזו.

רבי חייה רובה אמר: סתם אחין – שותפין עד שלשה דורות.

אמר רבי בר בון: אף רב המנונא חורי בן.

אמר רבי אימי: בן שנראה חלוק בחיי אביו, מה שסיגל – סיגל לעצמו.

בחדא חד בר נש איתעביד ספר, בעא אחוי מיפלג עימיה. אתא עובדא קומי רבי אמי, אמר: כך אנו אומרים? אדם שמצא מציאה – אחיו חולקין עמו?

חד בר נש נפק לשליחותא, בעא אחוי מיפלוג עימיה. אתא עובדא קומי רבי אמי, אמר: כך אנו אומרים? אדם שיצא לליסטיא – אחיו חולקין עמו?

רבי הוריינא אחוי דרבי שמואל בר סוקרטאי: בעא אחוי מיפלוג עימיה. אמר לו אלכסנדר אחוי: ידע את דשכב אבונן אלפוס.

וכן האשה וכו'. אמר רבי לא: אמרה – בבית דין.

[דף כ"ח ע"ב]

הלכה ד' מתני' האחין השותפין שגפל אחד מהן לאומנות – גפל לאמצע.

חלה ונתרפא – נתרפא משל עצמו.

האחינן שעשו מקצתן שושבינות בחיי האב, חזרה השושבינות – חזרה לאמצע, שהשושבינות נגבית בבית דין. אבל שילח לו חבירו כדי יין וכדי שמן – אינן נגבין בבית דין, מפני שהן גמילת חסדים.

גמרא תני: האחין השותפין שנפל אחד מהן לאומנות חמלה, בזמן שבאין מבין הארים – נוטלין מבין הארים. מבין בעל הבית – נוטלין מבין בעל הבית.

פחדא דרב נחמן בר שמואל בר נחמן, נתפש לבולי. אתא עובדא קומי רבי אמי, אמר: אין אית בנכסוי דנחמן שנתפש לו – ינתן לו מנכסיו. ואם לא – ינתן לו מן האמצע.

חלה ונתרפא – נתרפא מן האמצע. תני: רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל מכה שיש לה קיצה – מתרפא מכתובתה. שאין לה קיצה – מתרפא מן הנכסים.

פחדא קריכתיה דרבי שמעון בר נוא, תוות הששה עיניה, אתת גבי רבי יוחנן, אמר לה: קציין הוא אחין אסיד? אין קציין – מן פרניד. אין לא קציין – בעליד יחייב ליה.

ולא בן תנינן: אל תעשה עצמך בעורכי הדיינין! ומדרבי חנני בשם רבי יהושע בן לוי: אסור לגלות ליחיד דינו! אמר: ידע הוה רבי יוחנן דהיא איתא בשירה, בגין בן גלי לה. בעלה בעי הן דקצין, והיא בעייה הן דלא קצין, למאן שמעין, לא לבקלה?

אמר רבי מותגיה: הדין דתומר, שהוא דלית דיניה עימיה, ברם שהוא דאית דיניה עימיה – אמר ליה מילתא.

הלכה ה' מתני' השולח סבלונות לבית חמיו, שילח שם מאה מנה, ואכל שם סעודת חתן אפילו בדינר – אינן נגבין. לא אכל שם סעודת חתן – הרי אלו נגבין.

שילח סבלונות מרובין כדי שיבואו עמה לבית בעלה – הרי אלו נגבין. סבלונות מועטין שתשתמש בהן והיא בבית אביה – אינן נגבין.

גמרא חד בר נש שילח לארוסתו סבלונות מרובין. אמרו ליה קריבוי: לא תטעום תמן כלום. אול ולא שמע לון, וכל, ונפל ביתא וזכון בכולא.

חד בר נש שילח לארוסתו עשרים וארבע

[דף כ"ט ע"א]

קריית מיני חרת בין פסח לעצרת. ולא איתקשי לרבנן אלא מנן איתו ורע דכיתו, וזיתין.

רבי פרידא אוקר לרבי יהודה נשייא תרין פוגליו בין ריש שתא לצומא, וחוה פקי שמיטתא, וחוה אית בון טעינא דגמלא.

אמר ליה רבי: לית אינון אסירין? לאו ספחין אינון?

אמר ליה: בפקי שמיטתא איזדרעין.

באותה שעה, התיר רבי ליקח ירק מוצאי שביעית מיד.

הלכה ו' מתני' שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים: שזיר קרקע כל שהוא – מתנתו קיימת. לא שזיר קרקע כל שהוא – אין מתנתו קיימת.

לא כתב בה: "שכיב מרע", והוא אומר: "שכיב מרע הויתי", והן אומרים: "בריא היה" – צריך להביא ראיה ששכיב מרע היה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: המוציא מחבירו – עליו הראיה.

גמרא רב ירמיה בשם רב: שזיר מופלגין – לא עשה כלום, אלא הניח לו מעות ולקח קרקע – כמי ששזיר לו קרקע. ודא דתימר, לא שזיר קרקע כל שהוא, אין מתנתו מתנה – באותו שלא הכריא. אבל אם הכריא – הדיא היא דמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי: עשו דברי שכיב מרע ככריא שכתב ונתן. והוא – שמת מאותו החולי.

מסובין שהילק נכסיו, בין בחול בין בשבת – מה שעשה עשוי. ואם היה בריא – עד שיכתוב בכסף בשטר ובחזקה.

אמר רבי יוחנן: ניטמא בספק בקעה, בין בימות החמה בין בימות הגשמים – מחלוקת רבי מאיר וחכמים. בא לישאל בימות החמה – נשאלין לו בימות החמה. בימות הגשמים – נשאלין לו בימות הגשמים.

אמר רבי יוחנן: ובכלב, ימים הסמוכים

[דף כ"ט ע"ב]

לגשמים. רבי ינאי בשם רבי: יד השטרות – לתתונה.

אמר ליה רבי יוחנן: ולא מתניתא היא? לא כתב לה שכיב מרע, והוא אומר שכיב מרע וכו'! והוה רבי יצוי מקלם ליה הוילים זהב מכים (ישעיה מו, ו). בני אל יליו מעיניך וגו' (משלי ד, כא).

חד טלי זבין נכסוי, אתא עובדא קומי רבי הויה בר יוסף ורבי יוחנן. רבי הויה בר יוסף אמר: חזקה – על בן דעת חתמו. רבי יוחנן אמר: מפיון שקיבל עליו לעקור נכסין ממשפחה – עליו להביא הראיה.

אומר רבי יוחנן: יד השטרות לעליונה. רבי יסא בעא קומי רבי יוחנן: מה ברבי? דרבי אמר: יד בעל השטר לתחתונה! אמר ליה: דברי הכל היא: יד השטרות לעליונה. והוה אתון אמרין? אתא עובדא קומי רבי הויה בר יוסף, ואמר: חזקה – על בן דעת חתמו, ואת אמרת, מפיון שקיבל עליו לעקור נכסים ממשפחה למשפחה – עליו להביא ראיה! אמר ליה: אנא לא אמרית הך מילתא.

אמר רבי זירא קומי רבי יסא: אפילו בעי רבי יוחנן מיכפור, ולא בן אמר רבי יצאי בשם רבי: יד בעל השטר – לתחתונה. אמר ליה רבי יוחנן: ולא מתניתא היא! אלא, חכמים שהם ברבי. רב ירמיה בשם רב: הלכה ברבי מאיר.

שמואל אמר: חילופין היא מתניתא.

מהו 'חילופין היא מתניתא'? חבריאי רברביאי אמרי: עדים. חבריאי זעיריאי אמרי: אין עדים. כלום פליגי אלא על העדים? אמר רבי אחא: פיון שאמרת לךם לכתוב 'שכיב מרע', ולא כתבתם – שוקרים אתם.

הלכה ז' מתני' המחלק נכסיו על פיו, רבי אליעזר אומר: אחד בריא ואחד מסופן, נכסים שיש להן אחריות – נקנין בכסף ובשטר ובחזקה. ושאיין להן אחריות – אין נקנין אלא במשיכה.

אמרו לו: מעשה באמן של בני רובל שהיתה חולה, ואמרה: "תינתן בבינתי לבתי" והיא בשנים עשר מנה, ומתה, וקיימו חכמים את דבריה! אמר להן: בני רובל, תיקברן איפון.

גמרא עד בדות, בשתי קרקעות ומטלטלין במקום אחד. היו קרקעות במקום אחד ומטלטלין במקום אחד? אמר רבי בון: נישמעינה מחדא, אמר להן רבי אליעזר: מעשה במרזני שהיה בירושלים, והיו לו מטלטלין הרבה, ומבקש לחלקן, אמרו לו: אין לך תקנה אלא אם בן קניית קרקע.

מה עשה? הלך וקנה סלע אחד סמוך לירושלים. אמר: חצייה צפוני אני נותן לפלוני, ועמו מאה צאן ומאה חביות של יין. מחצייה דרומי אני נותן לפלוני עם מאה חביות של שמן. ובא מעשה לפני חכמים.

[דף ל' ע"א]

וקיימו את דבריו.

אמר רבי חנניה קומי רבי מנא? ולא שכיב מרע הוא? לפי שבכל מקום – אין אדם מזכר אלא בכתב, וכא – אפילו בדברים. לפי שבכל מקום – אין אדם מזכר עד שיהיו קרקעות ומטלטלין במקום אחד, וכא – אפילו קרקעות במקום אחד ומטלטלין במקום אחר.

אמר ליה: ולא רבי אליעזר היא? שנייא היא? שכיב מרע דרבי ליעזר – בקריא דרבנן. אמר ליה: שכיב מרע דרבי אליעזר – בקריא דרבנן.

תמן תנינן, רבי עקיבה אומר: קרקע כל שהוא! אמר רבי מתתיהו: תיפתר, מקום שיבולת אחת ומרנגלית טמונה בו.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: עילא היה רוצה לקללן, שהן זורעין בורפמין בכרם.

הלכה ח' מתני' וחכמים אומרים: בשבת – דבריו קיימין, מפני שאינו יכול לכתוב, אבל לא בחול. רבי יהושע אומר: בשבת אמרו, קל וחומר בחול.

פיצא בו: זכין לקטן, ואין זכין לגדול. רבי יהושע אומר: לקטן אמרו, קל וחומר לגדול.

גמרא אית תנאי תני ומחליף. רבי יהושע בן לוי אמר: ביני מתניתא, אם בשבת אמרו, קל וחומר בחול.

אית תנאי תני ומחליף. רבי יהושע בן לוי אמר: ביני מתניתא אם בקטן אמרו, קל וחומר בגדול:

הלכה ט' מתני' נפל חבית עליו ועל אביו, או עליו ועל מורישי, והיתה עליו בתופת אשה ובעלי חוב. יורשי האב אומרים: 'הבן מת ראשון, ואחר כך מת האב'. ובעלי החוב אומרים: 'האב מת ראשון, ואחר כך מת הבן' – בית שמואי אומרים: יחלוקו. ובית הלל אומרים: הנכסים בתוקטן.

נפל הבית עליו ועל אשתו, יורשי הפעל אומרים: 'האשה מתה ראשון, ואחר כך מת הפעל'. ויורשי האשה אומרים: 'הפעל מת ראשון, ואחר כך מתה האשה'. בית שמאי אומרים: יחלוקו. ובית הלל אומרים: הנכסים בחזקתו. כתובה – בחזקת יורשי הפעל. ונכסין הנכנסין והיוצאין עמה – בחזקת יורשי האב. נפל הבית עליו ועל אמו – אילו ואילו מודין: שניחלוקו. אמר רבי עקיבה:

[דף ל' ע"ב]

מודה אני בזה – שהנכסים בחזקתו.

אמר לו בן עזאי: על חלוקין אנו מצטערין, אלא שבאת לחלוק עלינו את השווין.

גמרא אמר רבי שמואל בר רב יצחק: זאת אומרת: שכן עזאי חבר ותלמיד לרבי עקיבה.

הדרן עלה פרק מי שמת

פרק עשירי

הלכה א' מתני' גט פשוט – עדיו מתוכו. ומקושר – מאחריו.

פשוט שכתבו עדיו מאחריו, ומקושר שכתבו עדיו מתוכו – שניהן פסולין.

רבי חנניה בן גמליאל אומר: מקושר שכתבו עדיו מתוכו – כשר, מפני שיוכל לעשותו פשוט.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכל כמנהג המדינה.

גמרא ומניין לגט המקושר? אמר רבי אימי: (ירמיה לב) ואקח את ספר המקנה ואת הקתום – זה המקושר. ואת הגלוי – זה הפשוט שבמקושר. ואת המצוה ואת החקים – שבין זה לזה, אלא שזה – בשנים, וזה – בשלשה. זה – מתוכו, וזה – מאחריו.

ורבנן דקיסרין אמרין: ואקח את ספר המקנה – זה הפשוט. ואת הקתום – זה המקושר. ואת הגלוי – זה הפשוט שבמקושר. ואת המצוה ואת החקים – שבין זה לזה, אלא שזה – בשנים, וזה – בשלשה. וזה – מתוכו, וזה – מאחריו.

רבי אידי בשם רבי ירמיה: הלכה, מקושר – כך הוא כותב: שם תלויה, ושם תעדים, וזמן, ומקשרו, וחזר וכותב בן מלמטה.

הש לומר שמה ויית! אמר רב הונא: לעולם אין העדים חותמין מלמטן עד שיקראו בו מלמעלה, אני פלוני בן פלוני מקובל עלי כל הכתוב למעלה.

רבי בא בשם רב ירמיה: צריכין העדים להיות רחוקים מן הכתב – מקום שתי שיטין.

רבי אידי בשם רב ירמיה: מקושר שכתבו עדיו לארבו. פשוט שכתבו עידיהו לרחבו, אהן מלגיו ואהן מלבר איכי עבדי.

אמר רבי מנא: פיצד העדים חותמין בגט המקושר? אמר רב הונא: בין קשר לקשר.

אמר רבי אידי: ובלבד שלא יהא בין עדים לשטר מקום שני שיטין.

שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן: חלק מקום שני שיטין לעניין אחר, אפילו כל שהוא. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: מתניתא אמרה בן. עד אחד עברי ועד אחד יווני.

[דף ל"א ע"א]

עברי גבי יווני לא בענין אחר הוא?

כמה יהו העדים רחוקים מן הכתב? כדי שיהו מקרים גמול; דברי רבי. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מלא שיטת. רבי דוסתא בן יהודה אומר: מלא חתימת ידי העדים.

רב ירמיה בשם רב אמר: משערין אותו עד כדי לה ולק.

באי זה פתב משערין אותו? רבי יקא בשם רבי שובתי: מלא חתימת ידי העדים. חזקיה אמר: ובלבד לקולא, שאם היה חותם ידי העדים דק, והכתב גם – הולכין אחר הגם. חותם ידי העדים גם והכתב דק – הולכין אחר הדק.

אמר רבי יצחק: אי תהו בגזון יוסי בן ינאי – משערין כדי מלה ובן מלה.

רבי אידי בשם רב ירמיה: צריך להרחיק מן המחק, מקום שתי שיטין.

אמר רבי יצחק: ואפילו פשוט.

רב אמר: מחק או תלות שכתב תהו – זהו קיומו. רב אמר: זהו קיומו.

רבי אבהו בשם רבי יצחק בן חקילא: כל מה שאת יכול לתלות במחק – תלה.

מסכת בבא בתרא פרק שני

בא כל שאנינו עושה פרות תדיר, כגון שדה בית השלחין, בית הבעל - חזקתה שלש שנים, ואינה מיום ליום. אמר רבי יהודה: לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיהא בא באספמא. אבל אם היה עמו במדינה, כיון שאכלה שנה אחת - הרי זו חזקה.

הלוקח מחמת הלוקח, אף על פי שהלוקח הראשון אומר: "גזולה היא בידי" - לא כל הימנו לאבד זכותו של זה. האוכל שדה מחמת אנו, ונמצאת אנו שהיא פסולה - הרי זה אינה חזקה. האוכל שדה בחזקת שהיא שלו והוציא עליו שטר שמכרה לו ושתנה לו במתנה - יתקים שטר בחותמיו. ואם אמר: כתבתי שטר ונטלתי מעות, שטר פיספס הוא בידך - הכל הולך אחר חזקה. האוכל שדה שש שנים, וערער עליו שלש שנים הראשונות, ובאחרונה אמר לו: אתה מכרת לי ואתה נתת לי במתנה, אם מחמת טענה הראשונה - אינה חזקה, שכל טענה שמקצתה בטלה - בטלה כלה.

בב אימתי אמרו: 'אריס ישבע שלא בטענה'? כל זמן שאריס יצא מאריסתו - הרי הוא ככל אדם. שתף, כל זמן ששותף יצא משותפותו - הרי הוא כאחד מכל אדם. אפטרופוס, כל זמן שאפטרופוס יצא מאפטרופסתו - הרי הוא כאחד מכל אדם. הבן שחלק, והאשה שנתגרשה - הרי הן כאחד מכל אדם. מקבלי פקדונות והרועים והשכיר - אין להם חזקה. האומנין - אין להן חזקה. כיצד? רואה כליו אצל כובס, ועבדו אצל אמן, אמר לו: תן לי את שלי, אמר לו: אתה מכרתם לי ואתה נתתם לי במתנה - אינה חזקה. אתה אמרת לי למוכרם, אתה אמרת לתנם במתנה - הרי זו חזקה.

בג חזקה - שלש שנים. החזיק האב שנה אחת, והבן שתי שנים. האב שתי שנים, והבן שנה אחת - הרי זו חזקה. האב שנה,

והבן שנה, והלוקח שנה - הרי זו חזקה. החזיק בפני האב שנה אחת, ובפני הבן שתי שנים - הרי זו חזקה. בפני האב שתי שנים, ובפני הבן שנה אחת - הרי זו חזקה. בפני האב שנה, ובפני הבן שנה, ובפני הלוקח שנה - הרי זו חזקה:

בד החזיק האדם בפני שנים שנה הראשונה, בפני שנים שנה השנייה, בפני שנים שנה השלישית - הרי אלו שלש עדיות, והן עדות אחת. נמצאת פת הראשונה זוממת - הרי בידו שתי שנים. שניה - הרי בידו שנה אחת. שלישית - אין בידו כלום. היו הן הראשונים והן האחרונים, נמצאו זוממין בראשונה - אין בידו כלום. שניה - הרי בידו שנה אחת. שלישית - הרי בידו שתי שנים. אמר רבי יוסי: בא רבי יוחנן בן נורי אצל רבי חלפתא, אמר לו: הרי שהחזיק בפני שנים שנה ראשונה, ובפני שנים שנה שנייה, ובפני שנים שנה שלישית, מהו? אמר לו: הרי זו חזקה. אמר לו: אף אני אומר כן, אלא שעקיבה אומר: אין חזקה. רבי יהודה אומר: הרי הוא אומר (מלכים א ד): "ולשלמה שנים עשר נציבים על כל ישראל וכלכלו" וגו'. ואומר (שם) "ונציב אחד אשר בארץ". הרי אומר: זה חדש העבור. רבי נחמיה אומר: זה אפטרופוס שממנה על ידי כלן, שאין שבחו של מלך להיות שנים עשר משמשין אותו, אלא שנים עשר משמשין את האחד, והאחד משמש את המלך:

בה המחזיק בכנסי הגר, נעל וגדר ופרץ כל שהוא - הרי זו חזקה. נעל אחד וגדר אחד - הרי זו חזקה. נעלו שנים וגדרו שנים - הרי זו חזקה. היו לו עשר שדות, כיון שהחזיק באחת - החזיק בכלן. עשרה עבדים, אף על פי שהחזיק באחד - לא החזיק בכלן. כלים ועבדים, זכה בכלים - לא זכה בעבדים. בעבדים - לא זכה בכלים. כלים וקרקעות, זכה בקרקעות - לא זכה בכלים. בכלים - לא זכה

בקרקעות. עבדים וקרקעות, זכה בעבדים - לא זכה בקרקעות. בקרקעות - לא זכה בעבדים. הלך בה, בין לארפה ובין לרחבה - הרי זה קנה. הלכו בו שנים - זה קנה מקום הלוכו, וזה קנה מקום הלוכו; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: שניהם לא קנו עד שעה שיחזיקו. לקח ממנו עשר שדות, כיון שהחזיק באחת מהן - החזיק בכלן. שכר ממנו עשר שדות, כיון שהחזיק באחת מהן - החזיק בכלן. לקח מקצתו ושכר מקצתו, והחזיק בין בלקיחה בין בשכירה - הרי זו חזקה.

נכסים שאין להן אחריות - נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ובשטר ובחזקה. כיצד? אמר לו: "חצר וכל מה שבתוכה אני מוכר לך". כיון שכתב שטר, וקבל מעות, והחזיק באחת מהן - החזיק בכלן. מקום צמידת תנור וכירים בחצר - אין להם חזקה. קורה על גביהן כל שהוא - הרי זו חזקה. תרנגולין בחצר - אין להן חזקה. עשה להן גג גבוה עשרה טפחים - הרי זו חזקה. צנור - אין לו חזקה. מקום קילוחו - יש לו חזקה. פתח בחצר, אף על פי שסתמו - אין לו חזקה. פרץ פצימיו - יש לו חזקה. איזו היא חלון הצויר? כל שראשו של אדם יכול לכנס לתוכה; דברי רבי מאיר. ובלבד שיהא לה מלבן או צורת פתח. וכן היה רבי מאיר אומר: לא יפתח אדם פתח על גבי פתחו של חברו, וחלון על גבי חלון של חברו, פתח על גבי חלון של חברו, וחלון על גבי פתחו של חברו, וחכמים מתירין, ובלבד שירחיק ארבע אמות. אבא שאול אומר: לא יפתח אדם חנות כנגד חצרו של חברו, כדי שלא יהא יושב בחנותו ורואה מה בחצרו של חברו, אלא זה פותח לרשות הרבים, וזה פותח לרשות הרבים.

חנות בתוך חנותו של חברו - אין יכול למחות בידו ולומר לו: אתה הבאת את התקלה, שאומר לו: כדרך שעשית בתוך שלך, אף אני עושה בתוך שלי. הרי מימיו עוברים דרך גגו של חברו, ועמד והפסיקן - יכול לעכב על ידו, עד שיודיע באיזה מקום הוא מוליכן. היתה דרך הרבים או נהר עוברת בתוך [שדהו], ועמד וגדרו והעבירו בתוך שדה חברו - אין יכול למחות בידו ולומר לו: אתה הבאת עלי את התקלה, שאומר לו: כדרך שעשית בתוך שלי, כך עשה בתוך שלך. רבי יהודה אומר: הרבים שברו דרך לעצמן - מה שברו ברו.

יש לו באר בחצרו של חברו, והרי בעל חצר מבקש לחפר לו באר אחרת - יכול לעכב על ידיו. ולא יעשנו בית הגלגל לרבים, בית טבילה לרבים. ולא יהא ממלא ומשקה, ממלא ומוכר, אלא ממלא ומשקה בשוק, ממלא ומוכר בשוק. לקח חצר ובה זיזין וגזוזטראות ונפלו - הרי זה בונה את מקומן. אין מפיתין, אין מסידין, אין מכירין. לקח בית מופח מסיד ומכיר - הרי הן בחזקתן.

סד אדם כל ביתו בסיד, ומשיר דבר מועט זכר לירושלים. עושה אדם כל עסקי סעודה, ומשיר דבר מועט זכר לירושלים. עושה אשה כל תכשיטיה, ומשירת דבר מועט זכר לירושלים. שנאמר (תהלים קלז): "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי" וגו'. כל המתאבלין עליה בעולם הזה - שמחים עמה לעולם הבא, שנאמר (ישעיהו סו): "שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה, שישו אתה משוש כל המתאבלין עליה".

מסכת בבא בתרא פרק שלישי

גא המוכר את הבית - מכר את הדלת, ואת הנגר, ואת המנעול, ואת המכתשת החקוקה. אבל לא מכר את התנור, ולא את הכירים, ולא את הרחים, ולא את המכתשת

בו כשם שבני חצר יכולין למחות זה על ידי זה בחצר של שתפין - כך בני מבוי יכולין למחות זה את זה במבוי השתפין. כיצד? בנה מרחץ בצד מרחצו של חברו,

מכורין. ואף על פי שאמר לו: "הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך" - לא מכר את הבריכות המסתפקין מהן מים בין בימות החמה בין בימות הגשמים, ואף לא בית כנסת העצים. ואם אמר לו: "מרחץ וכל משמשה אני מוכר לך" - הרי כלן מכורין:

ג, המוכר את השדה - לא מכר את הגת ולא את השומירה אף על פי שהן כרם. אבא שאול אומר: אף לא מחיצת הקנים שהיא בית רבע. מכר לו כל האילנות, חוץ מחורב המרפב וסדן שקמה. וכל שאינו מכור בשדה - מכור בעיר. המוכר העיר, רבי יהודה אומר: סנטר - מכור. אינקולמוס - אין מכור. ואם אמר לו: "היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך" - הרי כלן מכורין. ואף על פי שאמר לו: "היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך" - לא מכר את שיריה, ולא את בנותיה, ולא את החורשין המוקצין בפני עצמן, ולא את הביכרין של חיה ושל עופות ושל דגים:

ג, המוכר את הכרם - מכר את הקנים, ואת הדוקרנין, ואת זמורות שקמה שבתוכו. אבל לא מכר לא את העצים ולא את האבנים סוירות, בין לנירו ובין לגדרו, ולא את זבלים, ולא את קורות שקמה שבתוכו. אבא שאול אומר: כל העושה לתשמיש הכרם - הרי זה מכור. מכר לו כל האילנות, חוץ מחצי חרוב מרפב שבמקום פלוני, ומחצי סדן שקמה שבמקום פלוני, ושאר כל החרובין אינן מכורין, ושאר כל הסדנין אינן מכורין:

ג, האחין שחלקו את שלהן במקום אחד, אפלו הוא ביהודה והן בגליל, הוא בגליל והן ביהודה, או שהיו במקום אחד, פיון שזכה את אחד מהן - זכה בכלן. אם היה עמו במדינה, פיון שקבל עליו - הרי זה זכה. רבי יוסי אומר: אם עתידין להטיל גדרלות - עד שיטילו גדרלות. רבי יהודה אומר: אף המקדיש את השדה - לא

הקבוצה. רבי אליעזר אומר: כל המקבר בקרקע - הרי זה מכור. ואם אמר לו: "הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך" - הרי כלן מכורין. ואף על פי שאמר לו: "הוא וכל מה שבתוכו אני מוכר לך" - לא מכר לו את הבאר ולא את השדה ולא את הדעות והיציעים, ולא את המערות שבתוכו. אם כן למה כתב עומקא ורומא? שאם רצה להגביה - מגביה, להשפיל - משפיל. כל שאינו מכור בבית - מכור בחצר. המוכר את החצר - מכר את הבית. המוכר את הבית - לא מכר את החצר, אלא אירה של חצר.

ג, המוכר את החצר - מכר בתים הפנימים ובתים החיצונים. אבל לא מכר את הוילאות, ולא את הוילסאות, ולא את המרחצאות שלפנים הימנו, ואם היו עשוין לתשמיש החצר - הרי כלן מכורין. אצטבלן העשוי לתשמיש חצר - מכור. לרבים - אין מכור. חניות הפתוחות לפנים - מכורות עמה. לחוץ - אין מכורות עמה. לפנים ולחוץ - הרי אלו מכורות עמה:

ג, המוכר את בית הבד - מכר את היצירים, ואת היקבים, את המפרכות, ואת הרחים התחתונה. אבל לא מכר את השקין, ולא את המרצופין, ולא את הרחים העליונה. ואם אמר לו: "הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך" - הרי כלן מכורין. ואף על פי שאמר לו: "הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך" - לא מכר לא את הבור, ולא את השיח, ולא את היציעין, ולא את הדעות, ולא את המערות שבתוכו. ואם אמר לו: "הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך" - הרי כלן מכורין:

ג, המוכר את המרחץ - מכר בתים הפנימים ובתים החיצונים, בית היורות בית הקמין ובית האולייארין. אבל לא מכר לא את היורות, ולא את הקמין, ולא את המגדלים שבתוכו. ואם אמר לו: "הוא ומה שבתוכו אני מוכר לך" - הרי כלן

הקדיש אלא חרוב מרכב וסדן שקמה,
מפני שהן יונקין משדה הקדש:

מסכת בכא בתרא פרק רביעי

דא המוכר את הספינה - מכר את האסכלא, ואת בית המים שבתוכה. אבל לא מכר לא את היציעין, ולא את הישיון, ולא את האיזקפה, ולא את הביצית. סומכוס אומר: מכר את הדוגית - מכר את העל. מכר את הפרות - לא מכר את העל. מכר את הצמד - לא מכר את הבקר. מכר את הבקר - לא מכר את הצמד. רבי יהודה אומר: הכל לפי הדמים:

דב כיצד? חמור וכליו אני מוכר לך - מכר את המרדעת, ואת האכף, ואת השליף, ואת הקלקי, ואת החבוק. אבל לא מכר לא את הזוג, ולא את הקרקש, ולא את פרומביא, ולא את חסיקא, ולא את כומני, ולא את הסק. רבי שמעון אומר: היה עליו שליף מלא גיפצו - נותנו לו. ואם אמר: "חמור וכל מה שעליו אני מוכר לך" - הרי כלן מכורין.

דג המוכר שפחה לחברו - מכר כלים שעליה, אפלו הן מאה. אבל לא מכר לא את השירים, ולא את הנזמים, ולא את הטבעות, ולא את הקטלאות שבצוארה. ואם אמר לו: "שפחה וכל מה שעליה אני מוכר לך", אף על פי שיש עליה כלים שהן מאה מנה - הרי כלן מכורין. שפחה מעברת אני מוכר לך. פרה מעברת אני מוכר לך - מכר את הולד. שפחה מיניקה אני מוכר לך. פרה מיניקה אני מוכר לך - לא מכר את הולד.

המוכר שפחה לחברו על מנת שיש בה מומין, אמר לו: שפחה זו חולה היא, שוטה היא, נכפית היא, שעמומית היא, והיה בה מום אחר, וסנפו בין המומין - הרי זה מקח טעות. אמר לו: אותו המום מומם אחר עמו - אין זה מקח טעות:

דד המוכר פרה לחברו על מנת שיש בה מומין, ואמר לו: נגחנית היא, נגפנית היא, נשכנית היא, רבצנית היא, בעטנית היא, והיה בה מום אחר וסנפו עם המומין - הרי זה מקח טעות. ואם אמר לו אותו המום מומם אחר עמו - אין זה מקח טעות.

המוכר עבד לחברו, ונמצא גנב או קביוסטוס - הגיעו. לסטים, או שהיה מכתב למלכות - הרי זה מקח טעות. ספר של צבאים, ונמצא גויל, או שיש בו טעות בין דף לדף - הרי אין זה מכור. מכר שובך - מכר את יונין. מכר את יונין - מכר את שובך. מכר כנרת - מכר דבורין. מכר דבורין - מכר כנרת:

דה חלות דבש - אין רשאי לסרס את כלן כאחד, אלא מניח שתי חלות החיצונות, והשאר עולות. ואם אין שם אלא הן - אין רשאי ליגע בהן. זיתים לקוץ - אין רשאי לשרש את כלן כאחד, אלא מניח שתי גרופיות בעקרון ונוטל את השאר. בארזין - משרש ונוטל. בזמורות ובקנים - נוטל את ההוצין:

דו המוכר את הראש בבהמה דקה - לא מכר את הלחי. ואם היה טבח כהן - הרי זה מכור: המוכר את הראש בבהמה גסה - לא מכר את הרגלים. מקום שנהגו למכור - הרי אלו מכורות:

דז הקונה אילן אחד בתוך של חברו - הרי זה לא קנה קרקע. כל שתחתיו וחוצה לו כמלא האורה וסלו - זה וזה אינו רשאי לזרעה. קנה שנים - קנה קרקע. קנה אילן שביניהן, כל שמחליפין חוץ ממלא האורה וסלו, ובעל השדה רשאי לגדע. נקצץ האילן או שיבש - הקרקע של בעל האילן; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: לא קנה לא את הקרקע ולא את האילן, עד שקנה שלשה. קנה שלשה - קנה קרקע, קנה אילן שביניהן. נקצץ האילן או שיבש - הקרקע של בעל האילן. וכמה יהיו קרובין זה לזה? כדי שיהא בקר עובר בכליו. וכמה

יהיו רחוקין זה מזה? ממטע עשרה לבית סאה. פחות מכן או יתר על כן, או שקנאן זה אחר זה, או שקנאן שלשה כֶּאֱחָד - לא קנה לא את הקרקע ולא את האילן שביניהן:

ד, המקדיש שלשה אילנות ממטע עשרה לבית סאה - הקדיש את הקרקע ואת האילן שביניהן. וכשהוא פודה - פודה בית זרע חמר שעורין בחמשים שקל כסף. פחות מכן או יתר על כן, או שהקדישן זה אחר זה, או שהקדיש שלשתן כֶּאֱחָד - לא הקדיש לא את הקרקע ולא את האילן שביניהן. ולא עוד, אלא אפלו חזר והקדיש את השדה, כשהוא פודה - פודה את האילן בפני עצמו, ואת השדה בפני עצמה:

ד, שנים שנטעו את הכרם - זה מרחיק שתי אמות ונטוע, וזה מרחיק שתי אמות ונטוע. נקצץ הכרם, או שיבש - הקרקע של בעל הכרם. שנים שנטעו את השדה, ועמד אחד מהן וקצץ את שלו - מרחיק ארבע אמות ונטוע. נקצץ הכרם או שיבש - הקרקע של בעל הכרם. עמד אחד מהן וקצץ את שלו - מרחיק ארבע אמות וזורע. נקצץ הכרם או שיבש - הקרקע של בעל השדה.

שנים שחלקו, אחד נוטל את הכרם, ואחד נוטל שדה לבן - נותנין לו ארבע אמות בצד השדה לבן, שעל מנת כן קבל עליו בעל הכרם. נקצץ הכרם או שיבש - הקרקע של בעל הכרם:

ד, המוכר כרם לחברו בצד שדה לבן, וכן המקבל מתכרו חצי שדה ליטע - נותנין לו ארבע אמות בצד שדה לבן, שעל מנת כן קבל עליו בעל הכרם. נקצץ הכרם, או שיבש - הקרקע של בעל הכרם:

מסכת בבא בתרא פרק חמישי

ה, ארבע מדות במוכרין. במה דברים אמורים? במדה שאינה של שניהם. אבל אם היה (בידו) [מדה] של אחד מהן -

ראשון ראשון קנה. במה דברים אמורים? ברשות הרבים, או בחצר שאינה של שניהם. ברשות הלוקח, כיון שקבל עליו - הרי זה קנה. ברשות המוכר, עד שיגביה או עד שיציא מרשות הבעלים. ברשות המופקדין אצלו, עד שיקבל עליו או עד שישכיר את מקומו. אימתי אמרו: "מטלטלין נקנין במשיכה"? ברשות הרבים, או בחצר שאינה של שניהן. ברשות הלוקח, כיון שקבל עליו - הרי זה קנה. ברשות המוכר - עד שיגביה או עד שיציא מרשות הבעלים. ברשות זה שמפקד אצלו - עד שיקבל עליו, או עד שישכיר לו את מקומו:

ה, עד שלא נתמלאת המדה נשברה מדה - נשברה למוכר. משנתמלאת מדה - נשברה ללוקח. רבי יהודה אומר: אם היה סרסור ביניהן, נשברה חבית - נשברה לסרסור. מודים חכמים לרבי יהודה: בזמן שהצלוחית ביד התינוק, וחנוני מערה לתוכה שמן, ונפלה ונשברה - שחיב על השמן ופטור על הצלוחית. ואם הטת צלוחית ונשברה - חייב אף על הצלוחית. ורבי יהודה פוטר שעל מנת כן שלח בנו אצל חנוני, על מנת שיאבד את האיסר וישיבר את הצלוחית:

ה, מקום שנהגו להשפיע - משפיע לו כל צרכו, עד שלא נתמלאו אחורי מדה ושולי מדה להכריע - מכריע לו כל צרכו. רבי נתן אומר: טפח מלא החוט המאזנים, ובטורטני - טפח שהן שני טפחים בלח; דברי רבי. רבי נתן אומר: כל המשקלות שאמרו כשעור לטמאן - כך שעור להכריען. מקום שנהגו שלא להשפיע ושלל להכריע - נותן לו גירומין. אחד לעשרה בלח, ואחד לעשרים ביבש. המוכר בפקטני - כל השיפועין הרי הן של מוכר. המוכר בקטלזין בשוק, משקין שבאחורי מיניקות - הרי הן של לוקח. ולא יהא מערה מן החבית, אלא קונח מן האגן. ושמן שקרש - אין מפשירין אותו. אין חנוני

ורביעית, ושמינית, וחצי שמינית, ואחד משמונה בשמינית, וזה הוא קרטוב.

פרוטית שאמרו, אחד משמונה פרוטות לאיסר. איסר - אחד מעשרים וארבעה לדינר. שש מעה - כסף דינר. מעה כסף - שני פונדיון. פונדיון - שני איסרים. איסר - שני מסמסין. מסמס - שני קונטריסין. קונטרס - שתי פרוטות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: פרוטה שאמרו - אחת ממש פרוטות לאיסר. שלש הדרסין מעה. שני הינצין - הדרס, שני שמינית הינצין, ושתי פרוטות שמין. אין משתכרין לא בכיצים ולא בפרות פעמים; דברי רבי יהודה. וחכמים מתירין:

מסכת בכא בתרא פרק ששי

ו,א המוכר וזרעוני גנה לחברו, זרעים הנצלקין, זרע ולא צמח, רבי יהודה אומר: נותן לו דמי הזרע ולא דמי הוצאה. אמרו לו: הרבה מבקשים אותם לדברים אחרים.

ו,ב המוכר פרות לחברו - הרי זה מקבל עליו רבע טנפת פיגים לסאה. שעורים - מקבל עליו רבע קטנית. קשואין - מקבל עליו עשר מארות למאה. קנקנין - מקבל עליו עשר נאות פנוסות פנוסות מגפרות למאה. יתר על כן, בכלן - מחזיר לו את השאר ונוטל ממנו דמים. הלוקח קנקנין מחברו ונמצאו פנוסות, ונשתכרו - חייב להעמיד לו דמי קנקנין, אבל לא דמי יין. המוכר יין לחברו סתם - חייב באחריותו עד הפסח. מבסס - חייב באחריותו עד עצרת. נתישן - חייב באחריותו עד החג. המוכר מרתף לחברו סתם, בזה אמרו: מקבל עליו עשר קוססות למאה.

ו,ג "חבית של יין אני מוכר לך" - נותן לו יין יפה. "חבית של יין זו אני מוכר לך" - נותן לו יין המתקבל בחננות. "חבית זו אני מוכר לך" - אפלו חמץ הגיעו. "מאה חביות של יין אני מוכר לך" - נותן לו יין יפה פרב יין הנמכר באותו מקום. "מאה

רשאי לא להרתיע את המדה, ולא להקפיצה ולא לנטותה, ולא להושיבה על צדה, ולא יעשה קני מאזנים ארוך מצד אחד וקצר מצד אחד. ולא יעשה את המחוק עבה מצד אחד וצר מצד אחד. ולא יהא מערב מים ביין, מי בלקייה בשמן, מי מעין ברכש, סלת ברכש, וחמץ בשמן, חמץ במור, חול בפול, עלי גפנים בפילון, חלב המור בקטף, סיקרא בציר, וכסבורא בפלפלין. חנוני מקנח מדותיו של שמן פעם אחת בשבת, ושל יין משעשה שליא, ולא יהא נותן מדותיו ומשקלותיו במלח מפני שהן חסרין, שנאמר (דברים כה) כי תועבת ה' וגו' כל עושה אלה:

הד, רבי שמעון אומר משם רבי עקיבה: הרי הוא אומר (ויקרא יט) מאזני צדק וגו', אדם מוכר לחברו לגין וחצי רביעית ושמינית, וכשהוא בא עמו לחשבון, לא יאמר לו מלא לי את המדה הזאת, מחול לי את הקרטוב הזה, שאין האמנת המדות תלויה בבריות, והמקום הוחל שמו עליהן. ולא יעשה משקלותיו של עץ של אבר ושל קיספורין ושל מתכת, אלא של זכוכית. היה מבקש עשר ליטרין, לא יאמר לו שקל לי כל אחת ואחת בפני עצמה מפני הכריעות, אלא שקל לי כלן כאחת. היה מבקש ממנו שלשה רביעי ליטרא - שוקל לו ליטרא ונוטל ממנה רביע ליטרא. היה מבקש ממנו חצי ליטרא - שוקל לו ליטרא ונוטל ממנו חצי ליטרא. רביע ליטרא - שוקל לו רביע ליטרא. היה מבקש ממנו תרקב - מודד לו בסאה ונוטל ממנו תרקב. היה מבקש ממנו ארבעה קבין - מודד לו בסאה ונוטל ממנו מארבעת קבין. היה מבקש ממנו קבים נותן לו קבים. לא יעשה אדם מדה חסרה או מדה יתרה בתוך ביתו, מפני שמרמה בו את אחרים. בכל מקום הן עושין תרקב וחצי תרקב, קב וחצי קב, רבע תמן וחצי תמן, ועוכלא הין, וחצי הין, ושלישית הין, ורביעית הין, ולוג וחצי לוג,

ובין שהוא כבית ארבעים סאה - הגיעו, שלא אמר לו אלא שמו. "בית כור המקף גדר אני מוכר לך" בין שהוא כבית עשרים סאה ובין שהוא כבית ארבעים סאה - אין לו אלא עד מקום הגדר.

ו, אין מוציאין לאכילת פרות מנכסין המשעבדין, מפני תקון העולם. כיצד? גזל הימנו שדה ואכלה, והרי היא יוצאה לפניו - גובה את הקרן מנכסים משעבדים. ולאכילת פרות - אינו גובה אלא מנכסים בני חורין. ואין מוציאין לשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות, מפני תקון העולם. כיצד? לקח הימנו שדה והשביחה, והרי היא יוצאה לפניו - גובה מנכסים המשעבדים. ושבח קרקעות - אינו גובה אלא מנכסים בני חורין. במה דברים אמורים? בזמן שקדם מקחו של זה לשבחו של זה. אבל אם קדם שבחו של זה למקחו של זה - זה וזה אינו גובה אלא מנכסים בני חורין. זה אומר: "שבחי קדם". וזה אומר: "מקחי קדם" - המוציא מחברו עליו הראיה.

ו, אלו ואלו שהיו אומרים גובהה של מערה ארבע אמות כוכין של בנין שבקעה טפחים וטפת לכפה: עושה חצר על פי מערה שש על שש מלא מטה, אחת מכאן ואחת מכאן, ופותח לתוכה שתי מערות. רבי שמעון אומר: ארבע מארבע רוחותיה. רבי יהודה אומר: בסלע הבא בידים - פותח את שתיהן מרוח אחת. אמרו לו: אי אפשר לבן.

ז, קנטינר אני מוכר לך" - הרי זה מעמיד לו שתיים עשרה על שתיים עשרה. בין שאמר לו: "בית כור עפר אני מוכר לך". ובין שאמר לו: "כבית כור עפר אני מוכר לך" - הרי זה מקבל עליו חריץ וכן חריץ, ומחיצת גדר שבינו לבין חברו. "בית כור עפר אני מוכר לך הן חסר והן יתר". אפלו פחת רבע לסאה, או הותר רבע לסאה שהן שבעת קבין ומחצה לכור

חביות של זין אלו אני מוכר לך" - נותן לו זין יפה כרב זין הנמכר באותו חנות. "מאה חביות אלו אני מוכר לך" - אפלו חמץ הגיעו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: המוכר זין לחברו ונמצא קוסס - הגיעו. נסכו על גבי המזבח - יצא. עשאו תרומה ותרומת מעשר - יצא. שטה ממנו נזיר - הרי זה לוקה את הארבעים:

ד, גשמים היורדין בין הגתות, אם מכת מדינה היא - אין צריך להודיעו. ואם אין מכת מדינה היא - צריך להודיעו. לקח הימנו לגין וחצי לגין, רביעית ושמינית - לא ישקה מהן לחמריו לפועליו, ולא כל מי שיש לו עליו טענת מזונות, אלא אם כן הודיעו. היה הולך לבית האכל ולבית המשתה, היה בידו לגין של זין המתקשקש - לא ימלאנו מים, מפני שטוענו טענת חנם. ואם היה חבר עיר - הרי זה מתר.

היה רבי מאיר אומר: לא יסרב אדם בחברו שיאכל אצלו, ויודע בו שאינו אוכל. ולא ירבה לו בתקרבת, ויודע בו שאינו מקבל. ולא יפתח לו חביות מכורות לחנוני, מפני שטוענו טענת חנם. ואם הודיעו מתחלה, או שהיה מבקש לבור לו את היפה - הרי זה מתר. לא ישלח אדם לחברו חבית של זין ויתן על פיה שמן, מפני הסכנה.

ו, הלוקח כלים לשלח לבית חמיו, ואמר: אם נתקבלו ממנו - הריני נותן לך דמיהן, ואם לאו - הריני נותן כך וכך". נטלו הימנו בהליכה - חייב לשלם. בחזירה - הרי הוא כנושא שכר. סומכוס אומר: המוכר חלק לחברו בבאר - אין פחות מרובע. בחבית - אין פחות משמנה. בקדרה - אין פחות משנים עשר. בטפוח - אין פחות מששה עשר. "פרדסי אני מוכר לך", אף על פי שאין בו אילנות - הגיעו, שלא אמר לו אלא שמו. "פרמי אני מוכר לך" אף על פי שאין בו גפנים - הגיעו, שלא אמר לו אלא שמו. "בית כור אני מוכר לך" בין שהוא כבית עשרים סאה

- הגיעו. פחות מכן או יתר על כן - מחזירין זה לזה. מהו מחזיר לו? מעות כדרך שלקח המעות. ואם רצה - מחזיר לו קרקע. "בית כור עפר אני מוכר לך בסימניו במצרינו" אפילו פחת שתות או הותיר שתות שום הדינין - הגיעו. פחות מכן, או יתר על כן - מחזירין זה לזה. מהו מחזיר לו? מעות כדרך שלקח הימנו. ואם רצה - מחזיר לו קרקע:

ו,ט האומר לחברו: "חצי שדי ובית לתך אני מוכר לך" - משמנין ביניהן ונוטל חצי שדה ובית לתך. אמר לזה: "חצי שדי ובית לתך אני מוכר לך". ולזה אמר: "חצי שדי ובית לתך אני מוכר לך" - משמנין ביניהן, זה נוטל חצי שדה וזה נוטל חצי שדה. לזה אמר: "בצפון". ולזה אמר: "בדרום" - משמנין ביניהן, זה נוטל בצפון וזה נוטל בדרום. "בית לתך כלפי צפון אני מוכר לך" - נותן לו בית לתך כלפי צפון. "בית זרע יד" - מעמיד לו בית זרע יד.

מסכת בבא בתרא פרק שביעי

ז,א כל שהוא לפנינו מחברו - הוא קודם את חברו. ונחלה משמשת והולכת ועולה אפילו עד ראובן. האחין זה את זה, והאחיות זו את זו, האחין את האחיות, והאחיות את האחין - נוחלין ומנחילין. ממזר מוריש את קרוביו. עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל, אפילו חזר העובד כוכבים ונתגר, עבד ונשתחרר - נכסיו נכסי הגר ונכסי עבד משחרר - כל הקודם בהן זכה. נאמנת חיה לומר: "זה יצא ראשון". אימתי? בזמן שאין שם ערעור, אבל יש שם ערעור - הרי זה אינה נאמנת. רבי אלעזר אומר: אם התזקה על אומדה - נאמנת. ואם לאו - אינה נאמנת. היו מחזקין בו שהוא בכור, ובשעת מיתה אמר: "איני בכור" - אינו נאמן. מחזקין בו שאינו בכור, ובשעת מיתה אמר: "בכור הוא" - אינו נאמן. היו מחזקין בו שהוא בכור, ובשעת מיתה אמר: "בכור הוא" -

נאמן. היו מחזקין שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר: "בני הוא" - נאמן. היו מוחזקין בו שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר: "אינו בני" - אינו נאמן. שאין בנו, ובשעת מיתתו אמר: "בני הוא" - נאמן. היו מחזקין בו שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר: "אחי הוא" - אינו נאמן. היו מחזקין בו שהוא עבדו, ובשעת מיתתו אמר: "בני הוא" - נאמן. היה עומד בין המוכסין, אמר: "בני הוא" וחזר ואמר: "עבדי הוא" - נאמן. "עבדי הוא" וחזר ואמר: "בני הוא" - אין נאמן.

ז,ב אין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהם. רבי אומר: אומר אני, שהבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו לאחר מיתת אביהם, שאף שלו השביח בשלחן. כיצד? היתה לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל אחרים, ופרה רועה באפר - הבכור נוטל פי שנים. ואין נוטל פי שנים בזרוע והלחיים והקבה. רבי אומר: כל דבר שלא פלפלו בו יתומים לאחר מיתת אביהן - הבכור נוטל פי שנים. וחכמים אומרים: אין נוטל פי שנים אלא בכל אשר ימצא לו. אבל בנה בנין, נטע נטיעות - הכל שוין שנוטל פי שנים. כיצד נוטל פי שנים? ירש שטרי חוב - נוטל פי שנים. יצאו עליו שטרי חוב - נותן פי שנים. ואם אמר: אי אפשר שלא לטול ושלל לתן - הרשות בידו. כיצד אינו נוטל בראוי כבמחזק? מת אביו בחיי אביו - נוטל פי שנים מנכסי אביו, ואין נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו. ואם היה אביו בכור - אף נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו.

ז,ג בנות צלפחד - נטלו שלשה חלקין בנחלה, חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אף חלק אחי אביהן, לפי שלא נתנה הארץ אלא ליוצאי מצרים, ולא נתחלקה אלא לעומדים בערכות מואב. ירש השבט את שבטו, וחזר השבט וירש את הראוי לו. כיצד? שני אחין שהיו מיוצאי מצרים, לאחד יש

היתה לו שדה עשויה אפותיקי לאשה בכתבתה, ולבעל חוב בחובו, ואמר: "תנו שדה פלונית לפלונית אשתי בכתבתה, ולפלוני בעל חובי בחובו" - נתקבלו שלהן וידן על העליונה.

ז,ה האומר: "תנו חלק" - יירש עם הבנים. "בבכורה" - אין נוטל פי שנים. האומר: "יורשני פלוני" - לא אמר כלום. "תנו נכסי לפלוני" - דבריו קימין. כתב ירושה מלמטה ומתנה מלמעלה, ירושה מלמעלה ומתנה מלמטה, ירושה מכאן ומכאן מתנה באמצע, הואיל והזכיר שם מתנה - דבריו קימין. רבי יוחנן בן ברוקא אומר: אם אמר על מי שראוי לו לירשו - דבריו קימין. על מי שאינו ראוי לו לירשו - אין דבריו קימין. כיצד? אמר על פת הבן בין הבנים ועל בן הבת בין הבנות - דבריו קימין. על הבת בין הבנים, ועל האח בין הבנות - לא אמר כלום.

מסכת בכא בתרא פרק שמיני

ח,א הפותב נכסיו לאחר והיה כהן, והיו בהן עבדים, אף על פי שאמר הלה: "אי אפשי בהן" - הרי אלו אוכלין בתרומה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כהן שאמר הלה: "אי אפשי בהן" - זכו בהן היורשין. הכותב נכסיו לעשרה, בין שזכה אחד מהן, ובין שזכו כלן - זכו כלן. כתב והעלה להם בערכים - זכתה להן הערכים. המוציא עשרה עבדים בני חורין, בין שיצא אחד מהן, ובין שיצאו כלן - יצאו כלן. כתב והעלה להן בערכים - זכתה להן הערכים.

האומר: "תנו שדה פלוני לפלוני, ואם מת פלוני לפלוני" - ראשון אוכל פרות, ואם מת - ינתנו לשני - השני אוכל פרות, ואם מת - ינתנו לשלישי. מת השלישי עד שלא ימות השני - השני אוכל פרות, ואם מת - יחזרו ליורשי נותן. הראשון אוכל פרות ומוכר קרקע; דבריו רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין לראשון אלא אכילת פרות בלבד.

לו תשעה בנים, ולאחד יש לו בן אחד, ולפניהן בית חמשת כורין, תשעה - נטלו בית לתך, ואחד - נוטל בית לתך. החזירום לאבותיהם, חזרו אבות והורישו את הבנים, תשעה - נטלו מחצה, ואחד - נטל מחצה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף נתחלקה הארץ ליוצאי מצרים. כיצד? היה מן היוצאין ממצרים העומדים בערבות מואב - הוא נוטל שני חלקים מיוצאי מצרים, ולא מן העומדים בערבות מואב. מהעומדים בערבות מואב ולא מיוצאי מצרים - נוטל חלק אחד. המתאוננים, והמרגלים, ועדתו של קרח - לא נטלו בארץ חלק. אבל הבנים - ירשו בזכות אבות אבותיהם, ובזכות אבות. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: יהושע וכלב - נטלו שלשה חלקין בנחלה, שהן מיוצאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב, וישנטלו מרגלים חלקן נטלו יהושע וכלב. חלק המתאוננים ועדתו של קרח - נפל לאמצע, והבנים נחלו לעצמן. וכשם שהבן קודם את הבת בנכסי האב, כך קודם הבן בנכסי האם. רבי אלעזר ברבי יוסי אמר משם רבי זכריה בן הקצב, וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר איכוס אומר משום רבי שמעון: אחד הבן ואחד הבת - שוין בנכסי האם.

ז,ד האומר: "יחלקו בני נכסי" והיה שם בכור, אם זכו בנכסים בחיי האב - אין נוטל פי שנים, ואם לאו - נוטל פי שנים. האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני בני בכור כראוי לו" - נוטלן ונוטל פי שנים. "בבכורתו" - ידו על העליונה, רוצה נוטלן, ורוצה נוטל פי שנים.

האומר: "תנו שדה פלונית לפלונית אשתי כראוי לה" - נוטלת ונוטלת בכתבתה. "בכתבתה" - ידה על העליונה, רוצה נוטלת, רוצה נוטלת בכתבתה. האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני בעל חובי בחובו כראוי לו" - נוטלו ונוטל עוד מאתים דינר בחובו. "בחובו" - אין לו אלא בחובו.

חב, שנים שהיו באין ממדינת הים, אף על פי שמשאן ומתנן ומאכלן ומשקן באחד, ומת אחד מהן - אין חברו יורשו. ואם היה נוהג בו משום אחר - חברו יורשו. משאן הוא ובנו למדינת הים, ובא ועמו אחד ואמר: "זה אחי שנתן לי במדינת הים, ולו חמשה אחין, ולפניהן בית חמשת כורין" - הן אין נוהגין לו כלום, והוא נותן להן שתות בחלקן. מת - הוא נוטל מה שנתן, והשאר מביאין לאמצע וחולקין. משאן הוא ואביו למדינת הים, ומת הבן, או שמת האב - לעולם נכסיו בחזקת זקן.

חג, הכותב דייתיקי והיה מתירא מן היורשין - נכסין אצלו כמבקרין אותו, שומעים דבריו מבפנים ויוצאין וכותבין מבחוץ. בריא שכתב דייתיקי, שכיב מרע שכתב נכסיו מתנה, אף על פי שזכה לאחר מתנה - לא עשה כלום. אבל הכותב נכסיו בשם חברו וזכה לאחר מיתה - דבריו קיימין. הכותב דייתיקי, יכול לחזור בו. מתנה - אין יכול לחזור בו. איזה הוא דייתיקי? דא תהא לי לעמד ולהיות, אם מתי ינתנו נכסי לפלוני. איזו היא מתנה? מן היום ינתנו לפלוני. הכותב דייתיקי, עד שלא זכה בין הוא ובין אחר - יכול לחזור בו. משזכה בין הוא ובין אחר - אין יכול לחזור בו. אפטרופין, עד שלא החזיקו בנכסי יתומין - יכולין לחזור בהן. משחזיקו בנכסי יתומים - אין יכולין לחזור בהן. אפטרופוס שמנהו אבי יתומים - ישבע. שמנהו בית דין - [לא] ישבע. אבא שאול אומר: אף שמנהו בית דין - ישבע מפני שהוא כנושא שכר.

חד, אפטרופין - תורמין ומעשרין על נכסי יתומין. מוכרין בתים, שדות וכרמים, בהמה עבדים ושפחות, להאכיל יתומים, לעשות להם ספה ולולב וציצית, וכל מצות האמורות בתורה, ולקנות להם ספר תורה ונביאים, דבר הקצוב מן התורה. אבל אין פודין עליהן שביזן, ואין פוסקין עליהן צדקה בבית הכנסת לעניים, דבר שאינו

קצוב מן התורה. אינן רשאים להוציא עבדיהם בני חורין, אבל מוכרין אותן לאחרים ואחרים מוציאין אותן בני חורין. רבי אומר, אומר אני: שנותן דמיו ופודה את עצמו. אין מוכרין ברחוק לקח בקרוב, ברע לקח ביעף. אין דנין לחוב ולזכות, להכניס ולהוציא ליתומים, אלא אם כן נטלו רשות מבית דין. וצריכין אפטרופין לחשב עם היתומים באחרונה; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין ליתומין אלא מה שהניחו להם אפטרופין. מוכרין עבדים לקח בהן קרקעות, אבל לא קרקעות לקח בהן עבדים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף לא עבדים לקח בהן קרקעות. אין בית דין עושין אפטרופין נשים ועבדים לכתחלה, ואם מנה אותן אביהן בחייו - עושין אותן אפטרופין. כתב בשטר: "מעות וכלים יש לי ביד פלוני" - רשאים העדים לחתם. אבל אינו גובה עד שיביא ראיה. רבי אומר, אומר אני: שלא יחתמו עד שישלחו רשות מבית דין, וכשהוא גובה - אינו צריך שיביא ראיה. הניח בנים גדולים וקטנים, והיו גדולים נזונים ובאין בשתיקה - לא יאמרו קטנים: הרי אנו נזונים כדרך שניזונתם אתם. נשאו גדולים בחיי אביהן - לא יאמרו קטנים: הרי אנו נזונים כדרך שניזונתם אתם. ולא עוד: אלא אפלו הניח להם עבדים ושפחות, כלי כסף וכלי זהב - הרי אלו של עצמן.

הניח בנות גדולות וקטנות, והיו גדולות נזונות ובאות בשתיקה, לא יאמרו קטנות: "הרי אנו נזונות כדרך שניזונתם אתם". נשאו גדולות בחיי אביהן - לא יאמרו קטנות: "הרי אנו נזונות כדרך שניזונתם אתם". ולא עוד, אלא אפלו הניח להן אביהן עבדים ושפחות, כלי כסף וכלי זהב - הרי אלו של עצמן.

16 AUG	ראשון Sunday	ג 3	בבלי: חולין קח ירושלמי: בבא בתרא כד תוספתא: בבא בתרא ב נ"ך: שמואל"א יד רמב"ם: קדוש החודש יז	נץ החמה..... 6:08 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:33 סו"ז תפלה - גר"א..... 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:05	עלות השחר..... 4:55 סו"ז קר"ש - פג"א..... 8:57 סו"ז תפלה - פג"א..... 10:18 שקיעה..... 7:52
17 AUG	שני Monday	ד 4	בבלי: חולין קט ירושלמי: בבא בתרא כה תוספתא: בבא בתרא ג נ"ך: שמואל"א טו רמב"ם: קדוש החודש יח	נץ החמה..... 6:09 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:33 סו"ז תפלה - גר"א..... 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:03	עלות השחר..... 4:56 סו"ז קר"ש - פג"א..... 8:57 סו"ז תפלה - פג"א..... 10:18 שקיעה..... 7:50
18 AUG	שלישי Tuesday	ה 5	בבלי: חולין קי ירושלמי: בבא בתרא כו תוספתא: בבא בתרא ד נ"ך: שמואל"א טז רמב"ם: קדוש החודש יט	נץ החמה..... 6:10 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:34 סו"ז תפלה - גר"א..... 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:02	עלות השחר..... 4:57 סו"ז קר"ש - פג"א..... 8:58 סו"ז תפלה - פג"א..... 10:18 שקיעה..... 7:49
19 AUG	רביעי Wednesday	ו 6	בבלי: חולין קיא ירושלמי: בבא בתרא כז תוספתא: בבא בתרא ה נ"ך: שמואל"א יז רמב"ם: תעניות א	נץ החמה..... 6:11 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:34 סו"ז תפלה - גר"א..... 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת..... 9:00	עלות השחר..... 4:58 סו"ז קר"ש - פג"א..... 8:58 סו"ז תפלה - פג"א..... 10:18 שקיעה..... 7:47
20 AUG	המישי Thursday	ז 7	בבלי: חולין קיב ירושלמי: בבא בתרא כח תוספתא: בבא בתרא ו נ"ך: שמואל"א יח רמב"ם: תעניות ב	נץ החמה..... 6:12 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:35 סו"ז תפלה - גר"א..... 10:42 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:59	עלות השחר..... 4:59 סו"ז קר"ש - פג"א..... 8:59 סו"ז תפלה - פג"א..... 10:18 שקיעה..... 7:46
21 AUG	ששי Friday	ח 8	בבלי: חולין קיג ירושלמי: בבא בתרא כט תוספתא: בבא בתרא ז נ"ך: שמואל"א יט רמב"ם: תעניות ג	נץ החמה..... 6:13 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:35 סו"ז תפלה - גר"א..... 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:57	עלות השחר..... 5:00 סו"ז קר"ש - פג"א..... 8:59 סו"ז תפלה - פג"א..... 10:19 שקיעה..... 7:44
הדלקת הנרות 7:27 Candle Lighting					
22 AUG	שבת Shabbos	ט 9	בבלי: חולין קיד ירושלמי: בבא בתרא ל תוספתא: בבא בתרא ח נ"ך: שמואל"א כ רמב"ם: תעניות ד	כי תצא, פרק א-ב	
הפטרה: ורי עקרה			עלות השחר..... 5:01 סו"ז קר"ש - פג"א..... 8:59 סו"ז תפלה - פג"א..... 10:19 שקיעה..... 7:43		
Shabbos Ends 8:56 זמן מוצש"ק			נץ החמה..... 6:14 סו"ז קר"ש - גר"א..... 9:35 סו"ז תפלה - גר"א..... 10:43 צה"כ לשיטת ר"ת..... 8:56		

וְעַן אַ מְעֻנָּט וְעֶרְט פֶּאָרשְׁעִמַט פֿון זײַ אַליין אָדער פֿון אַנדערע מְעֻנָּטֶשׁן, קען ער דורך דעם
געראטעוועט ווערן פֿון טויט.

(ספר המדות אות ענה חלק ב' סימן ד')